İlk Türkçe Macera Romanı
- ilk defa latin harfleriyle -

T. ABDİ

SERGÜZEŞT-İ KALYOPİ

Çeviri: Merve Köken
Sadeleştirme: Bilge Kösebalaban

KARAKARGA

Kayıp Kitaplar Kütüphanesi

SERGÜZEŞT-İ KALYOPİ

(Kalyopi'nin Macerası)

T. Abdi

Çeviri: Merve Köken

Kayıp
Kitaplar
Kütüphanesi

© KARAKARGA YAYINLARI 308

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Kayıp Kitaplar Kütüphanesi-5

SERGÜZEŞT-İ KALYOPİ
(KALYOPİ'NİN MACERASI)

T. Abdi

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker
Yayın Koordinatörü: Mesud Ata
Çeviri: Merve Köken
Sadeleştiren: Bilge Kösebalaban
Editör: Seçil Epik
Kapak Görseli: Constantinople haritası - Cristoforo Buondelmonti, 1422
Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Eylül 2020

ISBN: 978-625-7217-02-6

İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumalıoğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.

Yayıncı Sertifika No: 13226
Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5
Nişantaşı / İstanbul
Tel: (0 212) 252 22 42
Fax: (0 212) 252 22 43

karakarga.com
info@karakarga.com
karakargayayinlari
karakargayayinlari
karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit
Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,
Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul
Tel: 0 212 613 30 06
Matbaa Sertifika No: 40200

Bu kitapçık daha önce duyulmamış olaylar ve aklı hayrete düşüren manzaralar ile dolu olup sıralı on bir fasikülden oluşmakta ve ertelenmeksizin her hafta birer fasikülü basılıp yayımlanmaktadır. Eğitim bakanlığı hazretlerinin ruhsatıyla birinci defa basılmıştır.

İstanbul 1290 (Miladi 1873)

Sunuş

Osmanlı Devleti, yaşadığı olumsuzluklara çözüm bulmak amacıyla özellikle IVIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren askeri, siyasi ve kültürel anlamda yeniliklere yönelmiştir. Özellikle III. Selim ve II. Mahmud dönemi ıslahatlar açısından birer altın çağ niteliğindedir. Atılan tüm adımlar dönemi için büyük önem arz etse de kuşkusuz bu yeniliklerin en çok ses getireni Tanzimat Fermanı olmuştur. Tanzimat Fermanı her ne kadar yönetim alanında yenilikleri barındırıyor olsa da aslında devletin Batı'ya ve Batılı yaşama yöneliminin en somut belgesidir. 3 Kasım 1839 tarihinde Gülhane Parkı'nda okunan Tanzimat Fermanı'nda en büyük katkı şüphesiz ki büyük devlet adamı Mustafa Reşit Paşa'nındır. Mustafa Reşit Paşa bu süreçte tam yenileşme istemesinin yanı sıra Osmanlı aydınının her anlamda gelişmesi için onların yanında olmuş ve onlara âdeta hâmilik etmiştir. Tanzimat bürokrasisinin Batılı bir anlayışla işleyişi bu anlamda yabancı dil bilen, Batılı tarzı benimsemiş gençlere duyulan ihtiyacı da artırarak gençlerin Avrupa'ya eğitim amacıyla gönderilmesini sağlamıştır. Bu süreçte Batı edebiyatındaki değişik türleri ve yayın hayatındaki değişimleri yerinde izlemeye fırsatını yakalayan Osmanlı aydını, bizim edebiyatımıza da bu türleri adapte etme fırsatını yakalamıştır. Zaten son demlerini yaşayan

divan edebiyatına olan ilgi daha da azalmış ve yeni yeni denenmeye başlanan Batılı edebi türlere ve yeni konulara olan ilgi giderek artmıştır. Bu sırada zaten toplum hayatı da Avrupai bir şekle evrilmeye başlamıştır. Bütün bu gelişmeler sanatçıların yenilikler aramasına ve sonuç olarak Tanzimat edebiyatının doğmasına zemin hazırlamıştır.

Edebiyat tarihçileri, Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı'nı Şinasi'nin Agah Efendi ile beraber çıkarmış oldukları *Tercümân-ı Ahvâl*'e ve *Tercümân-ı Ahvâl Mukaddimesi*'ne dayandırır. Evet, basın yayın hayatımız açısından bir özel gazetenin çıkması, bir makale niteliğindeki bu önsözün paylaşılması önemlidir. Ancak edebiyat tarihimiz yazılırken birtakım ölçütlerin yeniden değerlendirilmesi ve 1860 öncesine de gidilmesi gerekmektedir. Edebiyat tarihçileri bu sınıflandırmayı yaparken birtakım çeviri eserleri es geçmemiştir. Ancak söz konusu telif eserler olduğunda bazı eserler gözardı edilmiştir. 1860 öncesinde de Türk Edebiyatı birtakım öncü eserlerle tanışmıştır ve bu eserlerin çağdaşlarından farklılığı ayan beyan ortadadır. Giritli Aziz Efendi'nin yazmış olduğu *Muhayyelât* (1796-1797), Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı açısından Anlatlatmaya Bağlı Metinler kapsamında öncü niteliğinde bir ilk eserdir. Ayrıca edebiyat tarihçilerinin es geçtiği en önemli durumlardan biri de Türk edebiyatının sadece müslüman Türklerin edebiyatıymışçasına değerlendirip tasnife sokulmasıdır. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti kozmopolit yapısıyla çok uluslu bir devlet olma özelliği taşıdığı için bu tasnif yapılırken büyük ölçüde eksiklikler göze çarpmaktadır. Daha düne kadar Vartan Paşa'nın yazmış olduğu Ermeni alfabesi ile basılan ilk Türkçe roman olan *Akabi Hikâyesi* (1851) dahi bu tasnife sokulmamıştır. Bu romanın yaygın bir muhitte tesir yapmamasının sebebi Ermeni harfleriyle

basılmış olmasıdır. Arap harfleriyle basılmış olsaydı acaba Türk edebiyat tarihinde ne gibi bir mevkide olurdu diye sorabiliriz.* Aynı şekilde Evangelinos Misalidis'in Grek alfabesiyle Türkçe olarak yazdığı *Temaşa-yı Dünya*** da Aleko Favini isimli kurgusal karakterin çevresinde gelişen 1872 yılında yazılmış bir eserdir. Pek çok edebi türe dair özellikleri bünyesinde barındıran bu eserin oldukça kapsamlı olduğu söylenebilir. Ancak bu iki eser de çok yakın zamana kadar gerekli ilgiyi ve bulunmaları gereken mertebeyi edebiyatımızda edinememişlerdir. Aslına bakılırsa o dönem var olan ürün çeşitliliği bizim için kültürel bir zenginlikken bu durum bazı edebiyat tarihçilerince maalesef gözardı edilmiştir. Gerek lise Türk Dili ve Edebiyatı müfredatında gerekse üniversitelerin Türkoloji kürsülerinde bilinenin üzerine yeni bir şey söylenmemeye devam edilmektedir. Oysa her geçen gün yapılan araştırmalar göstermiştir ki bizim edebiyatımızın roman ve modern hikâye ile tanışıklığı *Taaşuk-ı Talat ve Fitnat* öncesine dayanır. Elbette *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat* edebiyatımız için özgün ve önemli bir eserdir. Ancak roman geleneğimizi bu eserle başlatıyor olmak hem gerçeği reddetmek hem de büyük bir zenginliğin üstünü örtmek olur. Zaten gerek halk edebiyatında gerekse divan edebiyatında var olan zengin anlatmaya bağlı metin geleneği ve bu geleneğin köklülüğü bizim edebiyatımızın çeşitli kültürlerle münasebetinin ürünü değil midir? O halde neden bu zenginliği Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı için de kullanmayalım?

---

* Vartan Paşa, Akabi Hikâyesi. İlk Türkçe Roman (1851) hzl. A. Tietze, İstanbul: Eren Yayıncılık, 1991.

** Evangelinos Misalilidis, Seyreyle Dünyayı (Temaşa-yı Dünya ve Cefakar ü Cefakeş), hz. Robert Anhegger, Vedat Günyol, İstanbul: Cem Yayınları, 1988.

Daha önce de beraber çalıştığımız Bilge Kösebalaban'la bize sunulanla yetinmeyip matbuat âlemine büyük katkılar sağlamış gerek azınlık gerekse müslüman Türk ahalinin gün yüzüne çıkarılması bizim edebi birikimimizi yücelteceğinden bu alanda yapılacak olan her çalışmanın desteklenmesi kanaatinde olduğumuz için *Kayıp Kitaplar Kütüphanesi* için bu çalışmayı yapmayı uygun bulduk. Bu külliyat için araştırma yaptığım esnada bana çok kez kılavuzluk eden İnci Enginün'ün *Yeni Türk Edebiyatı: Tanzimat'tan Cumhuriyet'*e (1839-1923)* eserini karıştırırken T. Abdi'nin *Sergüzeşt-i Kalyopi* isimli eserini gördüm. Eser hakkında erişime açık olmayan, yayımlanmamış ve okurlara sunulmamış bir tez** dışında bir çalışmanın olmaması dikkatimi daha da cezbetti. Bir şekilde online kütüphaneler aracılığıyla esere ulaşarak çevirmeye başladım. Önsözden itibaren oldukça dikkate değer bir çalışmaya başladığının farkındaydım. Çünkü T. Abdi'nin aidiyet duygusu içeren "bizim edebiyatımız" mahiyetindeki önsözü beni oldukça etkilemişti. Özellikle bugüne kadar hep çeviri niteliğinde olan bu tür eserlere yaptığı gönderme belli ki sanatçının bu alanda ilk olma hevesinin bir göstergesiydi. Hatta kendi edebiyatımızın meyvelerini almak hususunda belirtilen ifadeler oldukça dikkate değer mahiyetteydi. Sanatçının bu eserin daha önce kağıda geçirilmiş bir nüshası olmayan halk arasında yayılan bir hikâyeden aldığını söylemesi Mustafa Nihat Özön'ün *Türkçede Roman**** adlı eserinde bu eseri Halk Arasında

---

* İnci Enginün, Yeni Türk Edebiyatı: Tanzimat'tan Cumhuriyet'e (1839-1923), İstanbul: Dergâh Yayınları, 2006.

** Hüseyin Yeniçeri, Türk Tahkiye Geleneği İçinde Sergüzeşt-i Kalyopi'nin Yeri, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1986.

*** Mustafa Nihat Özön, Türkçede Roman, İstanbul: İletişim Yayınları, 2017.

Ağızdan Ağıza Aktarılan Hikâyeler kategorisine konmasına neden olmuştu. Ancak sanatçının buna benzer söylemleri diğer eserlerinden *Seyr-i Servinaz*[*] ve *Zavallı Kızcağız*[**] eserlerinin önsözlerinde de mevcuttu. Sanatçı *Seyr-i Servinaz* isimli eserindeki olayların Arabistan'da gerçekleşen hayret uyandırıcı bir olaydan, *Zavallı Kızcağız* isimli eserin önsözünde ise bizzat payitahtta gerçekleşen bir olaydan alındığını ifade etmektedir. Yani aslına bakılırsa bu sanatçının eserlerini nakletmesinde kullandığı ifade tarzı eserlerin özgün içerikler olduğunu biraz gölgelemiştir. Bu üç önsözde de sanatçının yazmış olduğu eserlere gerçeklik katmak adına kurgusal özelliklerini geri plana attığını söylemek mümkündür. Bana kalırsa ki yüksek ihtimal *Sergüzeşt-i Kalyopi* halk arasında yaygınlaşmış bir hikâye değil sanatçının özgün bir eseridir. Öyle bile olsa bu eserde muhakkak sanatçının kendi kurgu zenginliğinin izleri daha yoğundur. Üstelik ilk edebi romanımız olan Namık Kemal'e ait *İntibah*'ın Hançerli Hanım Hikaye-i Garibesi'nden, ilk Batılı romanımız olan Halit Ziya Uşaklıgil'in *Aşk-ı Memnu* adlı eserinin *Madam Bovary*, *Therese Raquin*, *Anna Karanina*'dan etkilenmiş olduğu herkes tarafından bilinmektedir. *Sergüzeşt-i Kalyopi*, 1872-1873 yılları arasında tefrika olunan 1875 senesinde kitap olarak basılmış ilk yerli roman olarak kabul edilen *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*'tan iki sene evvel yani 1873 yılında basılmış bir eserdir. Hatta ilk macera romanı olarak kabul edilen *Hasan Mellah*'tan (1874) bir sene evvel basılmış bir macera romanıdır. Gerek tesadüflere yer vermesi, gerek zaman zaman meddahlık unsurunun göze çarpması gerekse yazarın bazı

* T. Abdi, Seyr-i Servinaz, 1290.

** T. Abdi, Zavallı Kızcağız, 1291.

yerlerde varlığını hissettirmesiyle bu eser birçok Tanzimat romanıyla benzer özellik göstermektedir. Dolayısıyla bir Rum kızı olan Kalyopi'nin başından geçen serüvenleri anlatan *Sergüzeşt-i Kalyopi* bizim edebiyatımız için ilk macera romanı olarak sayılabilir. T. Abdi'nin baş kişi olarak bir kadın kahraman seçmesi hatta erkek kahraman olan Ziver Bey'den dahi daha çok ön planda olan tüm olayların etrafında döndüğü bir kadın kahraman seçmesi oldukça önemlidir. Ancak sanatçının eserde sürekli olarak *tâife-i nisâ* mahsus şeklinde ifade ettiği zaman zaman kadınları zaafları olan, aciz bir canlıymış gibi nitelendirmesi, Kalyopi'ye dair sürekli olarak ırz ve namus kavramlarından dem vurması dönemin atmosferi açısından normal ama günümüzce asla kabul görmeyecek durumlardır. Ancak her eser dönemin şartları ölçüsünde değerlendirilmelidir. Kalyopi'nin başından geçen olayların ıssız adalarda geçmesi eseri bir yönden egzotik de yapar. Şu vakte kadar halk arasında yayılan bir hikâye olarak düşünülen *Sergüzeşt-i Kalyopi* artık hem ilk macera romanımız hem ilk egzotik romanımız hem de edebiyatımız açısından ilk romanlar kategorisinde yerini almalıdır. Eserin aksiyonu bol kurgusu ve olayların geçtiği mekanlar da okuyucuda merak uyandıracak niteliktedir. Karantina günleri süresinde Latin alfabesine aktarımını yaptığım bu eserde bulunan matbaa hataları okuma süreci için biraz yorucu olmuş olsa da matbaa hataları orijinal metin bölümünde dipnotlar şeklinde sunulmuştur. Kitabın Latin harflerine aktarımı tamamlandıktan sonra siz değerli okurların tercihlerine uygun olacak şekilde *Kayıp Kitaplar Kütüphanesi* için beraber çalıştığımız, koleksiyoner arkadaşım Bilge Kösebalaban bu eseri günümüz Türkçesi için uygun bir hale getirmiştir. Yazarın anlatım tarzında çoğu zaman

cümlelerde bulunmayan yüklemler metne eklenmiş ve lüzumsuz "ve" bağlaçları da ortadan kaldırılmıştır. Yayına hazırlık aşaması biraz çetrefil olsa da eser yayına hazır bir hale getirilmiştir. *Sergüzeşt-i Kalyopi* dışında *Seyr-i Servinaz* (1873), *Zavallı Kızcağız* (1874), ve *Gizli Sevda* (1875) isimli eserleri Türk edebiyatına kazandıran T. Abdi'yi Türk okuruna sunmaktan gurur duymakla birlikte yazarın da önsözde belirttiği gibi herhangi bir kusur olduysa *damen-i avf ile setr buyurmanız* siz okuyuculardan rica olunur.

Merve Köken

"Aslında mutluluk denilen şeyin kendisine sahip olabilmek için büyük şehirde olagelen sürekli çalışmaya, hırs ve hevese nazaran buralarda bunun olmadığını düşünerek çoğunluğun şehirde durmayıp gelip bu gibi yerlerde ikamet etmesinin sebebini anladı. Bir kişinin öyle büyük şehirlerde ikamet etmektense böyle yeşil ve mahsuldâr, havası güzel, bitki ve meyveleri Allah vergisi ve sükunet içindeki, halkı misafirperver olan bir bölgede ikamet etmesinin akıl kârı olduğuna vâkıf oldu."

Merve Köken'in heyecanla bana "günümüz Türkçe'sine uyarlar mısın?" dediği bu çeviri onun emeğinin ürünü. Yine harf devriminden beri Latinize edilmemiş öncü bir eseri çevirmek bize kısmet oldu. Eser Köken'in önsözünde de belirttiği gibi kaynaklarda ismine vurgu yapılan ama "romana geçiş" diye anılan bir metin. Ama çevirdiğimizde de şahit olduğumuz gibi hak ettiği terimin "roman" olduğu kanısındayız. Eserde o dönemde pek çok eserde kullanılan ıssız ada imgesi büyük yer tutuyor. Bu da *Robinson Cruseo*'nun o dönemki popüleritesinden olsa gerek. Ama benim her şeyden daha çok dikkatimi çeken şey üstte de alıntıladığım bölümde; 1400'lerin İstanbulu ki 1800'lerde yazıldı ama o zaman da yemyeşil her tarafı bağ, bostan, bahçeli evlerle dolu; köy hayatı ve yeşilliğe duyulan özlem oldu. T. Abdi Bey çağımızın İstanbul'unu ve yeşil katliamını görse ne düşünürdü bilemiyorum. Hakkında ne yazık ki fazla bir bilgi bulamadığımız yazarımızı okucusuyla 150 sene sonra buluşturmanın onuru içindeyiz. Ve ilk macera romanımız diyebileceğimiz eseri günümüze kazandıran Köken'i kutluyorum.

Bilge Kösebalaban

Önsöz

Padişahların padişahının kısmeti sonucu yaşanan başarılar sayesinde günden güne fen ve ilim ilerlemekte olduğundan gerçi nice bilgi ve yetenek sahibi tarafından kaleme alınmış pek çok latif ve güzel eserler basılıp yayımlanmakta ve meraklı okurların ilgisine layık olmaktaysa da bizi üzen bir yön vardır. O da şudur ki onların bazıları ve belki de çoğu tercüme edilmekte ve özellikle kendi vatanımızda meydana gelmemiş birtakım hikâyelerden meydana geldiklerinden her ne kadar fikri aydınlatmakta ve zihni tazelemekteyse de asıl olayların kendi memleketimize özgü olaylar olmamasından ve ayrıntılarını da atalarımızdan okuyup işitmemiş olduğumuzdan bu tarz zevkli ve okunur olunmadığından tarafımızca o kadar da makbul ve itibarlı olamazlar.

Mesela çarşı ve pazarlarda türlü meyvenin en âlâ ve güzelleri satılır. Ama bir kimsenin kendi bahçesinde ufak bir fidan üzerinde bitmiş olan tek bir meyvesi o bahçe sahibine o çarşıda satılanların tamamından daha lezzetli ve kıymetli görünür. Söz gelimi yalnız güzel kokusu ve tadı ile değil belki çiçek ve yapraklarıyla bile sahibine bir hayli zaman zevk ve ferahlık sunarlar.

İşte bu sebeple bir hizmetkârınız olarak Kalyopi'nin Macerası eserini kaleme alarak vatan evlatlarına bir hatıra

bırakmak arzusundayım. Okumaya ilgi duyan hamiyetli kişilerden belli ve inkâr edilemez noksanının affedilerek kusurlarının örtülmesini temenni dilerim.

Söz konusu bu hoş eser, ülkenin edebiyatla ilgili insanlarının ve halkın arasında meydana gelmiş nadir örnekte bir tuhaf hikâyedir. Hâlâ bu âna kadar bazı kimselerin hafızasının köşesinde saklı kalıp da hiç kimse tarafından kaleme alınmamıştır ve muhafaza edilmiş akılda kalıcı el kadar yazılmış bir kâğıt parçası da gözlemlenmemiş olduğundan ilk defa olarak kusurlarla dolu bir şekilde fakir bendeniz tarafından kaleme alındı. Okumayı seven halkımıza haftada birer nüsha takdim edilerek ve on bir haftada tamamlanması planlanlamaktadır. Bu kitap ile vatanımız bahçesinin şu ufacık meyvesinden halkımıza bu lezzeti tattırmayı vadediyorum.

Birinci Bölüm

Her türlü kusur ve eksiklikten uzak ve yüce Allah, padişahımızın dünya durdukça ün, şöhret, güç ve azamet, kudretini, tertemiz neslini, tahtını ve tacını sürekli kılsın. Padişahımızın saltanat ve tahtını daim kılsın. Âmin ya muin! Cennet mekân Gazi Sultan Mehmet Han Hazretleri'nin İstanbul'u fethettikleri coşkulu devirde vezir "Platon gibi öngörülü" vezirlerinden birinin Ziver Bey isminde ve dünya güzeli demeye değer bir tek evladı vardı. Babası onu canı gibi severdi. Ziver Bey de babasının emir ve tembihlerine büyük bir dikkat ve itaatle uyar, gerekirse can ve başını onun yoluna feda etmeyi arzulardı. Allah'ın emri sonucu babası ölünce Ziver Bey bütün zevk ve sefa ortamlarından, arkadaş ortamından el çekip gündüzleri yas tutar ve geceleri babasının mezarı başına gidip birkaç saat ağlayıp sızlanırdı. Gözyaşıyla mezarın etrafını sele boğardı. Bir müddet dalıp uyuduktan sonra uyanıp ahlar çekerek ve inleyerek evine dönerdi.

Aynı şekilde yine bir gün gece yarısına yakın evine gelirken, gecenin karanlığı yeryüzünü kaplamış durumdayken, aniden karşısına parlak bir ay misali

bir Rum kızı çıkıverdi. Ziver Bey hiçbir gece yarısında birdenbire bu şekilde parlak bir ayın doğduğunu görmediğinden bunun sebebini sorup anlamak üzere kızın yanına doğru adım atar atmaz o peri yüzlü güzel kız da güneşin gece doğduğuna asla tesadüf etmemiş olduğunu söyleyerek hemen ardından karşısından edeple çekilme gereği duydu. Ziver Bey kızın bu telaşlı kaçışını görünce "Korkma, kız korkma! Şimdi bu benim sana sevdalı gözler ve ilgiyle bakma vaktim değil ki! Zira dünyadaki her şeyden daha fazla sevdiği pederini daha birkaç gün önce ahirete yolcu etmiş ve şimdi bile yanan göğsüyle ve ağlayarak mezarının başından geri dönmüş olan bir kimse üzerinde güzelliğin tesiri olabilir mi? Benim size doğru yürümemin tek sebebi şudur: Münasebetsiz bir vakitte yalnız başınıza dışarı çıkmış olduğunuzu gördüğüm içindir. Her halde bunun bir keder yüzünden olduğunu düşünmem ve elden gelen şefkat ve korumayı sağlamaya borçlu bulunduğumu ifade etmekten ibarettir. Çünkü böyle boş ve tenha bir gece yarısı vaktinde yol üstünde tesadüf edilecek kimselerin hepsi de böyle bendeniz misali gönül yarası ile dolu ve gözleri kan çanağı olamazlar diye maksadımı açıkladım size."

Kalyopi, Ziver Bey'in bu şekilde hüzünle açıkladığı iç yarası ve kendisi için belirttiği şefkat ve merhametini hissettiyse de birdenbire ikna olmayarak cevap olarak "Evet delikanlıların çoğu görüp ilgi kurdukları kızları böyle bir tenha yerde, üstelik böyle hüzünlü hallerinde gördükleri vakit onları tuzaklarına

düşürmek ve emellerini gerçekleştirmek için böyle merhamet hakkında konuştuklarını bilirsem de âh ne çare ki şu anlattığınız hikâye benim de başımdan geçti. Bari size bir miktarını aktarıp anlatarak hem size bilgi vereyim hem de kendi hüzünlü gönlümü teselli edeyim," dedi.

Asıl doğum yerim Edirne olup Osmanlı tahtı orada olduğu sırada babam devletin kuyumcu başı olduğundan bütün vezirler ve devlet erkanı da orada bulunduğu için çoğu kez onların eşleri bize ve biz de onların eşlerine gelip giderken inci güzelliğinde bir dil olan Türkçeyi onlardan öğrendim.

Daha sonra İstanbul'un fethi zamanında babam da Müslümanların tarafında savaşarak vefat etti. Bendeniz ise babamın yalnız bir tek kız evladıydım. Babam beni çok severdi ve ben de onun uğruna can ve başımı feda edebilirdim. Tüm hizmetini hallettiysem de âh ne çare ki ölüm acele etti. O andan beri yasını tutup geceleri sabaha kadar ağlayarak, akşamları da bir müddet mezarının başına gidip mezarının taşı ve toprağıyla kendimi teselli ederdim. Orada biraz gözyaşı döktükten sonra tekrar evimize geri dönerdim. Bu akşam her nasılsa hüzün denizim ve kederim fazlasıyla coştu, mezarın başında her zamankinden daha fazla ağladığım ve mezarın taş ve toprağını gözyaşlarımla sele boğduğum sırada üzerime bir dalgınlık geldi. Akılsızca uykuya dalmışım. Rüyamda babam hayattaydı ve kendisiyle çimenli bir köprüde bulunan su yolu üzerindeki büyük bir köşkteydik. Beni eskisinden de çok seviyordu ve ben de

karşısında saygı ile ellerim birbirine kenetli duruyor, ara ara ellerini öpüyor ve sözlerine itaat ediyordum.

İşte o sırada hemen birdenbire gözlerimi açtım ki ne göreyim! Yanımda iki elim ile sarılmış olduğum pederimin mezar taşından başka bir şey yoktu. Başımı göğe doğru kaldırdığımda binlerce yıldızın diğerine ışık verdiğini gördüm. Tekrar indirdiğimde ise onlardan hiçbirinin yeryüzünü kaplamış olan karanlığı def etmekte başarılı olamadıklarını fark ettim. Sonra eve dönmek isteyerek yola çıktım. Yolculuk esnasında bana havlayan köpeklerin ve bana korku veren serserilerin pençesinden kurtulup güç bela ile titreye titreye buraya varabildim," dedi.

Ziver Bey onun bu sözlerini can kulağı ile dinledi. Merhamet ve şefkat denizi daha da arttı ve "Korkma ey temiz kız! Şimdi burada birbirimize tesadüfen rastladığımız gibi maceramız da birbirine benzer. Fakat burada bundan fazla derdimizi birbirimize anlatmak olanaksız olacağından ve bizi görenlerin kalplerine başka türlü şüphe ve vesvese saplanacağından bu kadar ile yetinelim. Ancak arzu ederseniz ileride bir kazaya uğramamanız için evinize yakın münasip bir yere kadar size eşlik edeyim," demesi üzerine beraber yola çıktılar. Kalyopi'nin korkusu bir taraftan yok oldu ama diğer taraftan da Ziver Bey'in gösterdiği iyiliğin ve ilginin insaniyetten doğmuş bir fedakarlık olduğuna tamamen de güvenemiyordu. Onun üzerine saldırıp kendisine bir sarkıntılık etme korkusu ve telaşıyla birkaç adım ileri gidiyor ve arada bir de göz ucuyla Ziver Bey'e bakıyordu. İşte bu

şekilde kızın evinin kapısına vardıklarında o âna dek böyle bir yabancının kendisine hiçbir şekilde uygunsuz ve yersiz davranışta bulunmaması sonucu Ziver Bey'in bu hâlini beğenerek nazik bir şekilde Ziver Bey'e hitaben "Efendim isminiz nedir?" diye sordu. Ziver Bey "Ziver" diye cevap verdi ve ona "Sizin isminiz nedir?" diye sordu. Kalyopi de "Kalyopi" diye cevap vererek anahtarıyla sokak kapısını açıp içeri girdi.

İkinci Bölüm

Kardeşi Konstantin'in Kalyopi'yi İstanbul'dan Sürgün Ettirmesi

Kalyopi'nin Konstantin isminde gayet sert, kıskanç ve ona düşman bir kardeşi vardı. Babasının vefatına asla üzülmediği gibi Kalyopi'nin babasının mezarına gitmesine gündüz bile zar zor izin veriyordu. O akşam evde ve sofrada Kalyopi'yi göremeyince onun yine: "Mezara gidiyorum" diyerek dışarı çıkmış olduğunu haber aldı. Ağabeyi zaten onun hakkında böyle bir bahane arıyordu. Hırs ve hiddetle o gece asla uyuyamayıp rahat edemeyerek sokak kapısına bakan odasında onun ne taraftan geleceğini anlama için gözetlemekteyken gece yarısında kardeşinin birdenbire bir Osmanlı delikanlısıyla beraber kapılarının önüne geldiğini gördüğünde bunu hayli vakitten beri planladığı emeline bir fırsat olarak gördü. "Bir Osmanlı delikanlısıyla dostluk kurdu," diye bir bahane ile onu bir hayli hırpalayıp azarladıktan sonra bütün hısım ve akrabalarını toplayıp durumu onlara da açıkladı. Irz ve namuslarının korunması ve muhafazası için onun mutlaka uygun bir yere sürgün edilmesini teklif ettiğinde Kalyopi gerçekte yaşananı

tek tek ifade etti. Hiçbir kimse ile ilgisi olmadığını söyledi. Böyle bir suçlamayı hak etmediği için bunun affını gerek kardeşinden ve gerekse bütün hısım ve akrabalarından rica ve niyaz ettiyse de kardeşi iddiasında ısrar etti. "Bu kız bizim familyamızın namusunu mahvedecektir," diye birtakım sözler ile "Muhabbetin biricik ilacı olabilecek çarelere bakmalıyız," dedi. Daha sonra da Kalyopi'nin Yunanistan tarafına sürgün olunmasına hepsi birden kesin karar verdiler.

Konstantin onu Yunanistan'a temizlenmiş bir halde göndermek üzere başka bir kimseye emanet edemeyip kaptanının kendi arkadaşı olduğu bir gemi bulup durumu kaptana ifade etti. Kalyopi'yi bir sabah erkenden bir esans ile bayıltıp üzerinde bulunan elbiselerini soydu. Ona eski Yunan fukaralarının giydiği elbiselerden birtakım şeyler giydirdi. Ardından da onu bir sandığa koyarak bir hamal arkadaşına verip söz konusu gemiye gönderdi. Kaptan gemisine yol verdikten sonra sandığı açtı ve kızı dışarı çıkardı. Ona başka bir esans koklatarak aklını başına getirdiğinde zavallı Kalyopi dört bir yanına baktı ve evlerinin denizde bir yelkenli gemiye dönüştüğünü ve elbisesinin de bir erkek elbisesiyle değiştiğini fark etti. Zavallı ne olduğunu ve neye uğradığını şaşırıp kaptanın el ve ayağına düşerek "Aman efendim ben kimim? Beni buraya kimler getirdi ve şimdi nereye gidiyoruz?" diye sızlandı ve gözlerinden kanlı yaşlar döktü. Her ne kadar sual ve rica ettiyse de kardeşi onun bu suallerine cevap verilmemesini kaptandan istediğinden kaptan sessiz kaldı. O anda dört bir yanına bakıp gördüğü

Sarayburnu yalılarının birer birer gözü önünden geçip kaybolduğunu gördükçe zavallı şaşırıp kendini yerden yere attığı için kaptan kızın bu feryadına ve figanına dayanamadı ve nihayet kendisini Yunanistan'ın bir yerine götürmek üzere kardeşi Konstantin tarafından gemiye bindirilip kendisine teslim edildiğini söyledi. Kızın bir miktar aklı başına geldi ve çaresiz kendini bu hale ve kadere teslim etti. Bindikleri geminin yelkenleri dolarak Kuş Adası'nın önünden geçip gitti. Kalyopi yaşlarla dolmuş gözlerini bir son defa daha görmek üzere İstanbul'a doğru çevirdiğinde denizin şiddetli rüzgârdan kabarmış olan dalgaları dağ gibi yükseldiklerinden zavallı değil İstanbul'u ve belki etrafında bulunan dağ kalelerini bile göremedi. Kendisi denizde, kalbi de gam denizi içinde ve endişeye saplanmış bir şekilde, sonunun ne olcağını bilemeden gidiyordu.

Kalyopi'yi huzursuz eden bu dert ve belalar dışında derinlerinde bir ateş daha yanmaya başlamıştı. Ama bu yalnız kaybettiği babasının mezarının başından ayrılması ve vatanı ile evinden uzaklaşması ve kardeşi yüzünden bu zor halde olması değildi. Önceki gece pederinin mezarından gam ve elemle dönerken yol üstünde Ziver Bey'in kendisine gösterdiği şefkat ve gayreti asla haklından ve hayalinden çıkaramayıp tekrar ediyor ve daima onun bu çabasını ve asilliğini anıyordu.

Beyit

Aşk adı evvel düşer ma'şûka andan âşıka
Güneşi gör ki yanmadan yandırmadı pervaneyi

Sözü gereğince bir taraftan Ziver Bey de böyle kaderi ve hikâyesi kendininkine benzeyen çok güzel ve temiz bu kız hakkında evvel gece gösterdiği şefkat ve merhametin giderek aşka dönüşmesi sonucunda "Bari onu hiç değilse pencerede olsun bir defa da gündüz gözüyle göreyim," diye günde birkaç kere kapıları önünden geçip dönmeyi merak ve alışkanlık hâline getirmişti. Ancak bunda başarılı olamadıkça aşkının ve özleminin derinliği daha çok artıyordu. Şöyle ki Ziver Bey de babasının vefatından dolayı yakalandığı yas ve gamdan başka bu yüzden yakalandığı aşk ve sevdadan ötürü yaşadığı hisleri hiçbir kimseye bildiremiyordu. Halbuki kaderi gereğince muhabbet ettiği Kalyopi de Akdeniz açıklarında seyreden bir gemide yolcuydu ve Ziver Bey'in aşk ateşine düşmüş bir âşıktı. Bulunduğu gemi ise kararsız bir rüzgârın denizde yarattığı güçlü fırtınanın pençesine düşüp birkaç gün o yana bu yana vurup çarptıktan sonra nihayet Midilli Adası civarlarında ıssız ve insan olmayan ufacık bir adanın sahiline gelip düştü.

Kalyopi'nin kardeşi, onun güvertede gezerken uygun vakit ve yerde denize atılmasını kaptandan özellikle rica etmişti. Ancak kaptan onun iyi huylu ve ahlaklı hallerini ve bir peri kızı gibi güzel yüzünü görerek böyle haksızca canına kast etmeye insafının yetmemesi ve vicdanının kesinlikle izin vermemesinden bunun başka bir yolunu düşünüyordu. Şayet kardeşi onun hayatta olduğunu işitir de bir şekilde canına kast eder korkusu ve düşüncesiyle ne kendi evine ve ne diğer bir kasaba ve köye getirip bırakmaya

cesaret ediyordu. Bu yüzden onu bu ıssız adaya çıkarıp salıvermeyi daha uygun gördü. Gerçi bu ıssız adada birtakım yırtıcı canavarlar bulunacağını aklına getirdiyse de "Hüküm Allah'ındır" diyerek orasını cenâb-ı Hakk'ın kız için uygun gördüğü kader ve tecelliye bıraktı. Kızcağıza birkaç günlük erzak ve bir miktar teselli vererek adanın kenarına bıraktıktan sonra gemisine yol verip yelken açarak döneceği sahile doğru yola çıktı.

Üçüncü Bölüm

Kalyopi'nin İnsansız Bir Adada Yaşadıkları

Zavallı Kalyopi tekrar gam ve endişe içinde, teselli bulduğu tek yer olan gemiden de ayrılmıştı. Tek başına sahildeki kumların üzerine oturup feryat edip ağladı. Geminin arkasından baktıysa da ne çare ki gemi bile dertli Kalyopi'den yüz çevirmiş olduğundan suların dalgaları arasından bir görünür bir görünmezken nihayet gözleri önünden tamamen görünmez oldu.

Uzun zaman baba ve ana kucağında, temiz ve yumuşak yataklarda yatıp uyuyan, süslü odalarda oturup canı istediği vakit sırmalı perdeleri kaldırarak pencerelerden arzu ettiği yerleri izleyen ve akranı kızlarla vakit geçiren ve her elbise ve yemeği beğenmeyen Kalyopi, böylece tek başına ve kaygılı bir şekilde kendisini bir adada buldu. Ümit ve tesellisi tamamen kesilmişti. Adayı kadınların pek sevdiği kıymetli taşlar ve güzel kumaşlar ile dolu ve süslü bulmuş olsaydı bile onlardan hiçbirisi zerre kadar gözüne görünmezdi. Kendi türümden bir insan görebilir miyim diye adanın etrafını hasretli gözlerle enine boyuna süzüyordu. Gerçi adanın sahili ve havası mükemmeldi

fakat o âna kadar ne sahil ve ne diğer bölgelerinde insan izinden bir eser ve sığınacak bir yer görünüyordu. Görünürde sadece kendi kendine çıkmış pek çok ağaç ve çok sayıda ufak hayvan vardı. Sahilin biraz ilerisine doğru gidip gözlemlediğinde de denizin berrak suları içinde ufak ve parlak taşlar ile süslü denizin dibi görülüyordu ve derininde de her cinsten ufacık balıklar oynaşıyordu. Bazen arada sular hiddetlenip köpürerek hiddetlerini gösterirlerse de arası pek çok geçmeksizin yine hırsları dinip geri sınırlarına dönüyorlar ve bazı sular da bir akıntı oluşturarak bir taraftan gelip diğer bir tarafa akıp gidiyorlardı.

Sahildeki kumsalın biraz yukarılarında bulunan birçok ufacık fidan rüzgârdan hareketli bir şekilde diğerine selam verip ölürcesine sallandıkça adadaki sıkıntı bir miktar azalsa da ne fayda ki zavallı Kalyopi onların hiçbirinde insanlık bulamadı, sohbet edemedi. Aralıksız ağlayarak içinden "Hani o hareketlerini, boylarını, konuşma biçimlerini beğenmeyip aşağıladığım ve alay ettiğim kızlardan ya da belleri bükülmüş, dişleri dökülmüş, gözleri süzülmüş ve kulaklarının işitmez olduğunu gördüğümde dalga geçip maskara ettiğim koca karılardan biri şimdiki hâlimde yanımda olsa da onlarla kaynaşıp sohbet ederek ferahlasaydım," diye düşünerek içindeki yarayı daha da derinleştiriyordu.

Kalyopi bir düşünce denizi içinde umutsuzluğa batmış halde bir süre sahili dolaştığı sırada bir taraftan bir gemi çıkarsa ya sesle ya da diğer bir nesne ile işaret ederim de belki şuradan kurtuluşum mümkün

olabilir diye denizin her tarafına baktıysa da öyle bir gemiden eser yoktu. Bağrı yanık gözleri yaşlıydı. Güneş de yavaş yavaş ışınlarını toplamıştı. Güneşin batacağını fark edip gecenin dehşetli karanlığında yalnız başına hâlinin ne olacağını düşündüğünde aklı başından tamamen gitti. Adanın biraz yukarısına çıkmaktayken rastladığı, güneşten kurumuş birtakım diken ve çalılar da el ve ayaklarına sürtündü, parça parça edip kanattı. Fakat Kalyopi bunlardan daha fazla bir tehlikeye uğrarım korkusu ile çabalayarak biraz daha ileriye vardığında vücudunun bir kısmının sığabileceği bir kaya dibi gözüne ilişti. İşte şimdilik burada kendimi barındırabilirim, düşüncesiyle buranın çevresini bir miktar el ve ayağıyla kazıp genişletti. Daha sonra etrafında bulunan fidanlardan da bir miktar kırdı. Bunları güneşin sıcağından ve gecenin değişken havasından ve birtakım yaratıkların da tehlikesinden kurtulmak niyetiyle kazdığı yerin üzerine koyunca güya kendisine bir güzel bir ev yapmışçasına, birkaç günden beri gözlerine uyku dahi girmemiş ve yorgun olduğundan, yaradılış itibariyle uyku, korkusuna galip oldu. Halbuki insanın yalnız organlarına değil özellikle akıl ve zihnine dahi tesir eden boşluk ve telaş Kalyopi'yi uykuda bile rahat bırakmadı. Rüyasında başından geçen korkunç olaylar yüzünden de birtakım korkunç şeyler gördü. Şöyle ki adada bulunan yırtıcı bir canavar insan kokusu alarak onu yattığı yerde gelip bulmuş ama ona saldırmamış, kapısının önünü kesmiş ve bir miktar başını içeri uzatmış ve savaş aleti misali dişlerini bileyip

gıcırdatmaya başlamıştı. Böyle bir zalim ve rica kabul etmez bir canavarın ne yapıp edip kendisini öldüreceğine şüphesi kalmayarak yüksek bir sesle "El aman!" diye bağırdığında zavallı bu dehşetli sesiyle kendini uykudan uyandırdı. Vücudu titreyerek sersem ve akıldan yoksun bir halde gözlerini açıp olduğu yeri hissetti ve ardından da başını dışarı çıkarıp etrafına baktı. Birdenbire deniz yüzeyini görünce güneşin kendisi tam olarak görünmeden önce verdiği ışınların suların üzerini aydınlattığını ve seher yelinin suların üzerinde inci taneleri misali kabarcıklar oluşturduğunu gördü. Çiçek kokuları etrafı kaplamıştı ve kuşlar da ahenkle ötüyorlardı. Bunları görüp dinleyince bir miktar teselli buldu ve ferahladı. Vücudunun titremesi sakinleşti ve derin ızdırabı yavaş yavaş dindi. Sahile doğru yola koyulup deniz sularıyla ellerini ve yüzünü yıkadıktan sonra bulunduğu hazin hali hatırlayıp böyle bir ıssız adada geçirdiği gecede yırtıcı canavarın pençesine düşüp helak olmadığı için başını secdeye koyarak cenâb-ı Hakk'a şükretti ve şu yerden bir an evvel kurtulmayı ve insanların olduğu bir yere ulaşmayı diledi.

İki günden beri ağzına bir lokma koymadığı için açlığı üstün gelmişti. Kaptanın kendisine verdiği bir torba peksimetten birkaç tanesini deniz suyuyla ıslatarak yedi ve bundan dolayı da cenâb-ı Hakk'a teşekkür etti. Kalyopi zaten kendi evlerinde bulunduğu zaman bile bir vakit boş durmayı caiz görmediğinden bir taraftan suların kenarında bulunan deniz kabuklarını ve diğer taraftan sahilde bulunan ağaçların

ince çubuklarını toplayıp süslü süslü sepet benzeri şeyler imal ederek vakit geçiriyordu.

İşte Kalyopi bu şekilde on yedi gün o adada zaman geçirdi. Peksimet ile kendisini idare etti. Çoğu vakit gözlerini denizden çevirmeyip belki bir gemi tesadüf eder de kurtulurum diye ümit ve arzu ettiyse de ne fayda ki öyle bir gemi gözüne ilişemediğinden azar azar ihtiyatla yediği kuru peksimetle bu on yedi gün zar zor idare edebildi. Zavallı Kalyopi başına gelen bunca gam ve keder dışında bir de açlık illetine yakalandı. Velhasıl bu yüzden mahvolacağını ve ölebileceğini düşünerek aşırı ümitsiz ve üzgündü.

Dördüncü Bölüm

Kalyopi'nin Issız Adadan Kurtulup Ziver Bey'in Hizmetine Kabul Edilmesi

Kalyopi bu şekilde kederli ve açlıktan helak olacağını bildiği halde bile yine cenâb-ı Hakk'tan ümidini kesmeyerek bir taraftan düzenli bir şekilde denizi gözetlerken birdenbire gözlerine bir ağaç karartısı göründü. Açlığın gözleri aldatacağından şüphe etti. Fakat ağaç yavaş yavaş büyüyordu. Bu durum kalbinde biraz sevinç meydana getirdi. Gözlerini ağaçtan katiyen ayıramayarak bir miktar daha yaşlı gözlerle o tarafa baktı ve o ağacın şüphe götürmeksizin bir gemi sereni* olduğunu anladı. Böylece bir eline gözyaşlarıyla ıslanmış olan mendilini ve diğer eline boş peksimet torbasını alıp o yana doğru salladı. Ağaç gerçekten bir geminin sereniydi ve çok geçmeksizin gemi tamamen göründüğünde adaya doğru bir miktar yaklaştı. Zavallı, bu insansız adadan ve her gün çektiği korku ve telef olacağı açlıktan kurtulacağına inandı. İçinde bir sevinç oluştuğu için uzun zamandan beri kendisini

* Yelkenli gemilerde, üzerine dört köşe yelken açmak, işaret kaldırmak için direğe yatay bir biçimde bağlanmış olan gönder

terk etmiş olan tebessüm yüzüne gerisin geriye dönmüştü. Zavallı Kalyopi bir taraftan gülüyor ve diğer taraftan o gemiye doğru sızlanıp feryat ederek bağırıyordu. Hal böyle iken ellerini salladığı vakit geminin kaptanı dürbün ile kendisini görmüş ve gemisinde bulunan mürettebata da durumu bildirmişti. Bu yüzden adaya doğru geliyorlardı.

Önceki bölümlerde bahsedildiği üzere Ziver Bey'in Kalyopi'yi bir güzellik abidesi olarak görmesi ve yaşadıklarının da kendisinin yaşadıklarına benzerliğinden dolayı, onu gündüz gözüyle de bir defa görmek isteğiyle günde birkaç defa Kalyopi'nin ailesinin kapısı önünden gelip geçiyordu. Onu bu süre zarfında da bir defa olsun göremeyince sürgüne gönderildiğini etrafta bulunan komşularından biraz biraz öğrenmişti. Herhalde onu bir tarafta bulurum ümidiyle İstanbul'u terk etmiş ve tesadüfen o da bu gemiye binmişti. Geminin kaptanı adanın sahiline az kala yanaşıp tayfalarına "Sandalı indirip sahilde bulunan kişiyi alıp getirin," diye emretti. Bunun üzerine tayfalar hemen Kalyopi'yi sandala alıp gemiye yetiştirdiler. Ama zavallı Kalyopi'nin hem açlık ve hem sevincinden dolayı el ve ayakları titrediğinden ayağını sandaldan geminin merdivenine doğru atacağı sırada kayıp düştü. Bu hâli Ziver Bey de gemiden gördü. Onun Kalyopi olduğunu asla anlamamasına rağmen zaten kalbinde yerleşik olan vicdanı coşarak onu kurtarmak üzere hemen acele ile merdivenden inerken onun da ayağı kaydı ve sağ kolu sakatlandı, denize düştü. Tayfalar ikisini de kurtarıp gemiye

aldılar. Kaptan Ziver Bey'in kolunun sakatlanmasına bir çare düşünmeyi o kadar acele bir iş saymadı. Kızın elbisesi eski Yunan fakirlerinin giydikleri köhne erkek elbisesi olduğundan onun kız olduğunu asla fark etmeyen kaptan bu durum hakkında aşırı şaşkınlık ve hayretle kıza hitaben "A çocuğum sen nasıl oldu ki bu ıssız adaya düştün?" diye sordu. Kalyopi kaptanın kendisi için gösterdiği insaniyetini katiyen hatırdan çıkarmamayı niyet eyledi. Ama Kalyopi kaptanın kim olup olmadığını ve macerasını olduğu gibi anlatacak olursa kendisinden faydalarının olup olamayacağını ve belki bundan beter bir kazaya daha uğrayacağını düşündü. Bu yüzden kendisinin Yunanistan'da bir tüccar yardımcısı olduğunu ve efendisiyle ticari amaçlı bir Yunan gemisine binerek Mısır yönüne gittikleri sırada gemilerinin bir fırtınaya tutulduğunu söyledi. Hayli zaman denizde çalkandıklarını ve kayalara çarpılmalarından sonra nihayet gemilerinin parçalara ayrıldığını ve kendisinin de bir tahta parçasına sarıldığını ardından da dalgaların süre süre onu götürüp bu ıssız adaya itmiş olduğunu anlattı. Birkaç günden beri açlıktan ölmek derecesine geldiğini ve nihayet selametine kaptanın sebep olduğunu söyledi ve teşekkür etti. Bunun üzerine kaptan kendisine bir miktar sıcak çorba verilmesini tayfalarına emretti. Kalyopi yemeğini yedikten sonra kaptan, kendisinin denize düştüğü sırada itibarlı ve hatırı sayılır bir yolcunun kendisini kurtarmak üzere merdivenden inerken sağ kolunu sakatlamış olduğunu söyledi. Gidip onun hizmetini görmesinin

insanlık vazifesi olduğunu söyleyip bu işi Kalyopi'ye teklif ettiğinde o da o adamın kim olduğunu bilmiyordu. Ayağı kayıp denize düştüğü sırada öyle bir kimsenin sürat ve telaşla kendisini kurtarmaya koştuğunu hatırlamış olduğundan gidip o hastanın hizmetini sağlamayı kabul etti ve bunu insanlık görevi addetti.

Kalyopi cenâb-ı Hakk'ın kendisini böyle bir insansız adadan kurtardığını düşündü ve böyle bir yolcunun da kendisi için gösterdiği bu koruma çabasına ve gayretine teşekkür ederek onun hizmetini canı gönülden görmeye başladı. Ama kendisinin kadın olduğunu ve tekrar aynı zor hale ve tehlikeye düşmemesi gerektiğini daima kendine hatırlattı. Delikanlı eğer kendisine ilgi duyarsa bu durumu önleyeyim diye düşünerek o güzel vücudunu kirli ve köhne elbiseler ile baştan aşağı kapladı. Yanağının allarını toz ve toprak ile sakladı ve hilal kaşlarının üzerine başlığını çekerek gizledi. İşte birbirlerine hasret duyan ciğerleri yanık iki biçare bir araya gelerek gece gündüz aynı kamarada bulunuyorlardı. Ama birbirlerinin duygularını anlayamadıkları ve kimler olduklarını fark edemediklerinden birbirleri için ah edip inliyorlardı.

İşte baki Hüda hazretlerinin irade ve arzusu olmadıkça iki hasret çeken kişi böyle birbirlerine bir kamarada bile tesadüf etseler bile "Yanımdasın Yemen'desin, Yemen'desin yanımdasın" misali kavuşmalarına ve muhabbetlerine bir perde iner. İşte bu halde birkaç gün deniz üzerinde yolculuk ettikten sonra bindikleri gemi gidecekleri sahil olan Kahire limanına ulaştı.

Beşinci Bölüm

Kalyopi'nin Ziver Bey'in Yanından Firar Etmesi

Limandan Kahire şehrine gidişlerinde Ziver Bey bir ev tutacağını ve bir müddet yerleşip burada ikamet edeceğini Kalyopi'ye söylediğinde Kalyopi'nin tasa ve endişesi bin kat daha arttı. Çünkü o âna kadar bir geminin içinde ve insan içinde oldukları için o kadar korkmuyordu. Şimdi ise bir yabancı kimse ile öyle gece gündüz bir evde ve bir oda içinde bulundukça her halde şehirlilerin huyu olduğu üzere ya beraber bir hamama gitmek ya da gecelik giymek ve birbirlerinin gözleri önünde elbiselerini çıkarıp diğer elbiseleri giyinmek gibi birtakım âdetleri uygulamaya mecburiyet gerekeceğinden "Mutlaka günün birinde kız olduğum ortaya çıkacaktır!" korku ve endişesine kapıldı. Kalyopi bu gibi düşünce denizlerine defalarca girip çıkmaktaydı fakat o gün ikisi de yolun sıkıntı ve zorluğundan gayet yorulmuş oldukları için elbiselerini çıkarmayıp gemideki gibi vakit geçirdiler.

Ertesi sabah Ziver Bey Kalyopi'ye hitaben "Ey benim sadık dostum malumunuzdur ki şimdiye kadar deniz üzerinde yolculuk etmekte olduğumuz için elbiselerimizin temiz olup olmadığına o kadar

dikkat etmemiştik. Halbuki şimdi medeni insan kardeşlerimizin dostluk ve muhabbetlerine dahil olacağımız için doğal olarak onlara uymamız gerekiyor. Bugün ikimizin de birer kat yeni ve temiz elbise alıp giymesi acele lazımdır," deyince Kalyopi yüzünden bir şey belli etmemek niyetiyle Ziver Bey'in bu teklifine her ne kadar memnun oldu ve biraz teşekkür ettiyse de korktuğu şeylerin yavaş yavaş başına gelmekte olduğunu görerek nihayet ileride başka bir tehlikeye uğramamak ve sefil başını emniyete çıkarmak maksadıyla Ziver Bey'in eşliğini terk etmeye ve uygun bir tarafa kaçmaya karar verdi. Ziver Bey, bu memleketin çarşı pazarlarını dolaşmak ve gereken eşyayı almak üzere evden dışarı çıktığında Kalyopi de kalbinde karar verdiği kaçış planı hakkında bir hayli müddet düşündü. Sonuç olarak ne tarz hareket edeceğini düşüne düşüne kafası karıştı ve sıkıntısını birazcık kovmak arzusuyla bulundukları evin bahçesine indi. Bahçe oldukça genişti. Türlü çiçek ve türlü fidanlarla süslü olup sabahın o seher vaktinde henüz doğmuş güneşin ışıkları da evin yüksekliğini kaplamamış olduğundan seher yeli daha düşünceli ve üzüntülü gönülleri ferahlatırdı.

Kalyopi bahçeyi izlerken arası demir parmaklık ile sınırlandırılmış bir diğer bahçe daha görüp parmaklığın arasından öbür tarafa baktı. Orada bir ağacın altında bir delikanlının oturup deli gibi türlü türlü hareketlerde bulunduğunu ve kendi kendisine "Ey benim dünyada eşsiz sultanım! Sen ebedi dünyaya göçtükten sonra ben daha niçin durayım burada,

gayrı bu dünya bana da haram olsun!" diyerek söylediğini görüp işitmekle onun yakında kaybettiği bir sevgilisinin vefatı sebebiyle bu halde olduğunu anladı. Erkeklerin de kadınlar hakkında gerçekten sevgi beslediğini düşündü. Delikanlı da aşkın pençesine düşmüş biri olduğundan onun gözüne görünmemek için olduğu yerde bir ağacın arkasına saklandı. Gerek erkeklerin kadınlar için yaşadığı bu hali ve gerek kara sevdaya tutulanların yaptıkları hareketlerini seyretmek doğal olduğu için bir miktar daha dikkatle izlemek üzere bulunduğu yerden ilerleyerek parmaklığın yanına gitti. Onun bu hallerini izlediği sırada her nasılsa birdenbire delikanlının gözüne ilişti. Zavallı delikanlı bunu görür görmez sıçrayıp ayağa kalktı. Ellerini açarak Kalyopi'ye hitaben " Ey benim göz nurum sen nasıl oldu ki mezardan kalkıp da böylece kıyafetini değiştirip buraya geldin?" demeye başladı. Kalyopi onun bu tarz laflarına bakarak tamamen deli olduğuna dair şüphesi kalmadı. Aralarında bulunan parmaklığın gayet uzun ve sağlam olduğunu bildiği için korkusuzca ona hitaben: " Ey divane! Ben kız mıyım ve ne zaman vefat ettim? Erkek olduğumu üzerimde olan elbiselerimden de fark etmiyor musun?" diye cevap verdiğinde zavallı delikanlının bir miktar aklı başına gelerek "Efendim afedersin. Senin şu ahu gözlerin benim henüz vefat eden sevdiceğimin gözlerine benzer. Seni görünce kız veya oğlan olduğunu ayırt edemedim. Onu gördüm zannıyla derin sevdam üstün geldi. El aman efendim! Kusurumu afedersin. Fakat sen kimsin?

Doğru söylemeni rica ederim," dedi.

Kalyopi durumu birazcık izah etti. Kendisinin başka bir ülkeden gelip o evi tutan bir efendinin hizmetkârı olduğunu söyledi. Delikanlı derinlerden bir âh çekerek "Efendim, eğer kabul edersen senin efendinin verdiği maaştan beş kat fazlasını ben vereyim de gel benim yanımda hizmet et. Hiç değilse bari senin sarhoş edici gözlerine bakarak biraz teselli olayım," deyince Kalyopi cevap verip "Pek iyi ama efendimin gözleri önünde, yanındaki evdeki diğer bir efendiye kapılanmak olur şey midir?" demesi üzerine delikanlı "İyilik et, efendim! Onun da çaresi bulunur. Bendeniz dünyada canımı uğruna feda etmek vadinde bulunduğum bir sevdiceğimi kaybettikten sonra daha yeri gelir vatan ve diyarımı terk etmek güç bir iş olmaz. Bendenizin Kızıldeniz sahilindeki memleketin birinde gayet zengin ve namlı bir amcam vardır. Benim de oldukça bir miktar servet ve zenginliğim var. Şimdilik gelirimin durumu üzerine bütün naktimi de beraberimizde alarak burayı terk edip o tarafa gideriz. Bir gece seninle yola çıkarız ve ben seni asla uşak makamında kullanmam; kendime birader kabul edeceğimi şimdiden vadediyorum. Birlikte zevk ve sefa ile ömrümüzü geçiririz. Mutlaka senin de bir bekâr efendinin yakında layıkıyla rahat edemeyeceğin belli olur fakat arada amcamın ev halkı arasında iyice dinlenerek vakit geçirirsin," dedi.

İşte gece gündüz Ziver Bey'in yanından bir yolunu bulup firar etmenin çaresini düşünen Kalyopi, onun bu sözlerini duyunca bir miktar ümitlendi.

Delikanlıya hitaben "Eğer böyle olursa benim de bir diyeceğim kalmaz," dedi. İki tarafın da bu şekilde sözleşmeleri üzerine Kalyopi'nin o gece gözüne uyku girmedi. Bir taraftan böyle bir yabancı ve tanımadığı bir seyyahın refakatinde olması muhtemel olan fenalıktan kurtulacağı için mutluydu ve diğer taraftan hiç huyunu bilmediği ve özellikle "Gözlerin, benim ölmüş sevgilimin gözlerine benzer," diye kendisine ilgi duyan ve bu yüzden de memleketini terk eden bir delikanlının emrinde sonunun ne olacağını düşünüyordu. Başına daha neler geleceğini düşünüp duruyordu.

Ziver Bey ise tatlı bir uykuda bulunduğu sırada nihayet gece yarısı horozları ötmeye başlayınca Kalyopi Allah'ın tevekkülü deyip Ziver Bey'in kendisine almış olduğu elbiseleri giyinip, sedir üzerinde bulunan eşyalarını acele ile topladı ve bir çanta içine gizledi. Sonra yavaş yavaş merdivenden aşağı inip bahçe kapısını kapadı. İlk akşamdan beri iki gözü ile bekleyen delikanlıya hemen oracıkta rast geldi. İkisi birlikte konak kapısından dışarı çıkıp binek taşı önünde kendileri için hazırlanmış olan atlara binerek yola düzüldüler.

O gece bir miktar karanlıkta, bir miktar da sabaha karşı doğan ayın ışığında haylice yol aldıktan sonra gündüz sıcak bastırınca bir gölge yerde rahatladılar. Birkaç gün beraber yolculuk ettikten sonra Kızıldeniz'in sahil taraflarında bir kasabaya vardılar. O gece kasabada dinlendiler. Atlarını satarak ertesi günü bir gemiye bindiler ve Arabistan Körfezi'ne

doğru yelken açarak yola çıktılar. Fakat ne fayda ki ikisinin de kara bahtları bu deniz seferine de müsaade etmediğinden kâh denizde dalga dağlarının tepesine çıkmakta ve kâh denizin diplerine inmekteydiler. Kaptan da şaşırıp belki bir fayda olur ümidiyle gemide bulunan pek çok eşyayı denize attırdıysa da bundan bir fayda meydana gelemedi. Diğer taraftan da dalgaların birkaç defa gemiyi yerden yere vurmasıyla gemi tamamen parça parça oldu. İçinde bulunanların dalgalara teslim olduğunu ve denize düşerek öldüğünü gördüğü sırada Kalyopi'nin gözüne bir büyükçe tahta parçası ilişti. Her şeyden ümidini tamamen kestiği o anda küçük çantası boynunda bağlı olduğu halde kendisini can havliyle o tahta parçasının üzerine attı. Her ne kadar gerek parçalanan gemide bir o yana bir bu yana çarpılıp düştüğünden ve gerek o tahta parçasının üzerine atıldığında vücudunun çoğu yeri zedelenip incindi ise de o sırada onlar ile beraber bütün ağrı ve acılarını unuttu. Eliyle dıştan üzerinde bulunduğu tahta parçasına ve içerden de cenâb-ı Hakk'ın iyilik ve merhametine sarılmıştı.

Beyit
Nâ-Hüdâ olmamış olsaydı Hüda tufanda
Keştî nevha nevha ne yelken dayanırdı ne sereni

Beytinin meşhur mazmununda da bilindiği üzere Kalyopi'nin sarıldığı şu tahta parçasının da kaptanı Âlemlerin Rabbi Allah'tı. Yelken ile serene asla

ihtiyaç duymayıp Kalyopi'nin kalbine de teselli veriyordu. O arada dalgaların da sakinleşmesine irade buyuruldu ise de bununla beraber "her şey kaza ve kaderdendir" sözü uyarınca yirmi dört saat saat kadar bu hâlde denizde yol aldıktan sonra sabaha yakın, sahilinde görkemli bir sarayın olduğu ufak bir adanın limanına gelip karaya çıktı.

Altıncı Bölüm

Kız Adası'nın Sultanı Çeşmiâhu'nun Kalyopi'yi Delikanlı Zannederek İlgi Göstermesi

Arabistan padişahlarından birinin iki oğlu ve Çeşmiâhu ismiyle bir tek kızı vardı. Babasının vefatının ardından oğullarının ikisi de "Ben padişah olurum," iddiasında bulunduklarından ayrı ayrı ordular teşkil ettiler ve birbirleriyle savaşlar yaptılar. Uzun zaman zarfında pek çok can ve mal zarar gördü. Bu sebeple Çeşmiâhu iki kardeşinin de söz ve hareketlerini beğenmediğinden sarayını güvenli bir köşede kurmak üzere bir miktar halkını ve yardımcılarını yanına alarak gelip bu insansız adaya hayat verdi. Deniz kıyısında muhteşem bir saray inşa ettirdi ve adanın ismini de Kız Adası koydu.

Adanın toprağı verimli ve havası da güzeldi. Halkının da refah içinde olduğu duyularak etraftan bir hayli göçmen gelip adaya yerleşti. Çeşmiâhu'yu kendilerine sultan seçtiler. Bunun üzerine büyük mutluluk içindeki sultan, kardeşlerinin ileride meydana gelmesi ihtimalden olan saldırı ve hücumlarından emin olabilmek için bir miktar daha asker topladı. Alışıldığı üzere sarayın bahçesi içindeki ve sahile

bakan kendisine özel kasrında sabahları oturup bir miktar etrafı izler, kahve ve şerbetini içerdi. Hal böyle iken sultan her ne kadar bu şekilde huzurlu ve istirahat içinde hayatını sürdürmekteyse de kendisi bir padişah kızı ve o adanın da hükümdarı olduğu için yönetiminde bulunan halkın delikanlılarından biri ile evlenmeyi uygun görmüyordu. Bu husus için de derin üzüntü duyuyordu. İşte Çeşmiâhu Sultan bu hal ile bir sabah yine kasrında oturup bir ara denize ve limana doğru bakarken denizde vücudunun yarısından fazlasının su içinde olduğu ve başı ile kolları bir tahta parçası üzerinde adaya doğru gelmekte olan bir kişi gördü. Bu kişinin kesinlikle içinde bulunduğu geminin kazazedesi olduğunu düşündü. Felaket içindeki bu kişinin nihayet kurtuluş sahilini kendisinin melikesi olduğu adada bulmak için gelen bir mülteci olduğunu anladı. Bir sandal indirerek onu derhal kurtarmaları ve elbiselerini değiştirip huzuruna getirmeleri için hizmetkârlarına emir verdi. Hizmetkârları da melikenin bu emri emri üzerine hemen hareket ettiler ve kızı kurtardılar. Kalyopi'yi huzuruna getirdiklerinde Çeşmiâhu Sultan onu yukarıdan aşağı süzdü. Sonra söze girdi: "Korkma kuzum korkma. Elhamdülillah güvenli bir sahile vardın ve benim iyi muameleme eriştin. Fakat şu genç yaşında sen nasıl oldu ki böyle bir deniz seyahatine çıktın? Gözün aydın olsun! Otur otur!" diye kaç defa teklif ettiyse de zavallı Kalyopi gerek hizmetlilerin kendisini denizden çıkarıp ıslak elbiselerini değiştirdikleri ve Çeşmiâhu Sultan'ın huzuruna götürdükleri sırada kız

olduğumu anlarlar da burada da başım bir tehlikeye uğrar korkusuyla ve gerek şu kadar süre denizde çekmiş olduğu dehşet dolu zahmetten ve huzura çıkarılmasından oluşan utancından dolayı dizleri titremekteydi. Çeşmiâhu Sultan, Kalyopi'nin bu durumunu görerek cariyelerine hitaben "Götürün bu delikanlıya özel bir oda ve kendisine lazım olan bütün giysi, nevresim, yiyecek ve meşrubatı derhal hazır edin de rahatlasın. Ben sonra kendisiyle görüşürüm," diye irade buyurdu. Bunun üzerine huzurunda hazır ve nazır bulunan cariyeler derhal Kalyopi'yi alıp sultanın kendi odasının bitişiğindeki süslü bir odaya getirip altın bir sandalyeye oturttular. Arası birkaç dakika geçer geçmez sofra odasına davet edildi. Çeşmiâhu Sultan'ın kendisine özel ve etrafı mücevherat ile süslü olan altın sofrası üzerinde çini ve gümüş tabaklarda ve Çin porseleni fincanların içlerinde çeşit çeşit nefis yiyeceklerle türlü nefis meyveleri ikram ettiler.

Kalyopi bir taraftan bulunduğu adanın süslülüğünden, hizmet eden cariyelerin üstün hizmetinden ve yediği yiyecek ve içtiği şarapların tadı ve lezzetinden şaşkındı, diğer taraftan da başından geçen çeşit çeşit olayları ve tehlikeleri hatırladıkça talih denilen şeyin belirsizliğine ve insanın hüznünün bir anda sevince ve sevincinin de hüzne değişimine şaşkındı.

Biraz evvel deniz dalgaları arasında balıklara yem olma tehlikesindeyken şimdi hükümdara özel bir sarayın içinde ve değerli mefruşatla donatılmış odalarda bulunmasına, çeşit çeşit yiyecek ve meşrubattan

yiyor ve içiyor olmasına şaşkındı. "Acaba bu gördüklerim bir rüya olmasın!" diye hayal kuruyordu. Denizden nasıl kurtulduğunu düşünüyor ve etrafında hizmet etmekte olan cariyelere ve üzerinde oturduğu altın sandalyeye ve son derece kıymetli eşyalara bakıyordu. Ayağa kalkıp bir o yana bir bu yana bakmaktaydı ve bunun bir rüya ve hayal olduğuna inanıyordu. Bu yaşında geçen hazin olayları sürekli hatırlıyor ve gözlerinden inci taneleri gibi yaş döküyordu. Kalyopi'nin böyle gözyaşları döktüğünü hizmetinde bulunan cariyeler görerek "Efendim, her ne kadar şu başınızdan geçen fırtına ve felaketler pek üzücüyse de elhamdulillah kurtuluşunuz ile şu sahip olduğunuz bahtınıza nice kimseler hasret çeker. Özellikle sultanımız gibi şefkatli ve son derece merhametli bir zâtın hürmetli bir misafiri olduğunuz belli ve ileride daha pek çok kereler hürmetle ağırlanacaksınız ve yüksek payelere de mazhar olacağınız ve kavuşacağınız gün gibi aşikârdır," diye teselli ediyorlardı. Kalyopi kendisi hakkında bu mertebede gösterilen hürmet ve yardımdan dolayı fevkalade memnun ve müteşekkirdi. Ancak kendisinin geçmişteki talihini hatırladıkça herhalde yine büyük bir tehlikeye uğrayacağını kesinlikle hatırından çıkarmıyordu. O sırada bulunduğu oda kapısından içeri diğer iki cariye gelip huzurunda temenna ederek*: "Efendim, sultanımız sizin hatırınızı soruyor ve bahçeye teşrifiniz ile birazcık kendisiyle sohbet eylemenizi arzu

* Eli alnına götürerek selâmlama işareti yapma

ediyorlar," diye arz eyledikleri davete Kalyopi de uyarak ayağa kalkıp dışarı çıktı. Biraz ileri doğru varıp bahçe kapısından içeri girip etrafına baktı. Tekrar denizi izlemeye dalarak ve nereye gideceğini hatırından çıkararak "Acaba ben denizde boğulup öldüm de şimdi cennet-i âlâda mıyım?" diye düşündü. Tekrar etrafına bakarak tüy gibi birtakım ağaçların aralarında ahenkle öten bülbüllerin seslerini işitti ve bir daldan diğer dala uçuşlarını izledi. Rengarenk açmış çiçeklerin kokularını duydu. Ayağını bastığı yerlerin türlü türlü değerli taşlar ile çiçek gibi kaplandığını gördü.

Etrafında bulunan cariyelerin huri ve gılman misali hizmet etmelerine baktıkça cennette olduğu düşüncesi üstün geldiği halde hizmetinde bulunan cariyelerden biri büyük bir nezaketle "Efendim, lütuf buyurunuz. Sultanımız teşrifinizi bekliyor," deyince bir miktar aklı başına gelerek sultan hazretlerinin ne tarafta bulunduklarını sordu ve o tarafa doğru yürüdü.

Gerçi yol esnasında da bakmaya değer pek çok şeyler gördüyse de evvelki düşüncede kalmayıp huzuruna çıkacağı sultan ile ne tarz bir sohbet edeceğini düşünerek ikamet ettiği kasra yaklaştılar. Kasır bahçenin ortasında, kıymetli şeyleri bir araya toplayıp inşa edilmiş ve son derece süslüydü. Etrafında bulunan ağaçlar güzellik saçıyor, gökkuşağı misali rengarenk olarak kasrın dört tarafını kapladığı gibi düzenli dikilmiş birtakım fidan ve çeşitli çiçeklerden başka benzersiz saksıların içinde açmış çiçeklerin

her birinden yayılan eden güzel kokular da bahçeyi dolduruyordu. Fidan ve çiçek saksılarının araları diğerinden ayrı ve uygun şekilde düzenlenmişti. Araları zümrüt renginden ince çayırlar ve onların araları da altın tozu misali kumlarla ince bezenmişti, bir kişinin dolaşacağı kadar yollar vardı. Çeşmiâhu Sultan ise bahçedeki bu görkemli köşkün sağ tarafından başlayarak bütün bahçeyi dolaştı ve akan pınarın başında oturdu. Etrafında küme küme cariyeler herkes kendi hizmet ve yerine göre sırayla dizilmişti. O pınardan çıkan su leziz ve berrak olduğu gibi biri orada oturup kendi başına bir kuzu yedikten sonra o sudan bir kase içerse onu da hazmederdi.

Çeşmiâhu Sultan pınarın etrafını son derece kıymetli sandalyeler ve türlü güzel kumaşlarla donattıysa da tabiatın doğurduğu türlü çayır ve çimenler de pınarın etrafını İran kumaşı misali bir hayli sarmış olduğundan insanın üzerinde oturup rahatlaması için o sandalyelerden bin kat daha seyredenlerin güzel bakışlarını çekerdi. Çeşmiâhu çimenliğin bir tarafına sırmadan işlenmiş bir seccade serdirmişti. Üzerine oturup ipekli kumaştan yapılı birkaç adet kuş tüyü yastığı da koltuğunun altına alarak üzerlerine yaslanmış biçimdeyken etrafında dizili cariyelerin her biri el pençe divan durarak emrine hazırdılar. Sultanın olduğu yerden biten yasemin ve çeşitli fidanlar kafes gibi etrafını kaplamıştı ve bazen rüzgâr esip fidanların yaprakları sallandıkça güneş ışığı aralarından sultanın üzerine ve başındaki taçta bulunan mücevherata vurarak seyredenlerin gözüne şimşek

misâli yansırdı. Yüce Sultanın yuvarlak ay gibi ve buğday tenliydi. Henüz on sekiz, yirmi yaşlarına gelmişti ve mevkisi yüzünden o ana değin erkeklerle katiyen dostluk etmemişti. Üzerinde bütün güzellerin etkisinden başka bir hal gözlenirdi.

Sultanın etrafında dizilmiş olan cariyelerin her biri şık birer elbise giymişti. Boyları bir diğerine benziyordu ve saçları ise çeşit çeşit hünerle örülmüştü. Bazılarının saçları da bağlanmış ve omuzlarının üzerine atılmıştı. Hepsi de oldukça gençti. Ellerinde yelpazeyle bazen utandıkça o güzel yüzlerine onları perde gibi örtüyorlar ve aradan büyük dikkatle bu durumun sonucunu anlamak için bir diğerine ima ederek kaş atıyorlardı. Bunlardan başka birkaç takım müzisyen cariye de pınarın etrafından biraz uzakta, çiçekler ile süslü yerlerde duruyordu. Hepsinin notaları önlerinde ve çalgıları ellerinde olarak işarete hazırdılar. Fakat bulutları andıran ağaçların yaprakları aralarında gizlenen bülbüller işaret ve kumanda kabul edemediklerinden aralıksız şarkı söyleyerek insana zaten fazlasıyla hayat tazeliği bahşediyorlardı.

İşte doğa ile insanın yapay hüneri arasındaki bu rekabet, hayret vericidir. Herkesin başını döndürüp mest etmeye başarılı olan bu durum Kalyopi gibi ölümün pençesinden henüz yakasını kurtaramamış olan bir kişiye daha ne derecelerde tesir edeceği, onu daha ne kadar şaşırtıp aklını alacağı da gayet açıktır.

Kalyopi bahçede bulunan bütün bu manzaralara oldukça dikkatle bakarak sultanın huzuruna beş altı adım kala yaklaşıp yeri öptü, emrini temenna

etti. Yüce sultan da yaslandığı yastıktan bir miktar doğrulup karşısında hazırlanmış olan altın sandalye üzerine oturmasını eliyle işaret etti. Kalyopi böyle bir azametli melikenin kendisi hakkında ibraz ettiği fevkalade iltifatlarına şaşırdı ve huzurunda oturmaya mahcup olduğundan ilk başta çekinip sonradan edilen ısrar ve işaret üzerine "Emre uymak edebe uymaktan önce gelir" kaidesince sandalyenin üzerine oturmaya mecbur oldu. Zavallı kız aleyhinde meydana gelmesi mümkün olan tehlikelerden kurtulmak üzere giydiği erkek elbisesinin bu defa da kendisini diğer yüzden yüksek bir tehlikeye uğratacağını katiyen hayal ve hatırından geçiremezdi. Kalyopi'nin sandalyeye oturması ile beraber gizlice verilen işaret üzerine yukarıda bahsedilen çalgıcılar o anda icraya başladılar. Müzikle beraber Kalyopi de şu bulunduğu vakte değin bütün başından geçen hâlleri hatırına getirdi artık kendisini zaptetmeye kadir olamadığından bir derin ah çekerek gözlerinden inci tanesi gibi yaşlar akmaya başladı. Çeşmiâhu Sultan, Kalyopi'nin birdenbire böyle bir sert âh çekip ağlamaya başladığını görünce çalgıcıların müziği kesmesini emredip Kalyopi'ye hitaben "Sizin başınızdan böyle büyük tehlikeler geçti, şimdi ise rahat ve sakin bir halde ve cennetvari bir yerdesiniz. Burada üzüntüyü def edip herhalde sevinç içinde olmanız layık ve lazımken bu şekilde âh ederek ağlamanıza ne mana verelim? Özellikle ben bu adanın sultanı olmama rağmen daha bu âna değin erkek milletinden hiçbir kimse bu bahçeye ayak basmamış ve huzuruma bu

derece onurlandırılarak kabul olunma şerefine nâil olamamıştır. Ve bu fevkalade lütfun hakkınızda ihsan buyurulması sebebi ise sadece henüz nicesinden kurtulduğunuz dalgalardan meydana gelmiş olduğu için herhalde son derece ferah olmalısınız. Şimdi bir miktar başınızdan geçen maceranızı ve hangi memleketten ve hangi hanedandan bulunduğunuzu nakletmenizi isterim. Bununla amacım ise hem sizin durumunuza vâkıf olmak ve hem de gereken eden yardımı sağlamaktan ibarettir," dedi.

Kalyopi cevaben: "Kulunuz İstanbul hanedanlarından ve oldukça hatırı sayılır bir kişinin evladıdır. Babam kulunuzun vefatının ardından ailemize perişanlık düştü. Keder içinde kaldık ve zarara uğradık. Bu yüzden artık orada kalmaya sıkılıp utanarak diğer bir diyarda bir kısmet aramak ve bu şekilde zavallı anneme de yardım etmek emeliyle gurbeti seçerek bir gemiye binip dışarı çıktığımda gemimiz fırtınaya yakalandı. Nihayet parçalandığı sırada kulunuz yani ben elime geçen bir tahta parçasına sarılarak ve cenâb-ı Hakk'a sığınarak şu mübarek gözleriniz ile görmüş olduğunuz zamanda hükümdarı bulunduğunuz adanın limanına gelip düştüm," dedi. Sultan tekrar söze girip: "Azizim, benim birkaç gün dinlemeyi ümit ettiğim ve merak ettiğim maceranızı pek çabuk bitirdiniz. Bunun için herhalde hikâyenin detaylarını anlatmanızı sizden beklerim ve peşin olarak şurasını da sizlere arz ve ihtar ederim ki madem ki siz öyle bir yüksek ailenin evladı iken kaderin cilvesiyle böyle rızık almak üzere başka bir memleketi

seçmişsiniz, o durum için asla telaş etmeyiniz. Validenizin idare edeceğinden daha çok miktarda kendisine bir maaş tahsis olunması bence pek kolaydır. Sizin burada benim temin edeceğim memuriyete devam etmeniz ve o şekilde günlerinizi geçirmeniz isteğimdir. Eğer size temin edilecek memuriyeti yapmakta da bazı gün güçlükler hissederseniz tamamen işten güçten el çekip kâh deniz kenarında inşa olunmuş olan sarayımın altın yaldızlı odalarında denize bakabilir, kâh kış mevsiminin bile çiçeklerini soldurmaya gücünün yetmediği bu bahçeye inip ileride erişeceğiniz nice lütuf ve iyiliklerim için bülbüller ile birlikte şarkı söyleyip gönlünüzü eğlendirebilirsiniz," dedi.

Kalyopi melikenin bu teklifini ve özellikle macerasının ayrıntılı anlatımını teklif ettiğini ve kendisine memuriyet ve annesine maaş verileceğini can kulağı ile dinleyince mutlaka onun bu gösterdiği hürmetin yalnız bir iyilikseverlikten doğacağına inanmadı. Kendisini bir delikanlı zannederek bir derin ilgi etmesinden şüphelenmeye başladı. İşte bu defa evvelki tehlikelerden daha fazla bir derde maruz kalacağını aklına getirdi ve bundan da kurtulmanın bir çare ve yolunu düşünerek yüzü kızarmaya ve kaşlarının arası terlemeye başladı. Çeşmiâhu Sultan, Kalyopi'nin böyle renginin değiştiğini ve alnının inci gibi terlemeye başladığını görünce derhal cebinden mücevherli bir mendil çıkarıp "Efendim, niçin böyle sıkılıyorsunuz? Siz benim bu derece hürmet ve iltifatıma mazhar olmanıza rağmen daha sıkılıp hüzünlenmenize ne sebep var ki?" dediğinde Kalyopi cevap

olarak "Sultanım, kulunuz bir tüccar evladıydım. Ancak sultan ve hükümdarların yalnız isimlerini ve şöhretlerini işittim. Hiçbiri ile katiyen görüşmedim ve münasebetim olmadı. Saraylarına girip çıkmadığımızdan herhalde yüce zâtınız gibi böyle saray ve saltanat sahibi bir melikenin birdenbire huzuruna çıkıp iltifatına nâil olmam tabii ki kulunuzu terletip bukalemun misâli renkten renge dönüştürdü, şaşırmayınız efendim," dedi.

Sultan Kalyopi'nin şu sözüne kalpten hak verdi ise de dışarıdan bir şey demeyip muhabbetli gözlerle Kalyopi'nin yüzüne baktı. Kalbinde aşk ve arzunun rüzgârları öyle şiddetli ve keskindi ki bu his yüksek dağları aniden yıkar ve yer ile yeksan ederdi. İçinden "Âh efendim, korkma cesur ol bugün ikimizin mevki ve makamı eşit. Belki benimki seninkinden daha da geride ve ben şimdi sana kul ve köleyim," dedikten sonra Kalyopi'ye hitaben "Bu verdiğiniz cevaplar pek boş ve hükümsüz lakırdılardan ibarettir. Sizin bu sözlerinizden anlaşıldığına göre dünyada gözetme ve iyilik denilen şey ızdırabın gereği ve endişenin sebebidir. Ancak alemde ne lazımdır ki küçükler büyüklere iyilik ve merhamet için müracaat etsin ya da kabul olunmadığı takdirde üzgün ve kederli olarak geri dönsün, bu herhalde zıt kanun ve kuraldır. Hayır efendim hayır! Sizin şu huzuruma kabul olunduğunuzdan beri her bir söz ve davranışlarınızda öyle bir şey gözlemliyorum ki bunun diğer bir özel sebebi olmalıdır," diyerek bu sözleri ile Kalyopi'nin kalp acısını dindirmeye çalıştı. Halbuki kendisi Kalyopi'den

daha fazla bir derin ızdıraba uğramıştı. Çünkü daha önce bahsettiğimiz üzere kendisi bir padişah kızıydı ve o adada bulunan vezir ailelerinden birinin evladı ile evlenmeyi kendisine bir noksaniyet addettiğinden ya başka bir ülkeden bir padişahın oğlu ya da mülk ve vatanı belirsiz kendine uygun bir delikanlı bulur ise onunla ömrünü geçirme arzu ve isteğinde bulunuyordu. İşte bu yüzden memleketinin yabancısı ve beyaz yüzlü, kendisine uygun bu delikanlıyı güç hal ile ele getirebilmiş olduğu için herhalde bunu kaçırmamak istiyordu. Halbuki şu tasarladığı durum hakkında kendisi için de pek çok güçlükler vuku bulacağını biliyordu. Çünkü Kalyopi denizden kurtulup sultanın huzuruna gelir gelmez kendisine verilen yüksek hizmet ve yüksek konukseverlik diğer bir kişiye gösterilmemişti. Kalyopi ise boyu bosu ve yüz güzelliği yerinde bir delikanlı olduğundan ve de özellikle birbirlerinin bu yolda esrarlarına pek çabuk vâkıf olmak kadın kısmının özel bir hüneri olduğundan cariyelerin hepsi mutlaka gösterilen bu hürmetin sultanlarınca beslenen bir ilgiden ileri geldiğini anlayıp idrak etmişti. Bu konuda birbirleri ile gizli gizli ima ve işarette bulunduklarını Çeşmiâhu Sultan da fark etmişti. İşte bu yüzden Kalyopi ile dışarda görüşmek kendisine son derece zor olduğundan, gizli bile görüşmek hiçbir şekilde imkân dahilinde değil idi. Çünkü o halde onunla olan şefkatli münasebeti hakkında cariyelerin kalbinde asla şüpheleri kalmayacaktı. Onların bu sırrı dışarı çıkarıp ifşa edecekleri ihtimali bile vardı. Zavallı Sultan, Kalyopi'den daha

fazla renkten renge giriyor, terliyordu. Çeşmiâhu Sultan bu şekilde güçlü düşüncelere daldığı hâlde bile can-ı gönülden sevdiği bir kişinin kalbine zahmet vermeme arzusu ve bir miktar gezinme bahanesi ile birdenbire olduğu yerden kalkıp bahçenin bir tarafından diğer tarafına cin misâli sıçradı ve gelip çeşmenin aslan biçiminde yapılmış şadırvanından ellerini ve yüzünü yıkadı. Bahçenin içini süsü ve kokusuyla saran gülleri kokladı ve arkasından gelen cariyelerin hareketlerine de göz ucuyla baktı. Ve bu hal ile bahçenin dört bir yanını birkaç defalar döndü ise de o iç açan yerin hiçbir tarafında rahat edip gönlünü eğlendiremedi. O cariyelerin de başlarından oldukça âlem rüzgârı esmişti. Dolayısıyla fırsat buldukça birbirine el ve göz ile ima ve işaret ediyorlardı. Fakat asıl durum hakkında bir harf söylemeye cesaret edemiyorlardı. Sultan o acıklı halde gezip döndüğü sırada aklında çok şeyler kurup hatırına getirdi ise de onlardan hiçbirine önem vermeyip yalnız şu fikrine kuvvet verdi. Şöyle ki eğer bu delikanlıda da aşkı ateşi kendisininki gibi birdenbire dolaşacak olur ise herhalde yangın bacayı ve saçağı saracaktı. O vakit önünü almak da mümkünsüz olacağı için aslanı küçükken öldürmenin akıl kârı olduğunu anlayarak delikanlı ile başka türlü bir muamelede bulunmayı uygun görüp tekrar olduğu yere gelip oturdu ve Kalyopi'ye hitaben "Ey azizim! Madem ki siz bir kısmet aramak niyetiyle göç etmişsiniz, sizi burada bir hizmete başlatınamı istemezseniz arzu ettiğiniz diğer bir memlekete göndereyim," deyince Kalyopi

cevaben "Teşekkür ederim Sultanım. Kulunuzun her hususta iyiliğine gayret buyurduğunuz belli ve inkâr edilemez olup eğer ister ve iyilik buyurur iseniz kulunuzu diğer bir tarafa göndeririz," deyince melike Kalyopi'nin bu sözünü işiterek hâlâ kendi aşk ve ilgisine karşılık onda bir ilginin meydana gelmemiş olduğunu gözlemledi. Gerektiği takdirde bunun başından sessizce bir tarafa göndererek de mümkün olduğunu anlayıp "Pek iyi olur hele birkaç gün daha rahat ediniz sonra sizi arzu ettiğiniz yere yolcu ederim," dedi. Fakat bu teklifi de birdenbire Kalyopi'nin kabul ettiğini görünce, melike içinde oluşan aşkın daha daha fazla alevlenir olmasıyla onu şu fikirden uzaklaştırmak üzere tedbirler kurmaya başladı. Bahçenin dört tarafını dolaştı ve arada gelip Kalyopi ile lafa bulaştı. İşte o günü böylece akşam ettiler ve yemeği de birlikte yedilerse de saray halkı arasında bir şüphe oluşmaması ve olanın da yok olması niyetiyle Kalyopi'nin gece hademelerinin dairesinde uygun bir odada yatıp rahat etmesi için emir buyurdu. Kalyopi şu tuhaf hadisenin sonunun ne olacağına dair daha fazla düşünceye daldığından o gece katiyen gözlerine uyku girmedi ve bulunduğu odada kendisinden başka diğer bir kimse bulunmadığı halde belki yarın şayet bir yolculuğumuz daha olur diyerek kendisinin çile arkadaşı olan çantasının içinde ne olup olmadığını anlamak üzere açtığında içinde bulunan eşya ve evrakı karıştırdığı sırada eline Türkçe yazılmış bir şiir kâğıdı geçti. Kendisinin de okumaya gücü olduğundan aşağıdaki beyitleri okudu:

Gece yarısı gördüm bir peri yüzlü güzel
Onun da gözleri yaşlı ben gibi
Babası ölüp ümitsizliğe boğulmuş
Sordum nedir ismin dedi: Kalyopi

Her bir tavrı bana damga vurdu
Ay gibiydi gül yüzü
Çaresiz, bir zavallıydı
Onun için rahat uykumdan oldum

Sorunca komşudan ben o kızı
Verdiler cevaben olumsuz haberi
Orayı terk ettim o andan beri
Belki bulurum diyerek o ay yüzlüyü

Kalyopi bu beyitleri okur okumaz birdenbire aklı başına geldi. Bu sayfanın kendi çantasında ne şekilde bulunduğunu düşündü. Kâğıdın kesinlikle Kahire'den gece yarısı kaçacağı sırada sedir üzerinde telaş ile topladığı eşyalarıyla değiş tokuş olduğunu ve kâğıdın sahibininse elinden firar ettiği efendisinin; yani o gece pederinin mezarından dönüşünde görüşmüş olduğu Ziver Bey olduğunu anladı. Ziver Bey sürgün olduğu haberini de komşulardan işitmiş olmalıydı. Bu haber üzerine yurdunu terk etmiş ve kendisini aramaya çıkmıştı. Kalyopi bunu iyice kavrayınca iki elini o an birbirine ve ardından da dizlerine çarpıp "Âh zalim felek bunca tehlikelerden sonra bana bu hileyi de ettin! Acaba o benim canımdan aziz sevgilim şimdi nerelerde kaldı? Bu dünya gözüyle

görüşmek tekrar nasip olabilir mi?" diye içinden üzüntüyle düşündü.

Sonra sesli bir şekilde âh ederek "Ey benim sevgili ve sadık dostum! İşte şimdi ben senin uğruna can ve başımı feda etmeye hazırım. Ben seni acep nerelerde bulurum?" diye üzüntü içinde yas tutmaya başladı. Çeşmiâhu'nun yabancı bir delikanlıya yöneldiğinin haberi hademeler dairesinde de dilden dile dolaşıyordu. Hatta onlardan bazıları merak edip "Bakalım ve anlayalım. Şu delikanlıda da melikemiz hakkında sevdadan bir eser görebilir miyiz?" diye gizli gizli odasının etrafını dolaşıp kapısının önüne gelip kulak verdikleri sırada o aralık Kalyopi'nin Ziver Bey'in hakkında ettiği bu sözlerini işittiler. Bunun üzerine birbirleriyle söyleşip "İşte sultanımızın kendisine olan bu derece güzel muhabbetinin ne sebebe bağlı olduğunu bildiği için tabiatı gereği, aşk ateşinin misafirin de kalbinde alevlenmiş olduğu bizzat kendi sözleriyle tasdik olundu," dediler.

Kendileri eskiden beri adanın halkından ve sarayın hademelerinden olmalarına, hepsi başarılı güzel ve yakışıklı olmalarına vatana millete bu kadar hizmet etmelerine rağmen daha sultanın asla bu yolda ilgisine mazhar olamamışlardı. Ama denizin dalgalarının adanın kenarına attığı bir yabancı ve serseri yolcunun böyle bahta sahip olması tabii ki haset ve garezlerini çekmeye başlamıştı. Her ne kadar melikenin Kalyopi'ye gösterdiği hürmet ve lütuflarına kendileri de dışarıdan hürmet ediyorlarsa da kalben onu sultanın ilgisinden düşürüp intikam almak üzere

her an bir tertip düzenlemeyi düşünmekteydiler. İşte bu yüzden Kalyopi'nin şu kalbi süsleyen saraya adım attığından itibaren ilk başta aklına gelen tehlikeler yavaş yavaş baş göstermeye başladılar.

Ertesi sabah Çeşmiâhu alışıldığı üzere sarayın denize bakan kasrında kahvesini içmekteyken Kalyopi'yi huzuruna çağırmaları için cariyelere emir verdi. Kalyopi son derece endişeli bir halde melikenin huzuruna çıkınca kendisine orada karşısında bulunan bir sandalye üzerine oturmasını eliyle işaret etti. Sultan Kalyopi'nin hatırını "Nasıl efendim, bu gece rahat edebildiniz mi?" diye sordu. Kalyopi cevaben "Sultanım böyle bir sarayda rahat etmeyen bir kimsenin hiçbir yerde rahat etmeyeceği açıktır. Bununla beraber o konuda size teşekkürden acizim. Kulunuz bir müddet daha böyle bir huzurlu dinlenmeye alışınca sonunda geçireceği ömür kendisine son derece zor olacaktır. Bu yüzden vatanıma doğru gitmem konusunda irade buyurduğunuz vaadinizin icrasını sultanımdan yakarma ve yalvarma ile temenni ederim," dedi.

Melike delikanlının henüz kendisi hakkında bir sevda duymadığını fark ederek bu defa ona kalbini biraz daha açık surette açma emeliyle Kalyopi'ye eliyle denizi göstererek "Efendim, şu dalgalardan çektiğiniz zahmeti ve zorluğu ne çabuk unuttunuz da kendinizi defa bir müddet olsun rahat etmeksizin tekrar o zalimlerin pençesine teslim etmeye başlıyorsunuz? Yoksa benim sizin için gösterdiğim izzet ve ikramımın bolluğuna gençlik çağınızın gereğince diğer

türlü manalar verip, o hâli ise bulunduğum memuriyetin yüksekliği sebebiyle bana beyan edemeyeceğiniz için bu durum kalben ızdırap duymanıza ve endişenize mi sebep oluyor? Öyle dahi olmuş olsa benim sizin her şekilde rahat, mutluluk ve sevinç içinde olmanız konusunda verdiğim bunca gayretim kalbinizde gezinen her bir esrarınızı benden gizlememeniz için size cesaret vermeliydi," dedi.

Kalyopi cevaben "Evet sultanım o söylediğiniz gibi hâllerin de olmuş olması ihtimaldense de sultanım ile benim gibi; birisi refah ve memuriyetin üst derecelerinde ve diğeri itibar ve perişaniyetin son derecelerinde olanlar hakkında değildir. O hayal bulutları ikisi bir diğerine benzeyen dağ tepelerini kuşatarak derelere inemezler. Kulunuzun bir an evvel yolculuk için ruhsat istemesinin diğer bir sebebi de şudur: İtibardan refaha ulaşanların kıskananları ve düşmanları da aniden peyda olacaktır. 'Sultana en yakın olanlar ateşe de en yakın olanlardır' sözü gereğince refahtan vazgeçerek böyle güzel bir saraydansa bir kulübeye başımı sığdırıp tenha bir köşede ve inzivada vakit geçirmeyi daha fazla tercih ederim," dedi.

Melike, Kalyopi'nin bu sözleri üzerine onun kalbinde ilgi ve muhabbet denilen şeyin zerresi bile bulunmadığına tamamen emin oldu. Fakat, bir delikanlının kendisine bu derece açık bir şekilde ilgi duyduğunu belirten bir kadına aynı şekilde ilgi duymamasına da şaşırmıştı. Bunun sebebininse kendisini beğenmemesi olduğunu düşündü. Bu husus kadınların en fazla hoşnutsuzluk, hırs ve düşmanlığını

ortaya çıkardığı için kızgınlık içinde Kalyopi'ye hitaben "Ey zavallı yabancı! Yazık ki senin hakkında gösterip ettiğim lütuf ve iyilikten katiyen tatminkâr olamıyorsun! Bütün bu sözlerin nankörlüktendir! Defol öyle ise karşımdan gözüm görmesin!" dedi. O anda cariyeler hemen Kalyopi'yi tutup sultanın odasından dışarı çıkararak sarayın avlusuna indirdiler. Hademeler de yetişip kalplerindeki gazap ve düşmanlıklarını dışarı çıkararak Kalyopi'nin yakasından ve kollarından çekerek, yumruk tokat vurarak onu saray kapısından kovdular.

Kalyopi bu şekilde saray kapısından dışarı çıktı. Bir süre ıssız adada kaldığı kargaşada, o adadan kurtulup insan cinsinden bir canlının eşliğine erişebildiği takdirde kendini mesut ve bahtiyar addetmek beklentisi ve arzusundaydı. Ama bu esnada bir hikmet olarak hem adadan kurtulmuştu hem de böyle bir saraya girmişti. Kendi cinsinden olan sultanın ve bunca cariyelerin refakat ve dostluğuna erişmişti. Yine de bir sevinç ve mutluluğa erişemedi. Kendi kara bahtının altın yaldızlı sarayda bile kendisini bulup bir başka şekilde huzursuzluğa sevk ettiğini fark etti. Sonucunun pek fenaya varacağını düşündüğü derin azabın sebebi olan bu saraydan böylece çıkıp kurtulduğu için aslında gayet memnundu. Fakat ondan sonra nerede ikamet edeceğini düşündü. Eğer bir han veya bir kahvehane köşesinde kalacak dahi olsa herkesin kendisine birdenbire sultanın sarayını terk etmesinin sebebini sorduklarında ne cevap vereceği konusunda endişe içine girdi. Hiçbir kimsenin

gözüne görünmeyi istemeyerek adanın tenha sokaklarında dolaşıp durdu.

Öte yanda melike bu şekilde Kalyopi'yi huzurundan def etti ise de arası birkaç dakika geçer geçmez içinde bina etmiş olan sevda ve ilgi rüzgârı tekrar esmeye başlayarak kendi kendine hayıflandı. "Ben şu delikanlıyı huzurumdan kovdum. Ama ikisi de birbirinden farklı mevkilerde olan kimselerin bile bir diğerine bu yolda hâlini ve derdini anlatması hayli zahmetli ve vakte muhtaç iken denizin dalgalarından henüz yakasını kurtarıp adamın kenarına kendisini atan öyle fakir ve garip bir kimsenin benim gibi bir sultana birdenbire kalbini açamayacağı aşikârdır," deyip hemen ayağa kalkarak bahçeye indi. Bir miktar gülistanda dolaştıysa da katiyen rahat edemeyip aniden emri üzerine hazır olan kayığına binerek denizin üzerinde gezmeye çıktı. İçindeki gamdan kurtulmak emeliyle bir süre denizde bir o yana bir bu yana gezip tozduysa da hiçbir şekilde amacında başarılı olamadı. Mahzûn gönlü rahatlayamadan saraya dönerek odasına girdi. Cariyelerin hiçbirini huzurunda kabul etmeyip kendi kendine bir miktar manevi âleme girip derin düşüncelere daldı. Ve ardından yine kendisine hitaben "Ey Çeşmiâhu nedir senin bu ettiklerin? Şu garip ve yabancı çocuğu henüz ecel pençesinden kurtulmuş olduğu ve hiçbir kabahati olmadığı halde evvela ikramlara boğdun. Ertesi gün kovup dünya rezili ettin, bu reva mıdır? Ve özellikle o delikanlının herhalde bir hatırlı hanedan evladı olduğu ve iffet sahibi, doğru yolda

bulunduğu güneş gibi açıktır. Ben kendisine şu kadar meyilli ve ilgili olduğum hâlde ve kendisi ise olgunluğuna erişmiş bir delikanlı olduğu için kendisini zapt etmeye başarılı olarak 'ilgi ipi'ni boynuna zincir etmedi ve kendisini aşka kolay kaptırmadı. Kısacası şu benim devlet ve saltanat ile beraber ne talihsiz başım ve kadınlara hakim olan hırs ve hararetten ne çok hissim varmış. Şöyle ki saltanat ve etrafımdan hiç kimse zerre kadar gözüme görünmüyor. Fakat bu hâlden kimlere şikayet edeyim! Bu benim kendi gönlümün meyvesidir. Bu kararsız gönül bendeyken ihtimaldir ki ileride başım daha daha fazla bir belaya uğrayacaktır. Her neyse o misafiri yine sarayıma alıp gereken hürmeti göstereyim ve istediği yere göndereyim," dedi. Sultanın bu kararsız muamelesinin ardından kendisinin delikanlıya olan büyük ilgisi doğal olarak hademe ve cariyelerin şüphesini daha da çekecekti. Onların kuruntularının fazlasıyla arttıracağı belliydi. O konu için de şöyle bir tedbir düşündü: Cariyelere hitaben hiddet ile o misafirin masasının üzerinde bulunan bir adet pırlantayı beraberinde götürmüş olduğunu beyan etti. Derhal onu her nerede ise bulup huzuruna getirmelerini emretti. Cariyeler sultanın emrini bildirdiler ve onlar da şehrin her tarafını dolaşıp zavallı Kalyopi'yi bir köşede başını bir taş üzerine koymuş, düşünce ve endişe etmekteyken bulup melikenin huzuruna getirdiler. Kalyopi melikenin huzursuz hâlini ve kararsızlığını fark ederek bu durumun neticesinde neye karar vereceği hakkında kalben telaş ve endişe içindeydi. Huzura

çıkınca sultan Kalyopi'ye hitaben "Henüz benim ahlak ve mizacıma vâkıf olamadınız mı? İşte ben istediğim anda bir adama hem lütuf ve hem gazap etmeye yetkin bir melikeyim. Her neyse bundan böyle emrime uyarak hareket ederseniz yine iyiliklere nail olursunuz. Şimdi şu geçen görüştüğümüzde benden gizlemeye çalıştığınız kalbinizin esrarlarını şimdi beyan ediniz. Ve eğer bu defa da benim pek âlâ bu durumu keşfedeceğimi ve bizzat sizin kendi dilinizden istemeye arzu ve heves ettiğim durumu illa benden saklı tutma küstahlığına cüret edecek olursanız bu defaki cezanız yalnız kovulmak olmayıp daha beter olacaktır," diyerek kâh onurlandırma ve kâh tehditle Kalyopi'nin ağzından kendi ilgisine dair laf almaya çalıştı. Kalyopi'nin bu defa hiddetle ve özellikle hırsızlık suçlamasıyla çağrıldığını hademe ve cariyelerin hepsi biliyorlardı. Bu durumda onun ya katline ya da hapsedilmesine hüküm olunacaktır ümidinde bulunmalarına rağmen bilakis melikenin tekrar hürmet ve ikramı ile huzurunda oturduğunu ve derin sohbete giriştiğini gördüklerinde sultanın yabancıya olan aşk ve arzusunun son raddeye ulaştığına dair şüphe kırıntıları kalmadı. O günden sonra ilk yaptıkları iş kendilerinin de kalplerinde bekletip icra edemedikleri aşk ilişkilerini başlatmak oldu. Çünkü melikenin sarayında cariyelerin ve hademelerin kendilerine özel ayrı ayrı daireleri vardı. Bir cariye veya hademenin diğerlerinin dairesine gelip gitmesi katiyen yasak ve sarayın kanununa aykırı idi. Ama melikenin bu yabancı delikanlıya ilgi duymasından

sonra yerleşik kanun bozularak istedikleri vakit hademeler cariyelerin ve cariyeler de hademelerin odalarına gidip gelmeye başladılar. Melikelerinin de bu hususta hareket ve muamelesini birbirlerine gizlice naklederek sultanın aşk hikâyesini kendilerinin bir diğerine olan ilgilerinin beyanına alet etemekteydiler. Bu durum sarayın duvarları içiyle de sınırlı kalmadı. Yavaş yavaş halka da yayıldı. Hayli dedikodu sebebi oldu ve nihayet halkın üst tabakası bir araya geldi ve pek çok görüşmeden sonra melikelerinin şu hal ve hareketten vazgeçmesini ve bu olmadığı hâlde ya adayı hep birlikte terk edeceklerini ya da işin sonucunun vahim olacağını ihtar ve ihbar için birkaç kişi seçerek saraya gönderdiler. Elçiler melikenin huzuruna çıkarak yeri öptüler. Sultan onlara ne sebeple gelmiş olduklarını sorduktan sonra bu kişiler, kendilerinin bütün ahali tarafından gönderildiklerini arz ettiler. O günlerde saraya gelmiş olan yabancı misafirin sabıkalı ayak takımından biri olduğunu haber almış olduklarından bahisle onun bir an evvel bir taraflara sürülmesini ve bu durum olmadığı takdirde halkın hatırının kırılacağını ihtar ederek rica ettiler. Çeşmiâhu Sultan bir miktar düşündükten sonra vekillere hitaben "Ben o misafirin kimlerden olduğunu ve hanedan evladı olduğunu tahkik edip anladım ve benim kendisine gösterdiğim ikram ve hürmet ise ancak onun fırtınadan kurtulup sarayıma sığınmasından dolayı insaniyetimden olmuştur. Ve bu husus için halkın ricasına gerek yoktur. Onu yakın vakitte kendi vatanının topraklarına göndereceğim," diye

cevap verdi.

Vekiller teşekkürlerini sunarak sultanın huzurundan çıkarak ahaliye melikenin bu sözlerini tebliğ ettiler. Birkaç gün sabredip işin neticesini beklediler-se de misafirin hâlâ sarayda ve evvelkinden daha da fazla melikenin gözünde olduğunu duyduklarında şüpheleri öncekinden daha çok arttı. Düşmanlıkları çoğaldı ve tekrar toplanarak seçilen kişileri bir defa daha huzura çıkmaya ve eğer bu defasında hemen ricaları kabul olunmaz ise bu işin sonunun kötüye varacağını kesin şekilde beyan ettirmeye karar verdiler. İşte bu defa da vekiller gidip olan durumu ve ahali arasında olan dedikoduyu melikeye ayrıntısıyla beyan ettiğinde melike dikkat kılıcının kendi tepesinde asılmış durduğunu ve bu kılıcın düşüp kendisini mahvetmesi için vekillere bir red cevabı vermesinin beklendiğini gözlemleyerek onlara hitaben "Ben de siz buraya gelmeden önce misafirin yarın erkenden adadan yolcu olacağını kendisine ihtar ediyorum," dedi. Çeşmiâhu bir taraftan Kalyopi hakkında içinde olan meyil ve muhabbetini ve diğer taraftan da halkta oluşan şu derin endişeyi düşündü. Kendisinin sahibi olduğu bütün kudret ve azamete rağmen sevgilisiyle kendisinin arasına perde çeken şu ayrılık dağından bir parça taş bile kıramayacağını hatırlayarak o gece sabaha kadar gözlerine uyku girmedi. Nihayet sabah olunca Kalyopi'yi bir gemiye bindirip adadan götürmesi için liman başkanlığına emir gönderdi. Sultanın bu emrine uyarak Kalyopi, iskele başına toplanan izdiham karşısında bir gemiye

bindirildi ve yola koyuldular. Böylece halkın heyecanı yatıştı ama bu sefer de Çeşmiâhu keder içinde odasında oturup gözlerinden akıttığı inci tanesi gibi yaşları gizlice siliyordu. Sevgilisini alıp götüren gemiye son bir defa olsun bir kez daha bakmak üzere pencerenin önüne gelip baktığında geminin bir hayli mesafe yol almış ve yelken açmış kanatlı kuş misâli denizde uçup gittiğini gördü. Aşk ve arzusunun yoğunluğundan ve sevgilisini bizzat kendi emriyle kendisinden ayrı düşmeye mecbur eden talihsizlik hakkında kalbinde birdenbire coşan kederinden ötürü deliye dönmüştü. Gemi suların yüzünden kayarak giderken sanki Çeşmiâhu'nun da aklı fikri beraberinde gidiyordu. Kederli kalbi ve yaşlı gözleriyle kendi kendine: "Ey zavallı sultan! İşte senin kendisine olan derin aşk ve arzunu herkes bildiği hâlde şimdi ona anlatmaya ve göstermeye gücünün yetmediği âşığını şu gemi elinden kapıp götürüyor ve birazdan şimdi şu elinde olan onu uzaktan görebilme şansının önüne bile sular perde çekip gözlerinden tamamen ayrı koyacaktır. Eyvah! Herkesin şiddetle arzu ettiği ve haset çektiği şu benim melike olarak anıldığım büyük mertebe, taht ve taç, muradıma ermeye mani oluyorsa, ondan vazgeçip fakirlik içinde bir kulübede sevdiğimle hayatımı geçirmek daha uygun değil mi?" diye düşünürken bir anda "Her ne olursa olsun" diyerek Kalyopi'nin bindiği geminin geriye çevrilip getirilmesini sandalcılarına emretti. Sandalcılar süratle kürek çekerek gemiye yetişmeyi başardılar. Emri kaptana ifade ettiklerinde kendilerine hayli he-

diye ve lütufta bulunulacağının vaadedilmesi üzerine sandalcılar hemen sandallarına binerek Kalyopi'nin gemisinin arkasından yetiştiler ve sultanın emrini kaptana beyan ettiler. Kaptan sultanın herhalde sonradan halktan ileri gelenlerle ortak hareket edip de kendisine böyle bir emir geldiğini düşünerek hemen geminin başını adaya doğru çevirdi.

Kalyopi orada daha önce başından geçen ıssız adadaki kalışını ve denizde çektiği fırtınadan daha öldürücü ve tehlikeli olan şu adadan ve halkının kendisi hakkında oluşan hışım ve azabından kurtulup saraydan böyle çıktığına aşırı memnundu. Birkaç gün önce kendi canını kurtaran şu adaya şimdi elinden kaçıp kurtulduğu bir cellat gözüyle bakarken sandalcıların getirdiği emir gereğince geminin geriye çevrildiğini gördüğünde kalbinde henüz doğan sevinç güneşinin önünü yeniden kara bulutlar kapladı. Bu defa adaya döndüklerinde halkın hırs ve hiddeti son dereceye ulaşmış olacaktı. Melikelerini deli eden şu aşktan ve adayı kargaşadan kurtarmak için kendi vücudunu ortadan kaldırmalarından başka bir çare ve tedbirleri kalmamış olduğu ispat gerekmeyecek şekilde açıktı artık. Bu şekilde adaya vardıklarında daha iskeleye ayak basmadan bütün halkın gemiye dolup kendisini yok edeceğine emin, kalbi perişan ve gözleri yaşlı kaptanın ayaklarına kapanarak ya gemiyi geri çevirip yola devam etmesini ya da o açık denizde kendi başına uğraşmak için kendisine bir sandal verilmesini bir hayli rica etti. Ama kaptan sultanın emrine muhalefet edemeyeceğini ifade

etti ve adaya doğru hareket etti. O arada Çeşmiâhu pencerenin önünde dürbün elinde oturup geminin gelmesini sevinç gözyaşlarıyla seyrediyordu. Pençesine düşmüş olduğu aşk ve ilgi korkusunu def ediyor, gözlerini kapayan aşk ateşi şu geçici sevincinden sonra başına gelecek belaları gözüne göstermiyordu. Öte yanda Kalyopi, geminin içinde kaptana ricası kâr etmeyip, mahzûn ve kederli, ne yapacağını şaşırmış bir hâldeydi. Geminin adanın önüne demir atmaya yaklaştığını görünce her ne yana dönse artık ecelin elinden kurtulamayacağını fark ederek güvertenin kenarına gelip iki elini açarak "Ey zalim dalgalar! Kaptan rica ve isteğimi kabul etmedi. Bari siz kabul edin de beni bu şekilde bir ömürden kurtarınız," diye feryat ve figan ederek kendisini denize attı. Kalyopi'nin aradığı ecele bile erişmesine ve kurtulmasına müsaade olunmadığından sandalcılar derhal yetişip onu denizden kurtardılar ve gemiye götürerek bir defa daha böyle bir harekete kalkmaması için ellerini bağlayıp kamaraya hapsettiler. Gemi adanın önüne demir attığında halk geminin geriye döndüğünün haberini iskele başında alarak hırs ve hiddetle Kalyopi'nin karaya çıkmasına hazırlandı. Daha önce yazılı olduğu üzere Çeşmiâhu penceresinden dürbünle gemiye bakarken Kalyopi'nin kendisini denize attığını gördü. Kalyopi'nin bu hareketinden sonra onun kesinlikle kendisine gelmekten kaçındığını anladı. Kendisi ona ulaşabilmek için taç ve tahtını ve hatta ömrünü tehlikeye atacak derecede çarelere teşebbüs etmişken onun tam tersine

kendisine kavuşmamak üzere canına kıyıp kendini denize atarak elinden kurtulmak amacında olduğunu fark etti. Bunu görünce o ana kadar kendisini aldatan aşk hayalinden sıyrılıp gerçek durumu idrak etti. Bu yabancı delikanlıya verdiği gönlünü geriye aldıysa da ne fayda ki gemi adanın önüne demir atmış ve halk arasında geminin tekrar dönmesi haberinin yayılmasıyla halkın hırs ve hiddeti evvelkinden daha fazla tahrik olmuştu. Herkes işini gücünü bırakıp iskele başına gelmişti. O arada Kalyopi'yi sandalla iskeleye çıkardıklarında kudurmuş olan halk onu hemen tuttu ve ellerini arkasından bağladı. Daha sonra onu halk önünde idam etmek için bir hapishaneye attılar. Ahalinin önde gelenlerinden beş on kişi saraya gidip serbestçe Çeşmiâhu'nun odasına girdiler. "Bu geminin defalarca geri dönüp gelmesi sizin emriniz ve bilginiz ile midir?" diye sordular. Çeşmiâhu gerçek durumu kabullendiği hâlde başına gelecek belayı hatırladı ve odasına giren halkın yoğun hırs ve hiddetinden aşırı korktu. Bu esnada sahte bir hırs ve gazap göstererek "Hayır, benim bilgim yoktur," dedi. Fakat orada hazır bulunan kaptanın doğrusunu itiraf etmemesine rağmen halkın Çeşmiâhu yerine kendilerini ortadan kaldıracaklarını anlayan sandalcılar, halka gerçek durumu araştırmalarını ve kendi başlarına gemiyi geri döndürmekle asla kişisel bir menfaatleri olamayacaklarını ifade ettiler. Bunun üzerine ahali, sultanın katli caiz olamayacağından Çeşmiâhu'yu tahtından indirip adanın öbür tarafında ıssız bir yerde bulunan binaya hapsetti. Hiçbir

kimse ile de haberleşememesi için bekçiler tayin ettiler. İşte o vakit Kalyopi'yi hapisten çıkararak şehrin meydanlığında bir yere getirdiler ve "Bizim sultanımızı türlü yersiz hal ve muhabbetle kafasını karıştırmaya ve adamızı kargaşaya uğratmaya sebep olan işte bu adamdır. Bu yüzden de yaşaması caiz değildir," diye katline karar verdiler.

Yedinci Bölüm

Kalyopi'nin Kızlar Adası'na Sultan Olması

Kalyopi o anda son derece şaşkındı. Bunca defa kendisini kurtarmayı başardığı ecel kılıcının nihayet celladın elinde sallandığını görünce nutku tutulup bayılma raddesine geldi. Gül yüzü sararıp soldu. Şöyle ki ecelin insanoğlunun yüzünde oluşturduğu ifade, daha celladın satırı boynuna inmeden evvel yüzünü kaplamıştı. Halbuki kendisinin katlinin hükmünün haksızlığı aşikârdı. Orada son bir cesareti ele alarak kendisinin kabahati olmadığını beyan babında bir iki söz söylemek istedi. Etrafında toplanmış olan ahaliye zayıf ve titreyen dudakları ile "Şimdi beni katletme niyetiniz kesinleşti. Fakat sizlere bir sorum vardır söylememe müsaade ediniz de sonra katlediniz," dediyse de ricasına kimse itibar etmedi ve halk bir ağızdan "Hayır, biz söz möz istemeyiz katlini isteriz," diye bağrıştı. Oraya sonradan cemiyetin içinden saçı sakalı ağarmış yaşlı bir muhterem geldi. Bu muhterem celladın yanına varıp koluna girerek cemiyete hitaben "Durun, şu zavallı yabancıyı katletmeden evvel size bir sorum vardır. Yaşıma merhameten şu sorumun cevabını verinceye kadar

şu adamın katlini bekletmenizi rica ederim," deyince cemiyet razı olarak söylemesini talep etti. İhtiyar o anda kendini ifade ederek: "Bir adam uykuda bir hatada bulunsa cezayı hak eder mi?" diye sordu. Halkın tamamı bir ağızdan "Hayır," diye cevap verdiklerinde ihtiyar bu durumun sebebini sorunca halk uykuda insanın aklının başında olmadığını söyledi. İhtiyar tekrar söze başlayarak "Öyle ise her ne kadar bu yabancı sultanımızın ilgisini üzerine çekerek adamızın asayişini bozduğu için bir cezaya lâyık ise de öldürülmeyi hak etmemektedir. Çünkü meyil ve muhabbet denilen şey özellikle bu adamın kendi mevki ve memuriyetinden daha yüksekte bir sevgili tarafından gelmiştir. Bunun da insanın aklını başından alması tabii olup böyle bir hale uğramış olan bir delikanlı aynı uykuda gibi ne yaptığından haberdar olamaz. İcra etse bile doğrudan doğruya başkasına fenalık etmek maksadıyla değil de bu aşkın kendisine vadettiği zevk ve sefaya ulaşmak üzere yapar. Onun için eğer bana kulak verirseniz bu adamı katletmeyip yine sürgün edelim dedi. Kalyopi onun sözleri üzerine hayata dönerek başından derhal başlığını çıkardığı an uzun sırma saçları yanaklarına döküldü ve yüzü güzelleşti. Halka hitaben "Her ne kadar muhterem ihtiyarın sözleri zaten doğru olsa da asıl durum öyle değildir. Ben bir kızım," dedi. Bunun üzerine halk büyük bir şaşkınlığa uğradı. Birbirlerinin üzerine çıkarak daha fazla dikkatle Kalyopi'ye bakmaya başladılar. Kalyopi her ne kadar o âna değin hayli sıkıntılı ve zor olaylar yaşamış, kendisini kâh ecelin

pençesine teslim etmiş ve kâh refah içinde güvenli bir sahile ulaştıran kaderin eğlencesi olmuş olduysa da bütünüyle sahip olduğu güzel yüzü ve melek benzeri güzelliği korku ve tehlikelerin kara bulutlarının arasından parlak yıldız gibi görülmekteydi. Kendisine bakanları ölümlerinden önce mezara koyan ela gözleri, celladın kılıcının yanında durduğu vakit bile doğal hüküm ve tesirini asla kaybetmemiş idi. İşte o anda kendisine evvelce intikam dolu gözler ile bakan insanlar o vakit acımaklı merhamet dolu gözlerle bakmaya başladılar. Daha önce konuşan ihtiyar tekrar konuşarak halka hitaben "Gördünüz mü bir durumu araştırmadan yalnız hırs ve hiddetten tahrik olarak bir şeye hükmedip uygulamak ne fenalıklara sebep olur," deyince belde halkı da tek dil ve tek ses ile ihtiyarın sözlerini kabul edip teşekkür ettikten sonra Kalyopi'nin ellerini kollarını çözüp orada bir sandalyenin üzerine oturmasını ve ne sebepten dolayı erkek elbisesini giydiğini anlatmasını talep ettiler. Kalyopi söze başlayarak: "Benim bu adaya düşmemin sebebi malumunuz üzere bir güçlü fırtına kopması ve feleğin bir acayip cilvesine bağlı kâh karadan, kâh denizden yolculuk etmeye mecbur olmamdı. Hal böyle iken güzel bir kız olduğum için denizde kız yüzüne hasret kalmış nice tayfa ve şehirde bizi seyredip yalnız tenha dağ başlarında bize tesadüf etmek arzusunda bulunan nice haydut ve eşkıya ile ıssız dağlarda ve derelerde arkadaşlık etmeye mecbur olduğum için kız olduğumu işte bu elbisem ile saklamıştım. Bu adaya da vardığımda her zamanki

âdetime uygun hareket ettiysem de bu adanın sultanı bir kız olduğundan bendenizi delikanlı zannederek kalben ilgi duymuş.

Bendeniz daha önce onun hakkımda gösterdiği iyi muamele ve hürmeti vasfı olan konukseverliğine bağlıyordum ama sonradan onun bu iyi muamelesi vicdanıma tecavüz etti ve bazı işaretlerinden sultanın asıl amacını anladım. O vakit de kız olduğumu söylemek onu aldatmak demek olacağından sessizliği seçtim. Bu şekilde kendimi onun elinden bir yolunu bularak kurtarıp gitmeye çalıştımsa da Çeşmiâhu'nun aşk ve ilgisi ve etkili kudreti benim çabalarıma galip geldi. Beni bu hale düşürdü," dedi. Kalyopi'nin bu sözleri üzerine halkın acımaklı kalbi daha fazla acıdı. Gerek kendisinin öncesinde başından geçen felaketler ve gerek kendilerinin bizzat ona adada yaşattıkları korku üzerine gelen belalara karşılık bir ödül olmak üzere önceki sultanın da tahta çıkaracak bir varisi olmadığından herkes bir ağızdan "Bundan böyle sultanımız budur!" diye yüksek sesle bağırdı. Onu birkaç gün önce aşağılanarak kovulduğu saraya götürüp tahta geçirdiler.

Kalyopi şu bahtının sultanlığa ulaşmasıyla, talihin isterse ne acayip hadiseleri meydana getirdiğini düşünerek derin düşüncelere boğuldu. İşte böylece şu saltanat tahtında bundan böyle huzur, dinleme, sevinç ve mutluluk içinde hayatını geçirmesi ümidindeydi. Ama selefinin tac ve tahtı ile beraber tasaya da varis oldu. Çünkü o ana değin kaza ve belaların fikir ve hayaline girmesine müsaade etmedikleri

Ziver Bey'in anısı her dem hatırından çıkmamaya başladı. Onun nerede olduğu hakkında bir haber alabilmek ve onu kendi yanına getirmek için bir çare ve tedbir aramaya başladı. Ziver Bey'den ayrı düşmüş olarak sultan olmak kendisi için bir mutluluk hali değildi. Ve her ne kadar şimdiki sahibi bulunduğu güç ve iktidar sayesinde onu her nerede ise bulup getirtmek zor değilse de Çeşmiâhu'nun durumu da gözünün önündeydi. Böyle bir hususa teşebbüs ettiği takdirde daha yeni eriştiği talihin aniden mahkumiyetine ve belki de katline sebep olacağı aşikârdı. İşte insan türünün kaderi gereğince Kalyopi de bir dertten kurtulur kurtulmaz diğer bir derdin içine düşmüştü. Diğer taraftan da Kalyopi'nin haberi olmayarak şu henüz eriştiği mutluluğun binası zaten yavaş yavaş harap olmaya başlamıştı. Çünkü Çeşmiâhu da hapis olduğu yerde Kalyopi'nin kız olduğunun haberini almıştı. Onun kendisini o kadar vakit aldatması ve bunca düşkünlüğe uğratması yüzünden kalbinde ona karşı bir düşmanlık oluşmuştu. Kendi tahtına çıkması ise kinini kat kat artırmıştı. Kalyopi'nin benzersiz güzelliğinin methini işiterek kadınlara özgü bir kıskançlıkla taç ve tahtına varis olmasından daha fazla güzelliğinin methine varis olması keder ve üzüntüsüne sebep oluyordu. Çünkü kendisinin saltanatı zamanında adada kendi mertebesine eşit biri olmadığı gibi güzelliğine de benzer yoktu. Kalyopi'nin ise yüzünün beyazlığı ada halkına daha fazla acayip görünür ve şaşkınlıklarına yol açardı. Giydiği sultan elbiseleri de onu asıl şeklinden, yüz kat daha

güzel gösterirdi. Fakat Kalyopi bu son derece güzelliği için bile asla övünmezdi. Çoğu defa cariyeler boy aynalarının karşısında daha fazla hürmetle ve çekinerek Kalyopi'nin saçlarını tarardı. Siyah zülüfleri ay yüzüne dökülür ve başına mücevherlerle süslenmiş, gösterişli tacı taktıkları zaman cariyeler bile kız olmalarına rağmen onun güzelliğine vurulurlardı. Fakat Kalyopi aynaya bakınca o eşsiz güzelliğinin zevk ve sefasına erişecek Ziver Bey'in yanında olmadığı için o güzelliği, kendi gözünde insanoğlundan hiçbir kişinin izlemesine fırsat olmayan bir ulu dağın başındaki güzel bir çiçeğin yerinde görürdü. Öbür tarafta Çeşmiâhu gizlice halkın ileri gelenlerinden ve hademelerin bazılarından kendine taraftar edindi. Tekrar tahtına çıkabilmek için gece ve gündüz gayret ediyordu. Bu şekilde ada halkının yarısı yine eski sultanlarını arzu etmeye başlamıştı. Çünkü Kalyopi ne de olsa adanın kural ve adetlerine tamamen aşina değildi. Eskiden beri hükümet idare etmeye alışık olmadığından ve hüküm süresini de gerektiği şekilde de geçiremediğinden, bilgi düzeyine rağmen idareyi yürütmede bazı türde uygunsuzluklar olmaya başlamıştı. Bilhassa Kalyopi gece gündüz Ziver Bey'in aşkıyla yanmış ve yalnız kaldıkça felek kendisini her türlü mutluluğa kavuşturup sevgilisinden ayrı düşürdüğü için gözleri yaşlı olarak âh içinde figan ediyordu. Ve hiçbir şekilde bu üzüntüsünü başından savamıyordu. Çoğu defa özel sandalyesinde oturarak deniz yüzünde sağı solu izliyor ya da bahçeye inip altından süslenmiş aslan ağızlarından sular

akan havuzların başlarında dolaşıp salınmaktaktydı. Bu hâlinin haberi de Çeşmiâhu'nun gizli taraftarlarına fesatlık vasıtası oluyordu. Onun bu hareketlerine günbegün manalar vererek geri kalan halkı da kendi taraflarına çekiyorlardı. İşte böylece Kalyopi'nin hareketleri onun hükümetini dürmek vazifesinde gezen Çeşmiâhu'nun eline bir vasıta ve fırsat oldu. Çoğunlukla hapis olduğu yerde toplanan gizli meclislerde kendisinin Kalyopi hakkına bir kişisel düşmanlığının olmadığını ama bir yabancının öyle bir göreve atanmasının idareye yeterli olamayacağının doğal olduğunu söylerdi. Bu yüzden kendisinin kurduğu şu ufacık hükümetin günbegün batarak nihayet bir günde de tamamen lağvolunacağını belirtirdi. Bunun üzerine toplanan son mecliste ileri gelen halktan bazıları yine Çeşmiâhu'yu tahta geçirmeye kesinlikle karar verdiler. Hal böyle iken durumu Kalyopi'ye tebliğ ve beyan ettiklerinde onun karşı çıkarak kabul etmeyeceğini ve kendisinin taraftar edinip açıktan husumete kalkışabileceğini bu takdirde adada bir iç savaşın olacağını da düşünüp öyle bir ihtilâlin önünü almak için bu konu Kalyopi'ye asla haber verilmedi. Bir gece ansızın sarayı basıp Çeşmiâhu'yu tekrar hükümetin başına getirme ve adanın selameti ve halkın kargaşadan kurtuluşu için Kalyopi'yi öldürmeye karar verdiler. Çeşmiâhu'nun taraftarları olan halka da bu durumu haber verip kendilerine bir işaret verildiği anda derhal toplanarak saldırıya hazır olmalarını istediler.

Sekizinci Bölüm

Bir akşam Kalyopi yemek yedikten sonra bir miktar Ziver Bey hakkında düşünce denizine dalmıştı. Onun kendisi hakkında kaleme aldığı daha önce tarif ettiğimiz beyitleri kendi kendine yavaşça üzerinde düşünceler kurarak okuyup vakit geçirdikten sonra yatağına girip tatlı bir uykuya daldı. Birden ansızın aşırı gürültü ve patırtı ile uykudan uyanarak yatağından sıçradı. Sırtında yalnız bir pembe ince gömlek olmasına rağmen kendi odasının bitişiğindeki odada yatan cariyelere bu şamatanın sebebini sordu. Onlar da o gürültüden uyanmış olduklarını söylediler. Sebebini bilemediklerinden hemen sarayın her tarafını dolaşıp durumu anlamış olarak geldiler. Kalyopi'ye Çeşmiâhu'nun taraftarlarını alıp hayli kalabalık ile içeri girebilmek için sarayın arka kapısını kırmaya ve duvarları aşmaya çalıştıklarını haber verdiler. İşte o vakit Kalyopi'nin artık güvenli bir yere ulaşmak için her türlü ümidi yok oldu. Asla hayal etmediği bu olay karşısında hayli şaşkındı. Ne edeceğini şaşırmıştı. İhtilâl korkusu içine doğdu, benzi atmış, gözleri kararmış ve birkaç dakikada ellerinde tabanca ve kamalar ile üzerine saldıracak

olan izdihamın elinden tadacağı ecel şarabı gözünün önüne gelip nereye kaçacağını ve ne tarafa saklanacağını bilemeyerek odanın içinde deli gibi koşmaktaydı. Ve orada sarayın kapısına vuran her bir kazma Kalyopi'nin sinesine vurulmuş gibiydi. Artık hayatından ümidini kesmiş, gözlerinden yaşlar dökerek odanın içinde kendisinin bu acıklı hâline üzgün ve kederli bir şekilde bakan cariyelerine sarıldı. Onlara hitaben: "Allahaısmarladık, artık hakkınızı helâl edin işte ben artık ahirete gidiyorum," deyince cariyeler bu geçici sultanlarının şu durumuna dayanamayarak "Korkmayın sultanımız! Biz senin uğruna canımızı feda edip seni ele vermeyiz," dediler. Ondan sonra cesaretlenerek sarayın içerisine girmeye kastedenlerin kâh hırs ve hiddet ve kâh coşku ve sevinçten doğan sesleri gökyüzüne çıktığı sırada cariyeler henüz Çeşmiâhu'nun taraftarları saraya girmeden önce Kalyopi'yi kaçırmak için acele ettiklerinden elleri titreyerek bir ip aldılar. O ipi Kalyopi'nin belinden bağlayıp kasrın denize nazır penceresinden aşağı sarkıttılar. Oracıkta hazır olan sandallar Kalyopi'yi hemen alıp denize açıldı. Ondan sonra cariyelerin hepsi güya bu olaydan hiç haberleri yok gibi odalarına çekilip yerlerine yattılar.

Çeşmiâhu'nun taraftarları sarayın kapısını kırmakta başarılı olup içeri dolduklarında sultanın dairesine koşup Kalyopi'yi orada bulamadılar ve şoka girdiler. Belki korkusundan, sarayın bir köşesine saklanmıştır inancına sahip olarak sarayın içinde ne kadar köşe bucak mahaller varsa hepsini yokladılar.

Hiçbir yerde bulamadıklarındaysa ihtimaldir başına gelecek belayı keşfetti de kendisini denize attı ya da adanın bir tenha tarafına kaçıp saklandı zannettiler ve böylece bu durumdan dolayı cariyelere hiçbir şey sormadılar. Haklarında hiçbir kuruntuya sahip olmayarak ve hiçbir kan dökülmeyerek Çeşmiâhu tahta yeniden çıkarıldı.

Kalyopi bu şekilde saraydan kaçabilmişti. Çünkü her ne kadar adada olan bu ihtilal sebebiyle herkes sokakları ve iskeleleri çokça doldurduysa da gecenin karanlığı herkesin gözüne perde çekmişti. Özellikle Kalyopi'nin bu derece sürat ile sandala binerek firar edeceğini akıllarına getiremediklerinden hiçbir kimse görmeyerek böyle bir süre denizde gittikten sonra güneş doğu tarafından ışığıyla gökkubbeyi aydınlatmaya başladıkça Kalyopi dört bir tarafına göz gezdirdi. Hiçbir kara ve ada gözüne ilişmedi. Öyle açık denizde ufacık bir sandal içinde yolculuk etmeye mecbur kaldığı için şiddetli bir ızdırap içindeydi ve bu defa hiçbir tesadüfün kendisini dalgaların elinden kurtarabileceğine dair ümidi yoktu. Fakat sandalcılar Kalyopi hakkında içlerinde doğan insaniyet duyguları sebebiyle gözlerine hiçbir korku ve kollarına yorgunluk gelmeyerek canlarını dişlerine takarak kürek çekiyorlardı. Kalyopi o kargaşada cariyelerin kendisini pencereden sarkıttıkları vakitte aşağı attığı bir adet bohçayı sandalda gördü. Açıp baktığında içinde sultan olmadan önce giydiği erkek elbisesini ve başlığını bularak bunun da cariyelerin bir tedbirleri olduğunu anladı. Eski elbiselerini giyinip bir

son defa daha vücut ve yüzünün güzelliğini sakladı. Orada uzaktan ufak bir gemi görününce sandalcısı bunu Kalyopi'ye müjdeledi. Geminin olduğu tarafa doğru daha daha fazla süratle sandalı sürdü. Nihayet sandalcıların yüzlerinden akan ter elbiselerine varana kadar ıslatmış haldeyken gemiye vardılar ve gemiden de bir sandal indirildi. Kalyopi teşekkürler ederek sandalcılar ile vedalaştıktan sonra geminin güvertesine çıktı. Geminin kaptanı Kalyopi'yi bir erkek çocuğu zannetti ve bu durumun sebebini sordu. Kalyopi bu defa da kaptana durumun aslını söylemeyi uygun görmedi. Ama her ne söylese yalandan ibaret olacağı ve yalanın ise herhalde bir taraftan baş göstereceği belli olduğu için âdet edindiği üzere doğruluktan kaçınmadı. Hem mümkün olabildiği kadar yalanı gerçek hale getirdi ve hem bazı çekinceleri sebebiyle anlatmak istemediği doğruları gizlemek emeliyle bir yalan uydurup söylemek istedi. Ama o âna değin birbirini takip eden olaylar ve korkusu yüzünden öyle bir cevap vermeye bile yetkin olamadığından kaptana hitaben "Efendim, maceramı anlatmam için biraz yorgunum. Bu yüzden müsaade buyurmanızı rica ederim," dedi. Kaptan hiddet ile cevaben "Hayır, senin kim olduğunu çabucak anlamalıyım. Ben her ne kadar uzaktan açık denizde bir sandal görüp görevim gereğince içinde bulunanı kurtarmak için yanına yanaşıp seni gemime aldım ise de hiçbir tesadüften dolayı senin delikanlılık çağında bu açık denizde bulunmayacağın kesindir. Bu durum herhalde senin ya bir yerde bir hırsızlık ya

da diğer bir cinayetten dolayı kaçmış olduğundan kaynaklanabileceği için mutlaka bir an evvel sebebini anlamak borcumdur," deyince Kalyopi söze başlayarak "Efendim gerçekten hakkınız vardır. Ancak şu âlemde bahtsızlık da çoğu insanı öyle bir hale sokar ki bir hırsız ya da bir katil hakkındaki kuruntuyu insanın üzerine davet eder. Halbuki bu çark döndüğünde bile her türlü şeyin olması ihtimalden olduğu için anlattığım hikâyeme itimat etmenizi dilerim. Bendeniz eskiden beri bir fakir evladı olup kısmet aramak için başka diyarlara çıktım. Sonra bu civarda bulunan bir adaya düştüm. Ve önce talih benim yüzüme gülerek baktı ve lütuf ve himmetine mazhar etti. Beni bir servet sahibi, nüfuzlu bir efendinin hizmetine verdi. Meğer o gaddar, zalim bana önceden ihsan ettiği bu kadarcık bir himmet ve iyiliği ileride garip başımı nice kötülük ve belalara uğratmak için kullanacakmış. Ben o efendimin yanında hizmetim ile meşgul olmaktayken sahip bulunduğum şu güzellik ve delikanlılık hanımın ilgisini çekti ve bana ilgi etmeye başladı. Bendeniz de onun hakkımda gösterdiği lütuf ve hürmetin bir hizmetkâra olabilecek sınırını aştığını gözlemledim. Delikanlılık çağımın gereğince kendisi bana gönül veren bir sevgilinin aşk ve arzusuna eriştiğimin farkındaydım. Önceki mevkimden daha büyük bir mevki ile övünmem lazım gelirdi. Sonra meydana gelecek sonuçların yani aşkın insanoğlunu uğrattığı hâllerin ve günün birinde ya benim ya da hanımın tarafından bu gizli ilişkiyi meydana çıkaracak bir durum ve hareketin meydana geleceğini

keşfettim. Böyle bir yersiz ve tehlikeli mevki, zevk ve sefadan sakınarak hanımın bana olan ilgisine karşılık ona eğilim göstermeyip soğuk davrandım. O bu durumdan hiç hoşnut olmadı. Hatta bu durum onun bana karşı hırs ve düşmanlık sebebi oldu. Sonucunun vahim olacağını da iyice anlayıp ne hanımın ilgi, hırs ve hiddetine ve ne de efendimin kuruntu ve gazabına sebep olmamak için sürekli bir tedbir düşündüm. Bu durumda o adadan gizlice başımı alıp firar etmekten başka bir yol ile başarılı olamayacağımı düşünerek bu gece yarısı, elbette yolun üzerinde bir gemiye tesadüf ederim, ümidiyle bir sandala binerek yola çıktım. İşte sizin kaptanı bulunduğunuz gemiye rast gelip lütuf ve yardımınız sayesinde hem ilerde olmasından çekinerek korktuğum fenalıklardan hem de bindiğim o ufacık sandal üzerinde saman çöpü gibi çalkalayan ve her saniye beni balıklara yem etme ihtimali veren kudurmuş dalgaların zalim pençesinden yakayı kurtardım," dedi. Kaptan Kalyopi'nin bu sözlerini can kulağıyla dinledi. Onun kendi macerasını anlatmasında gözlemlediği tavrından sözlerinin sahte olmadığına ve güzel ahlâk ile dolu bir adam olduğuna emin oldu. Ona hürmet ve ikram gösterdi. İkameti için ayrıca bir kamara tahsis etti. Her gün akşam erkenden de yiyeceğini verdi. Böylece gemi birkaç gün yoluna devam ettikten sonra Kızıldeniz sahilinde bir karaya vardı.

Kara, iki adet tepe arasında inşa olunmuştu. Sahilde de birkaç ufak ev vardı. Evlerin ocaklarından çıkan dumanlar havayı kaplamıştı. Gemi limana demir atar

atmaz öyle bir yağmur başladı ki iskeleye çıkan adamlar güçlükle evlerine varabildiler. O sırada da güneş battı ve bir tarafından gecenin karanlığı etrafı sarmaya başladı. Hava soğuk olduğundan köylüler odalarının içindeki ocaklarına ağaç kütüklerini yanaştırarak yakıp onun aydınlığıyla birbirlerini görebiliyorlardı. Çoluk çocuk başlarına ocağın başına toplanıp yağmurdan ve soğuğun şiddetinden korunuyorlar, her biri gemiden çıkan ana babasına ya da kardeşlerine kavuştukları için gönül mutluluğuyla hoşbeş ediyorlardı. O sırada zavallı Kalyopi o yağmurlu havada karanlıkta hiçbir tanıdığı olmayan köye çıkınca nereye gideceğini bilemeyerek sokağın ortasında şaşırıp kaldı. Yağmur da şiddetini arttırdığı için nihayet etrafa bakınırken oracıkta bir tarafı yakılmış ve bir tarafı rüzgâr şiddetinden hemen yıkılmak üzere bulunan bir köy odası gözüne ilişti. Gidip onun altına sığındı. Kız zaten yağmurdan ıslandığı için soğuk rüzgâr da estikçe titriyordu. Oracıktan geçen bir köylü kızı görünce yanına gelip "Sen kimsin?" diye sordu. Bir yabancı yolcu olduğunu anlayınca acıyarak Kalyopi'yi alıp bir kahvehaneye götürdü ve o gece orada gecelemesini kahveciye tembih etti. Kahvehanenin tavanı gayet alçaktı. İçi de zindan gibi karanlık olduğundan göz gözü görmemekte ve yalnız ocakta yanan ağaçların ışığıyla az bir aydınlık olmaktaydı. Kalabalıktan ayak üzerinde durabilecek yer de bulunmamaktaydı. Kalyopi, yağmur ve soğuktan kurtuldu ise de bu defa da kendi cinsine has korku zavallıyı kuşatmaya başladı. Çünkü kahvehaneye

toplanmış olan kimseler her biri ipten, kazıktan kurtulmuş şahıslardı. Havanın yağmurlu ve soğuk olmasından istifade sarhoş halde eğlendikleri için Kalyopi gerçekten de korku içindeydi. Kalyopi kahvecinin yakmak için kahvehanenin bir köşesine biriktirmiş olduğu ağaçların arasına büzülüp ellerini yüzüne kapayarak parmaklarının arasından kahvehanedeki şahısların hal ve hareketlerini seyrediyor ve ettikleri sözleri dinliyordu. Bu çapkınların ise ettikleri sözlere göre birkaç gün evvel ikisi üçü bir olarak silahlanıp köyün arkasındaki dağın öbür tarafındaki ormanlık arsaya bir fahişe götürmüşler ve diğer arkadaşlarının basmaya gelmesiyle aralarında kanlı bir çatışma çıkmıştı. Sonra o tarz adamlara özel olan bir tür ahbaplık ve insaniyetten uzak bir tavırla bir kadın için o kadar adam ölmesindense kadının ölmesi daha uygundur diyerek içlerinden biri kadının göğsüne bir kama saplayıp kadını öldürmüştü. Artık öyle bir yerde insandan canavarların arasında kalarak sinmiş yatan el değmemiş bir melek olan Kalyopi'nin ne hale geleceğini okuyanlar anlayacakları için ayrıntıları anlatmıyoruz. Adamların her biri ayakta canavarlar gibi öğürerek zevk ve eğlenceye düşkün bir şekilde bin türlü tarz ve tavır ile birbirlerinin elbiselerini yırtaracak derecede çekiştirerek güya oynaşıp şakalaşıyorlardı. Bu sırada heriflerden biri arkadaşlarından birinin kendisini itmesiyle Kalyopi'nin yatmakta olduğu tarafa düşüp başını Kalyopi'nin ayaklarına çapınca kanlanmış gözlerini açıp orada bir adam yattığını gördü. Hiddetli bir şekilde

kahveciye hitaben "Yahu burada yatan kimdir?" diye sordu. Kendisi de çapkın biri olan kahveci adama cevaben: "Ne bileyim bir garip yolcu imiş. Bir güzel kız ya karı olmuş olsa buraya gelmez ya! Gidecek olan köpekler gelip benim kahvede yatarlar," deyince adam kahveciye "Ah şöyle kız olmuş olsa idi iyi olurdu. Şimdi kızı alıp şu dağın arkasına götürürdük. Fakat her ne hâl ise öyle şey hiç olmaz. Biz bu kadar adam çalışıp çağıralım, oynayıp yorulalım da o orada rahat rahat oturup bizimle eğlensin. Bu olamaz! Her kim ise kaldır o da bizimle oynasın," dedi. İşte o anda Kalyopi'nin başına gelen durumun tarifi mümkün değildir. Zira o çapkınların birbirlerine yaptıkları gibi onu da çekip çekiştirecekleri açıktı. O hâlde her tarafının açılıp sırrının meydana çıkacağı da aşikârdı. Bunun üzerine Kalyopi'nin heyecandan kalbi fırlayacakmış gibi oldu. Nefesi tutulup kendi kendine "İşte şimdi elden gittim. Dağ başında bir küme kurdun eline düşmüş bir zayıf kuzu misâli şimdi bu edepsizlerin beni parça parça edecekleri şüphesizdir," diye kahvecinin ne cevap vereceğini bekliyordu. Birdenbire kahveci ona hitaben "Bırak adam sen de! Herifin yağmurdan soğuktan atası ağlamış oynayacak durumu mu kalmış! Oynayayım derken bir yanı kırılırsa başımız belaya uğrar," dediği sırada onu öbür taraftan diğer arkadaşları kolundan çekerek lafa tuttukları ve kendisininse içki ile gayet sarhoş olması sayesinde kahveciye ettiği sözleri unutup arkadaşları ile beraber yine bağrışıp oynamaya devam etti. Kalyopi o an büyük bir kazadan kurtulanlara mahsus olduğu üzere

büyük bir nefes alıp şu büyük beladan da kurtulduğuna son derece sevinip mutlu oldu. Bu vahşilerin zil zurna hallerini görmek şanssızlığına düşmüş olmasına sebep olmuş olan Ziver Bey'in latifliğini ve nezaketini hatırlayarak içinden derin bir âh çektikten sonra kendi kendine "Ey şanssız Kalyopi şu ıssız adalar ve dağlardaki dört ayaklı ve köylerdeki iki ayaklı canavarlardan sonra nihayet Ziver Bey'e kavuşmak acaba nasip olacak mıdır" diye düşünüyordu. Sözün kısası adamlar bir hayli müddet daha böylece patırtı ve şamata ettikten sonra kahvehaneden dışarı çıkıp rüzgârdan sallanan ağaç fidanları gibi iki tarafa devrilerek evlerine dağıldılar. Kahveci de o vakit kapıyı kapayıp evine gitti. Kalyopi de birkaç gün önce sahil evinde bulunan Çeşmiâhu'nun odasında kuş tüyünden yapılmış sırma saçaklı yüz yastıklarına dayadığı başını bir sert kütüğe dayayıp uykuya daldı. Biraz vakit geçtikten sonra güneşin doğuşuyla kahvehanenin ufacık pencerelerinden içeri sabâ rüzgârı esmeye başladı. Kahveci gelip ocağı yaktı ve ardından "Bakayım şu yolcu kim ise beline bir tekme vurup uyandırayım da nereden geldiyse oraya gitsin," diye Kalyopi'nin yanına yaklaştı ve kızınsa uyku arasında şapkası başını dayadığı kütüğün budaklarına takılarak başından çıkmıştı. Daha uykuda olduğu sırada kahveci ne görsün; odunların arasında başı açık, uzun sırma saçları gerdanına dökülmüş, gönül okşayan bir güzel kız yatıyor. Bunu görünce herifin aklı başından gitti ve kızı usulca uyandırdı. Kalyopi uykudan uyanıp başının açılmış ve esrarının meydana

çıkmış olduğunu görünce artık durumu gizlemenin mümkün olamayacağını fark etti. Kahveciye hitaben "Efendim, bendeniz memleketimde bir adama nikahlanmıştım. Kocamın kötü ahlakından nefret ederek giysi değiştirerek evimden firar ettim ve bir gemiye binerek başka bir yere gitmek emeliyle dün akşam buraya çıkıp kahvenizde misafir oldum. Ama kahvehanede o vakit pek çok izdiham olduğundan bu durumu korkumdan size beyan edemedim" dedi. Kahveci onun eşsiz bir güzel olduğuna ve nezaket ve tatlılıkla söyleyişine hayret etti. Her ne kadar kendisi gibi vahşi ve çapkın kimseler nezaket denilen vasıftan habersizlerse de kibar ve nazik olanı sevdikleri için Kalyopi'ye kalbinde aşırı meyil ve muhabbet duydu. Gece hayatına düşkün tavırlarını tamamen değiştirerek nezaket dolu bir halde Kalyopi'ye hitaben "Sultanım bu durumu niçin bana dün akşam söylemediniz? Ben sizi eve götürüp kuş tüyü yastıklarda rahat ettirirdim," diye heyecanla birtakım tatlı sözlerle hürmet etmeye başladı. Kahveci, birazdan akşamki müşterileri yine kahvehaneye dolacağından, kızı onlardan kıskandığı ve bu durumun hiçbir kimse tarafından duyulmasını istemediği için hemen yine şapkasını başına giydirerek Kalyopi'yi alıp evine getirdi. Evde gözleri kör annesine ve kulakları sağır olan karısına onu takdim etti. "Şu adam bir fakir ve garip yolcudur. Birkaç gün bizde misafir olsun," dedi. Kendisi de o akşam dükkânı normalden evvel kapayıp evine gelmeye karar verip dükkânına gitti. O gün akşam olduğunda kahvehaneye yine o

akşamki çapkınlar toplandı. Hayli içki içerek alem yaptıkları sırada aralarında bir büyük kavga başladı. İçlerinden birkaç genç yaralanınca hükümet kahvehaneyi kapattı ve kahveci de onlar ile beraber hapse atıldı. Kahvecinin zavallı karısı ise kocasından, zaten her gece eve geç vakit ve sarhoş geldiği için aşırı nefret etmişti. O gece misafir delikanlının yatağını, kayınvalidesinin yatağının yanına serip kendisi de odanın öbür köşesinde yattı. Gece yarısı geçip o vakte kadar kocası gelmemiş olduğundan zavallı kadının gözüne uyku girmeyip gelen giden olmadığı için aşırı ızdıraba düştü. Kalyopi ise öbür yanda kahveci eve geldiğinde başına gelecek belayı hatırlayarak telaş ve endişesinden dolayı uyuyamadığı için yatağının içinde kâh yatıyor ve kâh kalkıp oturuyordu. Kahvecinin karısı odanın içinde yanmakta olan ağaç kütüğünün ışığıyla misafirin de uyumadığını görerek "Kalkayım şu adam kimse biraz yanına gidip konuşarak derdimi def edeyim," diye Kalyopi'nin yanına geldi. Ve ona hitaben "Ey misafir! Fena kocaların elinden kadınların ne çektiğini görüyor musun? Eğer sen de evlenecek olursan sakın benim kocam gibi hareket etmeyesin," dedi. Kadın hem bu sözleri söylüyor ve hem korku, telaş ve dikkatle sokak kapısına bakıyordu. Ara vermeden devam ederek Kalyopi'ye hitaben "İşte böyle benim kocam gibi fena adamlar her türlü fenalıklarından başka bir de aşırı kıskanç olurlar. Bu da kendi ahlaklarının kötülüğü sebebiyle karılarını hoşnut edemediklerini bildiklerinden dolayı olur," dedi.

Kalyopi kadının kocasının ne tarz bir adam olduğunu anlamıştı. Adamın birazdan eve geldiğinde yersiz muamelede bulunmaya kalkışacağı belliydi. Kendisinin de gece o evde misafir kalmasının sebebinin, kocasıyla olan bir ortaklık olduğuna dair bir şüphe ve kuruntuya sahip olmaması için macerasını öncesinden beri kadına anlattı ve kız olduğunu da söyledi. Hatta kadına daha fazla teminat vermek için başından şapkasını da çıkarıp sebebini kanıt gösterdi. Sağır kadın Kalyopi'nin ettiği sözleri işitemeyerek onun bu hareketi üzerine delikanlı zannettiği misafirin kız olduğunu görünce aşırı şaşkınlığa uğrayarak bu durumu da kendisine daha fazla bir hakaret etmek emeliyle kocasının özel bir tedbiri zannederek hemen çığlık çığlığa "Yetişin komşular! Bakın kocam erkek kıyafetine sokarak eve karı getirmiş," diye bağrınca komşular derhal yetişip kadının sözünün doğru olduğunu gördüler. Kalyopi'nin yüzüne tükürmeye başladılar ve durumu hükümete ihbar ettiler. Ardından Kalyopi'yi yaka paça kadınlar hapishanesine götürdüler. İşte bu şekilde Kalyopi bir fahişe kadın gibi herkes tarafından kapılardan ve pencerelerden azarlandı ve yüzüne tükürülerek tam bir düşkünlük ve adı kötüye çıkmış halde hapishaneye atıldı. O bu oyuna da rast geldiği için büyük üzüntü ile düşünceler içindeydi. Ancak bir taraftan da kahveci eve geldiğinde ırzına kast edeceğinden endişe içinde korku duyduğu o geceyi belasız geçirdiği için son derecede memnun ve mutluydu. Ve orada Ziver Bey'i de anarak kendi kendine "Âh gözümün nuru

efendim! Seninle babalarımızın mezarından dönerken birbirimize rastladık. Gecenin karanlığı sebebiyle birbirimizin yüzlerini tanımayacak ve yalnız isimlerimizi öğrenebilecek şekilde gerçekleşen arkadaşlığımızı kader bize ne ağır paha ile sattı. Bence insanlar birbirlerini tanıyıp bir hayli süre geçtikten sonra kıskanç feleğin cilvesine bağlı birbirlerinden ayrı düşerlerse de bir zaman gerçekleşen arkadaşlıklarını anarak teselli bulurlar. Fakat senin ile benim kabristandaki dökmüş olduğumuz gözyaşlarından başka anacak bir şeyimiz yoktur. Kader seni bir yana attı beni de başka bir yana. Sevgiliye kavuşmak için meydanda hiçbir ümit alameti yok iken şimdi de ölümden beter olan şu iftiraya uğradım. Fakat kime ne diyeyim? Talih bir kişiden yüz çevirdiği zaman her türlü kabahatin ona iftira edilmesi doğaldır," diyerek ve gözlerinden yağmur gibi yaş döküp âh içinde inledi.

Artık Kalyopi'yi hapiste bırakıp biraz da Çeşmiâhu'nun sarayına gidelim*.

Kalyopi'yi adadan kaçırarak ölmekten kurtaran sandalcılar adaya döndükleri gibi tevkif edilip hapsedildiler. Ve beş on günden sonra çıkarılıp meclise sevk edilerek Kalyopi'nin saraydan firar ettiği zamanın kendilerinin meydanda olmadıkları bir vakte tesadüf etmesinden dolayı haklarında şüpheye düşüldüğü söylendi. Bu yüzden bu hususta kendilerinden

* Bu tarz söyleşmeye bağlı anlatım türü Tanzimat romanının meddahlık geleneğinden beslenmesi ile açıklanabilir.

açıklama talep edildi. Sandalcılar durumu olduğu gibi beyan ederek "Efendiler, evet inkâr etmeyiz. Eski sultanı biz kaçırdık. Ancak anlatılanları değerlendirerek katline karar verilmiş bir suçluyu ya da hükümete karşı isyan edip zorla saltanatı ele geçiren bir kadını kaçırmadık. Belki bütün halkın rızasıyla hükümdar seçilen ve kendisinin sultan olacağından haberi bile olmayan bir kimseyi kaçırdık. Eğer bunun için bize bir ceza lazım gelir ise siz bilirsiniz," dediklerinde meclistekilerin hepsi onların bu sözlerine hak verip bu durumu Çeşmiâhu'ya tebliğ ettiler. Yüce sultan sandalcıların af buyrulup hapisten çıkarılmasına yine önceki hizmetlerinde istihdam olunmalarını emretti.

Çeşmiâhu'nun tüm mücevheratını sakladığı bir altın çekmecesi vardı ve Kalyopi saraydan firar ettiği sırada çekmecenin anahtarı Kalyopi'nin kürkünün cebinde kalmıştı. Çekmeceye diğer hiçbir anahtar uymuyordu ve yeni bir anahtar yapmak da mümkün değildi. Bu husus ise süslü ve gösterişli bir sultan olan Çeşmiâhu'yu aşırı bir üzüntüye boğuyordu. Civarda bulunan kasaba ve köylere o günlerde civarlarına erkek kıyafetinde bir kız gelmiş mi diye sormak ve bulurlar ise onları hürmet ve ikramla ve hatta birtakım hediyeler ve iyilikler ile onurlandırarak anahtarı ondan alıp tarafına getirmeleri için memleket valilerine mektuplar yazarak özel memurlar çıkarttırdı. Bu memurlardan birisi Kalyopi'nin hapisinin on birinci günü o köye ulaşıp köyün kaymakamına Çeşmiâhu'nun mektubunu takdim etti. Kaymakam

mektubu okuyup anlamına vâkıf olunca derhal köyün her tarafına subaylar sevk ederek öyle bir kişinin gelip gelmediğini araştırmalarını emretti. Bu durumu kahveci hapiste işitir işitmez kaymakamın huzuruna çıkarak durumu beyan ettti. Bunun üzerine Kalyopi'yi hapisten çıkarıp huzura getirdiklerinde gelen memur onu tanıyıp daha fazla saygı ve hürmet ile ayağa kalktı ve "Bu kişi bir zamanlar bizim eski sultanımızdı, işte bulundu," dediğinde kaymakam da ayağa kalkıp kendisinin bir sandalyeye oturmasını teklif etti. Ardından Çeşmiâhu'nun mektubu kendisine tebliğ edildi. Kalyopi o anda bu durumu hatırlayarak cebini, koynunu yokladığında anahtarı bulup memura teslim etti. Memur bu durumdan aşırı memnun olarak Çeşmiâhu'nun Kalyopi'ye olan hediyelerini teslim ettikten sonra adaya dönmek üzere yine gemisine binerek yola çıktı. Kaymakam ondan sonra Kalyopi'ye yüksek hürmet etti ve: "Sultanım, madem ki siz vaktiyle böyle bir yüksek mevkiye terfi edilmişsiniz bu durumu daha önce ifade etmediğiniz için bilmediğimden sizi hapse attırdım. Af buyurun," diye rica etti. Bunun üzerine Kalyopi: "Efendim, bendeniz o vakit bu durumu size ifade etmiş olsam dahi katiyen bana inanmayacaktınız. Çünkü macerama benden başka bir şahit olan kimse olmadığı için benim sözüm hapisliktir. Kötü şöhretimden dolayı, bırakın kurtulmayı bir de hakkımda delilik iftirası atılacağı şüphesizdi. Bu âlemde şanssız birinin doğru sözlerine bile yanlış mana verilmesi tabii kanundur," dedi. Kaymakam Kalyopi'nin şu zekice

sözleri üzerine daha fazla takdir ve hürmet göstererek bu kez de kendisi söze başladı: "Ey sultanım sizin de iyi bir şekilde malumunuzdur. Kabahatsiz ve adaletsever bir memurun sonunda sahip olacağı şan ve şerefin daha daha fazla yükselmesi için daha öncesinde onu yerden yere vurmak genelde talihin bir cilvesidir. Bizler her ne kadar devlet tarafından adaleti sağlamak üzere memur olunmuşsak da adaleti görebildiğimiz kadar koruyabiliyoruz. Her ne hal ise şimdi sultanımız nasıl isterseniz; eğer köyümüzün havasından hoşnut olursanız ikametiniz için bir ev tahsis edeyim, yok vatanınıza gitmek isterseniz memurlar temin ederek o tarafa göndereyim," dedi. Kalyopi bunun üzerine İstanbullu olduğunu ve vatanına gitmek arzusunda bulunduğunu beyan etti. Kaymakam da Kalyopi'ye kendi atını temin ederek ve yanına beş altı atlı verip her tür yol gereksinimini de sağlayarak Kalyopi'yi vatanına doğru yolcu etmek üzere kendisi de peşinden atına binip gösterişli bir saltanat heyetiyle köyden dışarı çıktı. Orada da atlarından inip köyün civarındaki bostanların önünden akan ufacık bir pınarın kıyısında oturup bir miktar dinlendikten sonra beraber kahvaltı ettiler. Yemekten sonra bir müddet daha birbirleriyle konuştuklarında Kalyopi kaymakama ne şekilde köye gelmiş olduğunu anlattı. Gemiden çıktığı akşam köyde hiç tanıdığı olmadığı için hapsolan kahvecinin kahvehanesinde o gece kalmaya mecbur olduğunu ve ondan sonra olan bütün olayları tek tek anlattığında kaymakam olaydan o vakit haberi olmadığı için üzüntüsünü dile getirdi.

Hatta Kalyopi'nin olay meydana çıktıktan sonra pek çabuk ayrılmasıdan dolayı ona gereken ikramda bulunacak vakit kalmamış olduğunu beyan etti. Ondan sonra hep beraber atlara binerek bir son defa daha birbirleri ile vedalaştılar. Kaymakam köye, Kalyopi de vatanına doğru yavaş yavaş yol almaya başladı.

Dokuzuncu Bölüm

Kalyopi'nin Diğer Maceraları

Kalyopi buyruğu altındaki subaylar ile beraber sevinçle Akdeniz sahiline doğru ilerliyordu. Bu defa artık yolunu vatanına çevirmiş olduğu için belaların bittiğine dair ümit doluydu. En sonunda günden güne vatanının o sevgili toprağına yaklaşmakta olup yanındaki silahlı ve cesur yoldaşlarının arkadaşlığı ile artık bir bela ve felaketin meydana gelmeyeceği hakkında kendisini teskin ediyordu. O sırada zalim felek son bir kez daha Kalyopi'yi sağ salim vatanına kavuşmaktan ayırma tecrübesini yaşattı. Şöyle ki: yola çıkmalarının ertesi gününün öğle vaktine yakın iki tarafı yüksek ve sık ağaçlar ile kaplı bir dereden geçtikleri sırada önlerine ansızın beş altı haydut çıktı. O bölge türlü türlü karmaşalara sahip daracık bir yoldu. Dağların tepelerindeki ağaçların fidanları ise gökyüzüne başlarını uzatmıştı tüfek bile atılacak olsa sesi dağlardan yansıyarak şiddetli bir gürültü oluşturduğundan kimsenin işitip yardıma gelmesi mümkün değildi. Dere de dehşet verici bir yerdi. Haydutların bacaklarına kadar sıvanmış elbiseleri, her taraflarından sallanan tüfekleri, uzun bıçakları,

sivri külahları, arkalarından bağlanılacak derecede uzun bıyıkları, eğili kaşları ve iri gözleri vardı. Bunlar özellikle bir felakete uğramış birine yardım etmek için gelmiş olsalar bile yine onu dehşet ve telaşa düşürürlerdi. Haydutlar Kalyopi'nin yoldaşlarının yanına gelip gayet gaddar bir şekilde soyunmalarını emrettiler. Kalyopi'nin korkusu adamlarınkinden çok daha fazlaydı. Çünkü böyle bir olayın başlarına geldiği diğer kişiler yalnız üzerlerinde bulunan para ve mücevherat için soyulmaktan korkarlar. Halbuki Kalyopi hiçbir mücevherata eşdeğer ve hiçbir hazine ile satın alınması mümkün olmayan ırz ve namusunun ayaklar altına alınma ihtimalinden azap ve endişe doluydu. Kendine kalacak olsa bütün sahip olduğu para ve eşyasını derhal adamlara memnuniyetle teslim ederdi. Şu anda onu daha fazla korkutan ve o âna değin her ne türlü tehlike ve felaketler arasında bile siper etmeye başarılı olabildiği bekâretiydi. Bu tehlikeden kurtulmuş olmayı arzu ettiyse de yoldaşları bulunan subaylar sayıca kendilerinden pek de çok olmayan düşmana derhal teslimiyeti yeğlemeyi şanlarına aykırı görüp karşı koydular. Aralarında kanlı bir çatışma başladı. Silahlar boşaldı ve heybetli sesleriyle, insanı korku ile mahvedip kulakları sağır edercesine o ıssız dağları doldurdu.

Birkaç zaman evvel sultan sarayında güzel ve nazik cariyelerin hürmetli hizmetlerine alışmış olan gencecik ve korkak bir kızın, bu hale dayanamayıp korkusundan ya ödü patlayıp ya da bayılarak atılan kurşunlardan birine tesadüf etmeden evvel vefat

etmesi mümkündü. Fakat Kalyopi o âna değin görmüş olduğu nice kaza ve belalarla beraber, cinsine özgü, olabildiği kadar cesareti de kendisine toplamıştı. Kendisinin kavgaya dahil olamayacağını anlayıp canını kurtarmaya gayret ederek hemen attan aşağı indi. Yolun kıyısında sık yapraklı ve dikenli bir çalının içine girip saklandı. Onun bu hareketini gerek haydutlar gerekse de subaylar kanlı bir kavgaya tutuşmuş oldukları için göremediler. Orada haydutlardan birkaç kişi ve bir o kadar da subay ölmüştü. Sağ kalanlar da yaralı olarak kavga ederken haydutlar uzaktan bir kervanın geldiğini işittiklerinde toplayabildikleri kadar eşya alarak kaçtılar. Kalyopi attan aşağı indikten sonra at da kaçtığı için subaylar Kalyopi'yi göremediler. Kavga ettikleri hengamede onun bir tarafa kaçıp kurtulduğunu düşünerek memleketlerine geri döndüler. Kalyopi her ne kadar çalının içinde silah boşalması seslerinin ve diğer şamatalarının kesildiğini anladıysa da korkusundan dışarı çıkmaya cesaret edemeyip oracıkta bütün vücudu titrer bir vaziyette duruyordu. Ancak çalı çok dikenli olduğundan yüzüne ve ellerine battıkça her tarafından kanlar akıyordu. Kımıldadıkça daha fazla dikenin hışmına uğrayacağı için kalbini kaplamış olan korkudan daha fazla, vücudunu kaplayan iğne gibi sivri dikenlerin korkusundan kımıldamaya cüret edemeyerek sonucu bekliyordu. Hâl böyle iken aradan hayli vakit geçip hiçbir ses işitilmediğini ve orada da yoldan geçen bir kervanın sesini de aldığından kavganın bittiğine dair şüphesi kalmayarak geçen

kervanın yanına gitmek için çalının içinden dışarı çıktı. Ancak ne fayda ki kervanın kendi geldikleri tarafa doğru gittiğini görünce son ümidi de tükendi. "Battı balık yan gider" diyerek vatan yolunu bırakmadı ise de akşam yaklaşmakta olduğundan gündüz bile insanın korku içinde kaldığı o ıssız dağların arasında gece yalnız başına kalmaya mecbur olmuştu. Sonuç olarak öyle bir yerde yolun ortasında da durmayı uygun görmeyip hayatından ümidi kesmekten utanan bir cesaret ile o kale gibi dağın bir tarafına tırmanarak biraz yukarı çıktı. Haydutların adam soymak için pek uygun gördükleri öyle bir bölgede üstelik vahşi hayvanların da insan parçalamak için uygun bulacakları o yerde hayli korku çekerek o geceyi de güvende geçirebilmek için yalnız Tanrı'ya ümit bağladı. Oracıkta genç gönlünü ona teslim etti. Biraz yukarısına kolaylıkla çıkılır bir ağacın üzerine çıktı. Talih kendisini o âna değin kâh garip edip ıssız ada da ve kâh tevkif edip aç ve susuz zindanda yatırmışken şimdi de kuşlar misâli ağaç dallarında yatmasını düşünüyordu. Artık kara bahtının kendisi hakkında merhamete geleceğinden ümidi kestiyse de gecenin karanlığının arkasından doğan güneş ışığı gibi çoğu kez meydana gelen bir felaketten sonra ansızın bir sevincin de vücuda geldiğini düşündü. Kendisinin şu battığı aşk denizi ve zorluğa kâh indirip ve kâh çıkararak arzu ve eğlencesine alet eden feleğin elinden bir gün kurtulacağına dair ümit doluydu. Bulunduğu durumda ağacın üzerinde canavar korkusu olmadan uykuya daldı. Ertesi gün sabahleyin uyanınca güneş

ışıklarının ağacın üzerinde bulunan fidanlara varmış olduğunu görerek, bu ışık, içinde yenileyici bir ümit ve ferahlığın doğmasına sebep oldu. Hemen olduğu ağaçtan yere indi ve her ne kadar o yollara aşina değildiyse de gözlerini her an pusula misâli vatanından ayırmayarak bir hayli zaman yürüdü. O sabahın serin anlarında uzaktan her biri bir insan büyüklüğünde görünen ağaç kütüklerini gördüğünde yüreği titredi. Bu acıklı hal ile kâh inip ve kâh çıktı ve nihayet tepeye vardı. Ansızın karşısına kolaylıkla inilen yollar çıktı. Biraz daha ileride görünen meydanlıkta da güçlü akan bir nehir olduğunu, nehrin kenarında da bir derbentin inşa edildiğini, derbent memurunun çocuklarının çayın kenarında oynaştıklarını ve çayın öbür tarafında da bir miktar davarın otladığını gözlemledi. Kalyopi orayı seyrederek ova üzerinde kısmetlerini aramak için her biri bir yana dağılıp yürüdükçe boyunlarında asılı olan çanları çalınarak dolaşan o uysal ve maskara hayvanlara ve özellikle çayın kenarında gezen çocuklara bakınca gözüne her biri bir melek gibi görünüyordu. İnsanların yaşadığı bir yere geldiği için ve insan sesini duyduğu için kalbinde bir sevinç ve ferahlık doğdu. Son derece mutlu bir halde tepeden indi ve derbendin içerisine girip durumu memura anlattı.

Derbent memuru o gün olan bu hırsızlık havadisini kendisi de işitmiş ve arkadaşlarından bazılarını eşkiyaları bulması için göndermişti. Kalyopi'nin sözüne itimat ederek korkusunu def etmek için onu bir miktar teselli etti ve karnını doyurmak için biraz da

yemek verdi. Ve Akdeniz kenarına giden bir kervan ile kendisini yolcu edeceğini ve bu zamana kadar da hürmet ile kendisini misafir edeceğini vadetti. Kalyopi'nin o vakit bütün korkusu gitti, yüreği rahatladı. Çünkü sahile gitmek için yedi saat kadar yol kalmıştı ve derbent memurunun ifadesi üzerine de yolun kalan tarafı güvenliydi. Kalyopi bu şekilde şu karada tesadüf ettiği tehlikeyi de geçirdikten sonra artık güvenli bir sahile erişeceği ümit ve inancıyla üzüntüyü def etmek için derbendin önündeki çayın kenarındaki bahçeye indi. Bahçede derbent memurunun kendi eliyle gerek kendilerinin ve gerek gelip giden yolcuların ihtiyacına yetebilecek sayıda meyve ağacı dikmiş olduğunu gördü. Her ne kadar pek geniş değilse de sık sık dikilmiş fidanlar çayın sulaklığı ve güneşin ısısı ile çabucak büyüyüp türlerine özgü meyvelerle dolmuştu. Ovanın her tarafından kıvrılarak akan çay, derbendin önünden süratle hareket ediyordu. İçinde çok sayıda büyük taş bulunduğundan sular onların arasından dolaşarak akıp gidiyordu. Bu da insanı su, iki tarafa doğru akıyor zannetiriyordu. Düzensiz şekilde duran kayalar ise suların serbestçe akmasına engel olup onları gayet dar yollardan akıp gitmeye mecbur ettiği için bir güzel çağıltı sesi meydana geliyordu. Bahçenin çaydan tarafa olan kapısında güneşin şiddetinden korumaya yeten beş on adet meyvesiz ağaç vardı. Kalyopi bunların gölgesinde bulunan yeşil çimenler üzerinde oturup bir yandan çayın tatlı bir seda ile akışını dinledi. Diğer taraftan suların yüzünde öterek yüzen derbent

memurunun kaz ve ördeklerini seyrettikçe kendisinin Kız Adası'ndaki meşhur bahçesinden daha fazla etkilendi ve bir ferahlık hissetti. Çünkü burada çevre asla el hüneri olmayıp her şey doğaldı. Kalyopi o bölgede ikamet eden kimsenin birçok şeye ihtiyacı olmadığını ve bütün ihtiyacını da akan çay ile bahçenin kazlar ve tavuklar gibi hayvanların verdiğini seyredip anladı. Aslında mutluluk denilen şeyin kendisine sahip olabilmek için büyük şehirde olagelen sürekli çalışmaya, hırs ve hevese nazaran buralarda bunun olmadığını düşünerek çoğunluğun şehirde durmayıp gelip bu gibi yerlerde ikamet etmesinin sebebini anladı. Bir kişinin öyle büyük şehirlerde ikamet etmektense böyle yeşil ve mahsuldâr, havası güzel, bitki ve meyveleri Allah vergisi ve sükunet içindeki, halkı misafirperver olan bir bölgede ikamet etmesinin akıl karı olduğuna vâkıf oldu.

Bölgede bulunan insanlar arasında öyle bir diğerini türlü gösterişler ile aldatmaya katiyen hırs ve heves yoktu. Hatta vücuda birtakım zahmet verecek elbise ve de türlü süs ve düzene gerek olmadığından eğer mümkün olsa Kalyopi de hayatını oracıkta geçirmeyi arzuladı. Özellikle insanoğlunun kaynağı makamında olan derbent toprağı, memuruna mahsuller veriyordu. İçinde yaşanacak ve türlü sürü hayvanatının barınması için gerekli olan tüm kereste ihtiyacını fazlası ile yakınında olan dağlardaki ormanlar sağlıyordu. Böylece kalfa, ressam ve boyacı gerekmeksizin muhtaç oldukları binaları derbent memuru ve komşusu olan birkaç ev halkı kendi elleri ile

inşa etmişlerdi. Bu yerde bulunanların diktikleri elbise için gereken mefruşatlarını koyunlardan alınan yapağılardan ve tarlalarında yetişen pamuktan kendi karı ve kızları güzel güzel eğirip dokuyarak sağlarlardı. Yağ ve peynir ve daha bunlara benzer gereken şeyleri sürüleri dağlardan devşirip getirirler ve onların da muhtaç oldukları yemler ekilmemiş dağ ve bayırlarda biterdi. Herkesin muhtaç olduğu meyve ve türlü sebze kendi bahçelerinde çıkardı. Kendi elleri ile serbestçe koparıp yerlerdi. Buranın saati de, tabiattan huy olunmuş olmakla sabah ve akşamın olduğunu haber veren horozlardı. Burada para kazanmak ve başkasının hakkını gasp etmek veya ettirmemek için kavga ve itiraz olmaz, şan, şeref ve makam mevki için hırs ve hevese düşüp bir kimse yorulmazdı. Hele ihtiras ve arzu denilen şeyler bu bölgede halkın kapısından içeri ayak basamazdı. O şekilde belayı davet eden birtakım sahte süs ve ziynet eşyaları erkek ve kadınlar üzerinde asla görülmezdi.

İşte Kalyopi bu iyi halleri gözlemledikçe dünyada sevinç, mutluluk ve bahtiyarlığın ne tarz bir mahalde bulunacağı hakkında bilgi edinmişti. Bu sebeple derbent memurunun vaat ve ifadesi üzerine kendisini arzu ettiği sahile götürmek için yoluna hazır olan kervanın uzun bir süre daha gelmemesini arzuluyordu. Çünkü kendi memleketinin şehir kapısından içeri adım bastığı anda şehirlilere özel olan birçok ihtiyacın da yani kaygı ve elemlerinin şehir kapısından içeri ayak basacağını bildiğinden o konuya dair telaşlı düşüncelerdeydi. Kalyopi birkaç gün

daha böylece tabiatın oluşturduğu zevk ve safaya sahip, sıkıntılarından uzak olarak bu mahalde misafir kaldı. Akdeniz kıyılarında bulunan kasabalardan birine gitmek üzere bir kervan ortaya çıkıp derbente gelince derbent memuru bulunan kişi vaadi üzerine Kalyopi'yi onlara takdim etti. "Şu kimse gurbetten birisidir. Kerem edip gideceğiniz şehre dek yol boyunca hizmetinizde bulunur. Bu şekilde varacağı sahile ulaşsın," diye rica etti. Yolcular memnuniyetle Kalyopi'yi refakatlerine kabul ettiler. Hatta onun nazik bir kimse olduğunu gözlemleyerek binmesi için bir hayvan bile verdiler.

Onuncu Bölüm

Kalyopi'nin İstanbul'a Gelişi ve Ziver Bey'e Kavuşması

Kalyopi yoldaşları ile beraber yedi sekiz saat kadar yol gittikten sonra Akdeniz kıyılarında bir kasabaya vardı. Ve ertesi gün İstanbul'a gidecek olan bir gemiye elverişli bir havada bindi. Saldırgan denize rağmen iki haftalık bir deniz misafirliğinden sonra bir gün erkenden güneş Üsküdar dağlarının arkasından baş göstermeye başladığı sırada İstanbul'un dağ ve evleri de görülür oldu. Manzara o âna dek feleğin bin türlü musibet ve belalarına uğramış olan Kalyopi'nin kalbinde tarifi mümkün olmayan bir mutluluğu ve ferahlığı meydana getirdi. Güya İstanbul ile sohbet ederek kendiyle şu şekilde söyleşmeye başladı "A benim her tarafı dünyanın sultanı olan vatanım! Sen Karadeniz sularının birbirine kavuşmasına vasıta olduğun gibi benim de sevgilime kavuşmama gayret edecek misin? Sen beni bir vakit taşraya atarak garip başımdan binbir türlü bela ve felaket geçmesine sebep oldunsa da hamd olsun yine güzel yüzünü göstermeye sonunda müsaade buyurdun. Ve beni kabul etmek için bir kolunu Rumeli ve diğerini Anadolu

kıyısına açmış duruyorsun," diyerek gözlerinden sevinçle dökülen gözyaşlarını akıtıyordu. Orada gemi Kumkapı açığından geçip lodos rüzgârının yardımıyla Sarayburnu'nun kale duvarlarının önünden önünden geçerken birkaç sene önce kendisinin o yerde haberi olmayarak gemiye getirilmiş olmasını hatırladı. Bir daha vatanının dağ ve yapılarını görebileceğine katiyen ümidi yok iken bunca bela ve tehlikelere galip gelerek yine görmek nasip olduğu için cenâb-ı Hakk'a sonsuz teşekkür etti. Gözlerine dolan yaşlar İstanbul'u iyice seyretmesine mani oluyordu. Hasret ve arzusunun yoğunluğundan dolayı gözlerinin önüne perde çeken o inci tanesi gibi yaşlarını sık sık silmekteydi. Vatanına yanıp yakılarak bakıyordu. O sırada gemi Sarayburnu önünde demir atıp sandalcı ve kayıkçılar yolcuları nakletmek için geminin etrafını kuşattılar. Hal böyle iken gülün karnındaki diken gibi Kalyopi'nin de sevgili vatanına kavuşmasından oluşan sevincin arasında kalbini incitir bir diken vardı. O da iskeleye ayak basınca nereye gideceğinin düşüncesiydi. Çünkü aradan geçen senelerin kardeşinin kalbindeki nefreti ve özellikle o vakit ve zamanda bir Osmanlı delikanlısına meyil etmesi ve ilgi duyması yüzünden hakkında meydana gelen şiddetli kin ve düşmanlığı yok etmeye yeterli olamayacağı belliydi. Hatta kendisinin sağ salim İstanbul'a dönmesi, kardeşinin hırs ve hiddetini daha daha fazla tahrik edecekti. Bu defa onun kendisini kendi eliyle yok etmeye kalkacağı şüphesizdi. Baba evine gitmesi mümkün değildi. Hısım ve akrabalarından

birinin evine de gitmek olmazdı. Zira öncenden de beyan olunduğu üzere kendisinin İstanbul'dan sürgününe her birinin oyuyla karar verilmişti. Diğer memleket ve kasabalarda yaptığı gibi han ya da kahvehaneye de gitmeyi uygun görmüyordu. Zira öyle bir yerde ikamet ederse günün birinde kesinlikle biri onu görüp kardeşine haber verecekti.

İşte bu endişe ve düşünceler Kalyopi'nin sevinç gözyaşlarıyla bu başkenti seyredememesine sebep oluyor, fikir ve hayaline kara bulutlar misâli perde çekiyordu. Ne hal ise yüksek telaş ve kalbinde yoğun bir heyecan ile dizleri titreyerek geminin merdiveninden aşağı inip bir kayığa binerek Yalıköşkü denilen yerde iskeleye çıktı. O sırada sürüden ayrılan kuzu gibi ne tarafa gideceğini şaşırarak dört tarafa bakıp duruyordu. Birden iskele başındaki bir kahvenin önünde kara kaşlı, burma bıyıklı bir Osmanlı delikanlısı gördü. O yiğitceğiz de bir şey kaybetmiş gibi o yana bu yana dolaşmaktaydı. Tarz ve tavrından anlaşıldığı üzere aşırı merak ile çıkan yolcuların yanlarına gidip bir şey sormaktaydı. Delikanlı Kalyopi'nin olduğu tarafa gelmeye başlayınca Kalyopi onun Ziver Bey olduğunu anladıysa da Ziver Bey Kalyopi'yi tanımadı. Çünkü Kalyopi'nin bu defa giydiği elbise Ziver Bey'in kendine Kahire'de bir evde ikamet ettikleri sırada giydirdiği elbise olmayıp Çeşmiâhu'nun sarayda yaptırdığı elbiseydi. Ve başındaki başlığı çıkarıp İstanbul'a yaklaştığı hengâmede yolcuların âdeti üzere ufak bir sarık sarmış idi. Ziver Bey ise öncece tarif ve beyan olduğu üzere

Kalyopi'yi aramak üzere İstanbul'dan çıkıp hayli diyar dolaşmış ve ona ıssız adadan kurtulup gemiye girerken tesadüf etmiş ve daha sonra onunla Kahire şehrinde bir evde ikamet etmişse de feleğin cilvesidir ki kader bunları birbirlerine fark ettirmemişti. Orada sadık zannettiği uşağın, gece yarısında firar etmesi üzerine bu durum Ziver Bey'in aklına sürekli takılmıştı. Kendi kendine "Ey zavallı Ziver! Canavardan ve açlıktan ölmek üzereyken kurtuluşuna sebep olduğun ve denizden kurtardığın bir adam sana bu kadar sadakat gösterdi. Böyle teşekkür ettiği hâlde gece yarısında sokaktan geçerken yalnız bir defa tesadüf ettiğin ve yüzünü bile iyice görmediğin bir Rum kızı sana ne kadar sadakat ve muhabbet edecektir? Sen onun aşkıyla vatan ve evini terk edip serseri serseri dünyayı dolaşırsın," diyerek sevdasından vazgeçmek ve ilgisini yok etmek emelinde gezdi. Ama kızın o peri gibi güzel yüzünü hayalinden, ateşli arzu ve aşkını sinesinden def etmekte başarılı olamamıştı. Ondan sonra bir miktar daha şehir ve kasabaları dolaşıp hiçbir yerde ona tesadüf edemediği için artık onu bulacağından ümidini kesmiş ve İstanbul'a dönmüştü. Bu kadar yoğun çabanın sonuçsuz kalmasıyla beraber Kalyopi'ye olan ilgisi azalmamış hatta daha da artmıştı. Ondan belki bir haber alabilirim diyerek Akdeniz tarafından bir gemi geldiğinin haberini alır almaz geminin yanaşacağı iskeleye gelip işte böyle bir aşağı bir yukarı dolaşarak hasretinin şiddetinden gemiden çıkan yolcuların her birine "Gezdiğiniz taraflarda Kalyopi isminde İstanbullu bir kıza tesadüf

ettiniz mi?" diye soruyordu. İşte Kalyopi'nin de Ziver Bey'in yanına yaklaşması bu sebeptendi. Ziver Bey bunun üzerine Kalyopi'ye sorduğunda Kalyopi güya onun bu sorusu hakkında şaşkınlık göstererek ona hitaben "Efendim, bu isimde bir kız araştırma sebebiniz nedir?" dedi. Ziver Bey daha o âna değin bu durumu sorduğu yolculardan "Görmedik, bilmeyiz"den başka bir cevap alamamış olduğu için Kalyopi'nin bu sorusu üzerine kalbinde küçücük bir ümit doğdu. Böylece yüzünde sevinç gülleri açılarak kendi kendine "Şu adamın mutlaka bir bildiği vardır ki sebebini araştırıyor," diye memnun oldu. Ona bu sefer daha da fazla hürmet ve lütuf ile "Ah efendim, eğer bendenizle bir aşka kul olmuş olduğum için alay etmeyeceğinize emin olsam size o konuda biraz ayrıntılı bilgi verirdim," dedi. Kalyopi de söze başlayarak "Efendim, bu uyarınız tamamen boş ve temelsizdir. Çünkü bendeniz de bir delikanlı olduğum için aşk ve ilgiye müptela olabileceğimden birbirimizle alay etmeye hakkımız olmayacağı malumdur. Hatta aşk ve ilgi denilen şey namusa uygun olduğu hâlde bir delikanlının kalbine gözünün üzerindeki kaşı makamındadır. Muhabbetin zevk ve lezzetinden mahrum olan bir delikanlının her tür insani şefkatten nasipsiz, uzaklıkta kalacağı şüphesizdir," dedi. Kalyopi'nin bu sözleri üzerine Ziver Bey derdini ona beyan için söze başlayarak "Efendim bundan birkaç sene önce rahmetli babamın mezarından dönerken benim gibi babasının mezarından dönen bir Rum kızına tesadüf ettim. O anda havayı kaplayan gece karanlığı onun

yüzünü gözlerimden gizlediyse de güzel ahlakını ve güzel huyunu saklamakta başarılı olamadı. Onu bir görüşte beğendim ama..." Kalyopi Ziver Bey'in sözlerini buracıkta keserek: "Acayip efendim. Osmanlı'da bulunan bunca meşhur güzelleri ve nice mükemmel saraylar içinde nezaketle büyümüş cariyelerle kuşatılmış olan dilberleri bırakıp da gözleri yaşlı bir Rum kızına nasıl gönül verdiniz?" deyince Ziver Bey "Gördünüz mü efendim vaat ve sözünüzün tersinde olarak daha tamamıyla durumu anlatmadan evvel bendenizi kınamaya başladınız. Aşk ve ilgi denilen şeyin güzele, zengine bakmayıp gönlün düşmesine bağlı olduğunu galiba bilmiyorsunuz," dedi.

Kalyopi onun anlattığı macerasını bir miktar daha beyan ettirip kendi hakkında ne derecelerde yanıp kül olduğunu daha daha fazla anlamak istiyordu. Ama içindeki sırrı daha fazla gizlemeyi başaramayarak çoklukla ona hitaben "Efendim, size o konuda bazı ifadelerim var. Lakin böyle sokak ortasında söylemeyi uygun göremem," dedi. Bunu duyan Ziver Bey'in merakı daha da artarak bu yolcuya o akşam kendi evinde misafir kalmasını ısrarla rica etti. Sonrasında da alıp evine getirdi. İşte bunun üzerine Kalyopi hem o gece ve bundan böyle nerede kalacağının telaş ve endişesinden kurtuldu hem de sevgilisi Ziver Bey'i nerede bulacağının düşüncesinden birdenbire kurtularak son derece mutlu oldu.

Kalyopi Ziver Bey ile aynı odada oturup bir süre daha kendisini beyan etmeden onunla sohbet etti. Akşam yaklaşınca o gece herhalde bir erkek misafir gibi

Ziver Bey'in odasında yatması gerekeceği için artık kendimi gösterme vakit geldi diye düşündü. Başına sarmış olduğu sarığı bir tarafa atarak kahküllerini yanaklarına saçmış olduğu bir halde Ziver Bey'e sarılıp "A benim gözümün nuru! Efendim işte senin aradığın Kalyopi benim!" dediğinde Ziver Bey'in aklı başından giderek ona sarıldı. Bir süre daha karşılıklı sohbet ettikten sonra Ziver Bey bu durumu annesine beyan etti. Bunun üzerine annesi Kalyopi'yi alıp o gece harem dairesine götürdü. Ve ertesi gün Kalyopi İslam dinini kabul etti. Ona Nedime ismi verildi. Nikahları kıyıldı ve mükemmel bir düğün ile o iki birbirinden ayrı göz birbirlerine kavuştular.

SERGÜZEŞT-İ KALYOPİ

(Orijinal Metin Tenkitli Basım)

İşbu risale asla işitilmemiş vukuatlar ve aklı mütehayyir eden manzaralar ile memlû olup on bir cüzden müretteb olarak bilâ-tehîr beher hafta birer cüzi tab' ve neşrolunmaktadır. Maarif Nezaret-i celîlesinin ruhsatıyla birinci defa olarak tab' olunmuştur.

İstanbul 1290

Mukaddime

Sâye-i muvaffakiyet vâye-i hazret şehinşâhîde günden güne ulûm ü fünûn terakki ve tekaddüm eylemekte olduğundan gerçi nice ashâb u vukûf u hüner rân taraflarından kaleme alınmış pek çok risâle-i latîfe ve kütüb-i nefîse tab' u neşr ve erbâb-ı merakın mütâlaasına şâyân olunmakta ise de teessüfümüzü mûcib olan köşesi yalnız şudur ki onların bazıları ve belki ekserisi lisan-ı ecnebiden tercüme olunup ve hususen kendi vatanımızda vukû bulmamış birtakım hikayeden ibaret bulunduğundan vâkıa her ne kadar fikri tenvîr ve zihni tecdîd ederler ise de asıl madde kendi memleketimizde vukû bulmuş bir keyfiyet olmadığından ve teferruatını bile âbâ ve ecdadımızdan okuyup işitmemiş idüğümüzdeb bir veche layık lezzet ü çeşmiyâb olunmadığından indimizde o kadar makbul ve muteber olamazlar. Mesela çarşı ve pazarlarda envâ'-ı meyvenin en âlâ ve güzelleri fürûht olunur. Ama bir kimsenin kendi bahçesinde bir ufak nihâl üzerinde bitmiş olan bir tek meyvesi o çarşıda satılanların kâffesinden ziyade o bahçe sahibine lezzetli ve kıymetli görünüp ez-cümle yalnız râhiya ve âkili ile değil belki şukûfe ü berg-i bârı ile

dahi sahibine bir hayli zaman safâ ve ferah bahşeder. İşte bu kabilden olarak çâkerleri âcizâne Kalyopi'nin Sergüzeşti tarihi kaleme alarak evlâd-ı vatana bir yadigar bırakmak emelinde bulunup derkâr ve gayr-ı inkâr olan noksanının dâmen-i af ile setr buyurulmasını mütâlaasına rağbet buyuran zevât-ı hamiyetkârândan niyaz u temeyyüz ederim. İşbu hikâye-i latîfe memâlik-i muharrir ve sîne-i mülûkânede vuku bulmuş nadir'ül misal bir menkıbe-i acîbe ise de hâlâ bu ana kadar bazı kimselerin köşe-i hatırında pinhân kalıp hiçkimse tarafından kaleme alınmamış ve iyâd-ı nâsta el kadar yazılmış bir varak pâresi müşahide olunmamış olduğundan ilk defa olarak bu fakir-i pürtaksîr telifine bezl-i makderat ve kıraatinden feragat eylemeyen zevâta haftada birer nüsha takdim ve on bir haftada itmâm ile vatanımız bahçesinin şu ufacık meyvesinden ahâlimizi lezzet-yâb eymeleği vaat eyledim.

Birinci Fasıl

Hakk-ı sübhâne ü teâli hazretleri dünya durdukça nâm ve şân ve şevket ve azamet ve kudretini dâim ve tac u tahtını kâim ve nesil-i pâkını var ve serîr-i saltanatında pürkarar buyursun. Âmin ya muin! Cennet mekan Gazi Sultan Mehmet Han Hazretleri İstanbul'u fetih buyurdukları eyyâm-ı meserret hengâmında vezir-i Felatun-tedbîrlerinden birisinin Ziver Bey isminde ve dünya güzeli demeye şâyân bir tek evladı olup pederi mîr-i mumâileyhi rûhu makamında sever ve Ziver Bey dahi pederinin emir ve tembihine kemâl-i dikkat ve itaatle muaşeret, iktizâ olsa can ve başını birisinin yoluna feda etmeye arzu çekerdi ise de bilâ emr'ül aleyh pederinin irtihâl dâr-ı bekâ eylediği cihetle Ziver Bey bi'l cümle zevk ü safâ, ahbâb u yarânından el çekip gündüzleri yas tutar ve geceleri pederinin mezarı başına gidip birkaç saat âh u figân ederek gözyaşıyla mezarın etrafını sele gark eyledikten ve bir müddet dalıp uyuduktan sonra uyanıp âh u enîn ederek hânesine avdet eder idi.

Bir minvâl-i mu'tâd yine bir gün dahi nısf'ül leyle yakın hânesine gelir iken gecenin zulmeti rûy-ı zemini ihâta eylemiş olduğu halde nâgâh karşısına

mâhitâbân misilli bir duhter-i Rum çıkar ise de Ziver Bey hiçbir gece yarısında böyle birdenbire mâhitâbanın doğduğunu görmemiş olduğundan bunun hikmetini sorup anlamak üzere yanına doğru adımını atar atmaz o duhter-i peri-peyker dahi âfitâbın gece ile doğduğuna asla tesadüf eylememiş olduğundan der'akab karşısından kemâl-i adab ile hâcât-ı ictinâb eyledi. Ziver Bey merkumenin işbu telaşe ile kaçışını görünce "Korkma, kız korkma! Şimdi benim sana çeşm-i sevda ve alaka ile bakacak vaktim değildir. Zira dünyanın cem' varından veya yoğundan ziyade sevdiği pederini daha birkaç gün evvel ahirete yolcu etmiş ve şimdi dahi sine-sûzân ve dîde-giryân olarak mezarının başından geri dönmüş olan bir kimse üzerine güzelliğin tesiri olabilir mi?Benim size doğru yürüdüğümün mahzan sebebi şu münasebetsiz vakitte yalnız olarak dışarı çıkmış olduğunuzu gördüğüm için, her halde bunun bir kederi mebnî olduğunu fark ve derk ile elden gelen şefkat ve himayeti edaya medyûn bulunduğumu arz ve beyandan ibarettir. Çünkü böyle tehî ve tenha ve nısf'ül leyl vakitte rehgüzârınıza tesadüf edecek kimselerin cümlesinde böyle bendeniz misilli dâğ-ı derûnlar ile meşgul ve dîde hûn olamazlar diye beyan-ı merâm eyledim." Kalyopi Ziver Bey'in bu misilli mecnûn ve mükedder olarak beyan eylediği dâğ-ı derûnunu ve hususen kendisinin hakkında izhâr ve beyan ettiği şefkat ve merhametini gûş eyledi ise de derûnunda birdenbire ikna ve iskât olmayarak cevabında "Evet ekseri delikanlılar görüp alaka eyledikleri duhterânı

böyle bir tenha mahalde ve bir hâl-i hazin iştimâlde gördükleri vakit onları dâm-ı teshîrlerine düşürmek ve kendi merâm-ı maksûdlarına nâil olmak için böylece suret-i hak ve merhametten dem vurduklarını bilir isem de âh ne çare ki şu hikaye eylediğiniz keyfiyet hemen serrimde vuku bulmuş bir madde olduğundan bari sizlere bir miktarını nakil ve beyan ile hem sizlere malumât ve hem kendi dil-i mahzununa teselli vereyim." dedi.

"Cariyenizin asıl maskat-ı re'simiz Edirne olup taht-ı âlî Osmanî orada olduğu esnada pederim devlet kuyumcubaşısı olduğu münasebetle kâffe-yi vüzerâ-ı fehâm ve vükelâ-yı izâm-ı hazerâtının dahi bulunduğu için ekser defa onların haremleri bize ve biz onların haremlerine gelip gittiğimizde lisân-ı dürefşân-ı Türkî'yi onlardan tahsil eyledim. Müeharan İstanbul'un fethi hengâmında pederim dahi İslam tarafından muharebede bulunarak vefat edip ve cariyeniz ise pederimin yalnız bir tek kız evladı olduğumdan aşırı derecede beni sever ve ben dahi can ve başımı uğruna feda ve hüsn-i hizmetini îfâ eder idim ise de âh ne çare ki ecel acele eriştiğinden o andan beri yasını tutup geceleri tâ-be-sabah âh u enîn edip akşamları dahi bir müddet mezarının başına gidip mezarının taş ve toprağıyla kendimi teselli ve bir miktar gözyaşı döktükten sonra geri hânemize avdet eder idim. Bu akşam her nasılsa derya-yı hüzün ve kederim ziyadesiyle cûşa gelip mezarın başında mu'tâd olduğundan ziyade âh u figan ve mezarın taş ve toprağını gözyaşlarımla sele gark eylediğim

esnada üzerime bir dalgınlık gelip bî-hûş olarak uykuya dalmışım ve rüyamda pederim hayatta olup kendisiyle maâbir-i çemenzârda bulunan su üzerindeki refî' köşkte bulunarak beni evvelki muhabbetinden pek çok ziyade severdi ve ben dahi karşısında divan durup aralıkta destini bus ve emrine itaat ederdim. İşte o sırada hemen birdenbire gözlerimi açtım ki ne göreyim! Yanımda dü dest ile sarılmış olduğum pederimin mezarı taşından başka bir şey olmayıp serimi semt-i semâya doğru kaldırdığımda binlerce kevâkibin yekdiğerine ziya-bahş eylediklerini görüp tekrar indirdiğimde onlardan hiçbirisinin rûy-ı zemini ihâtâ eylemiş olan zulmetini def ü ref' etmeye muktedir olamadıklarını müşâhede ve çâr-naçâr yine hânemize avdet eylemeyi murat ederek yola çıktım ise de halbuki esna-yı râhta üzerime havlayan köpeklerin ve birtakım havflarını çektiğim haramilerin pençesinden reha olup güç hal ile titreye titreye buraya vâsıl olabildim." dedi.

Ziver Bey merkumenin bu kelâmlarını gûş-ı hûş ile istimâ' eyledikte derya-yı şefkat u merhameti evvelkinden ziyade çûşa gelerek tekrar "Korkma ey duhter-i pâkize şimdi burada birbirimize tesadüfen rast geldiğimiz gibi sergüzeştimiz dahi hemen birbirine mutabık ve muvafık olup fakat burada bundan ziyade dert-i derûnumuzu yekdiğerimize arz ve beyan eylemek muhâl olacağından ve bizi görenlerin kalplerine diğer gûna şüphe ve vesvese îrâs edeceğinden bu kadar ile iktifâ edip ancak murat eder isek bundan ileride bir kazaya uğramamanız için

hânenize yakın ve münasip bir mahale kadar refakat edeyim." dediğinin üzerine beraber yola revan oldular. Ve merkumenin korkusu bir cihetle ref' olundu ise de diğer yüzden Ziver Bey'in bu bâbda kendisine ibrâz eylemekte olduğu hamiyet sarf-ı insaf u insaniyetten neşet eylemiş bir fedakarlık olduğuna kâmilen emniyet edemediğinden şayet üzerine hücum ile bir sarkıntılık eder havf ve telaşesiyle birkaç adım ileri gider ve aralıkta göz ucuyla Ziver Bey'e doğru atf-ı nazar ederdi. İşte bu tarz üzere merkumenin hâneleri kapısına vâsıl olduklarında merkume o ana değin böyle bir yabancının kendisine hiçbir vechile nâsezâ ve nâbecâ muamelede bulunmadığını ya da Ziver Bey'in bu hâlini tahsîn ve pesendîde ederek kemâl-i nevâziş ile mîr-i mumaileyhe hitaben "Efendim isminiz nedir?" diye sual eylediğinde "Ziver" diye cevap verip Ziver Bey dahi merkumeye "Sizin isminiz nedir?" diye sual eylediğinde "Kalyopi" diye cevap vererek üzerinde bulunan miftâh ile sokak kapısını küşâd ederek içeri girdi.

İkinci Fasıl

Karındaşı Konstantin'in Kalyopi'yi İstanbul'dan Nefiy Ettirmesi

Kalyopi'nin Konstantin ismiyle gayet sert ve kıskanç ve merkumeye hasım, bir karındaşı olup pederinin vefatı hakkında asla merak ve keder etmediği ve merkume Kalyopi'ye pederinin mezarına gitmesine gündüz bile güç hal ile ruhsat verdiği hâlde o akşam hânede ve sofra üzerinde gözüne ilişmediğinden yine mezara gidiyorum diye dışarı çıkmış olduğunu haber alıp zaten dahi merkumenin hakkında böyle bir bahane aramakta olduğundan kemâl-i hırs ve hiddetle o gece kat'a uyumayıp rahat etmeyerek sokak kapısı üzerine nazar olan odasında merkumenin ne taraftan geleceğini anlamak ve gözetmekte iken gece yarısında nâ-gâh bir Osmanlı delikanlısıyla beraber olarak kapıları önüne geldiklerini rey'ülemin müşâhede eylediğinde bunu hayli vakitten beri tasavvur eylediği efkarına bir fırsat add ve "Bir Osmanlı delikanlısıyla tahsil-i ülfet eylemiştir." diye bahane ile merkumeyi bir hayli darp ve tekdir eyledikten mâada kâffe-i hısım ve akrabalarını toplayı vukuu hâli onlara dahi beyan ile ırz ve namuslarının vikâye ve

muhafazası için merkumenin mutlaka bir münasip mahale nefiy olunmasını teklif eylediğinde merkume asıl maddenin hakikat hâlini yekân yekân ifade ve hiç bir kimse ile alakası olmadığını arz ve böyle bir töhmete müstahak olmadığından bunun affını gerek biraderinden ve gerek sâir hısım ve akrabalarından rica ve niyaz eylediyse de karındaşı iddiasında devam ve "Bu kız bizim familyamızın namusunuz pâymâl edecektir." diye birtakım dahi zamm-ı kelâm ile "Alakanın biricik ilacı olabilecek çaresine bakmalıyız." diye istediği cihet ve ikdâmına mebnî Kalyopi'nin Yunanistan tarafına nefiy olunmasına kâffesi birden karar-ı kati verdiler.

Konstantin merkumeyi Yunanistan'a münekka göndermek üzere diğer bir kimseye emanet edemeyip kaptan zaten kendi refiki olan bir gemi bulup keyfiyeti merkum kaptana ifade ve Kalyopi'yi bir gün erken bir ruh ile bayıltıp üzerinde bulunan elbiselerini soyup kadim Yunan fukaralarının giydiği elbiselerinden birtakım şeyler giydirip ve bir sandığa vaz' ederek bir hamal arkadaşına verip mezkûr sefîneye gönderdi. Ve merkum kaptan sefînesine yol verdikten sonra mezkûr sandığı küşâd ve merkumeyi dışarı ihraç edip diğer bir ruh koklatarak aklını başına getirdiğinde bîçare Kalyopi dört yanına bakıp hânelerinin rûy-ı deryada bir yelken gemisine tebdil ve elbiselerinin diğer bir erkek elbisesine tahvîl olunduğunu müşâhede eylediğinde bîçare ne olduğunu ve neye uğradığını şaşırıp sefîne-yi mezkûrun kaptanının el ve ayağına düşerek "Aman efendim ben kimim?

Beni buraya kimler getirdi ve şimdi nereye gidiyoruz?" diye âh u zâr ederek ve gözlerinden kanlı yaşlar döktü. Sual ve rica eyledi ise de karındaşı merkumenin bu misilli suallerine dahi cevap vermemesini merkum kaptana sipariş eylediğine mebnî kaptanın sükût ettiği cihetle o anda dört yanına bakıp irâe eylediği Sarayburnu yalılarının dahi birer birer gözü önünden nihân ve nâbedîd olduğunı gördükte bîçare kendisini şaşırıp külliyen yerden yere attığından kaptan merkumenin bu misilli târ-ı sûzân ve feryat ve figanına tâb u takat getiremeyip nihayet kendisini Yunanistan'ın bir mahaline getirmek üzere karındaşı Konstantin getirip gemide kendisine teslim eylediğinin cevabını itâ eylediğinden mezbûrenin bir miktar aklı başına gelip ömrünü muktezâ-yı hüküm ve kader'ül aleyhiye teslim eyledi ise de süvar oldukları geminin yelkenleri dolarak Kuş Adası'nın önünden geçip gittiği halde Kalyopi yaşlarıyla dolmuş dîdelerini bir son defa daha görmek üzere İstanbul'a doğru çevirdiğinde deryanın şiddet-i rüzgardan kabarmış olan dalgaları dağ gibi yükseldiklerinden bîçare değil İstanbul'u ve belki etrafında bulunan dağ hisarlarını dahi görmeye muktedir olamadığından kalben dahi derya-yı gam ve endişeye müstağrık olarak akıbetinin feri ne olcağını bilemeyip gider idi.

Kalyopi'yi zahir bîhuzur eden işbu dert ve belalardan mâada derûnunda diğer bir ateş dahi alevgîr olmaya başlayıp bu ise yalnız müteveffa pederinin mezarı başından devr ve vatan ve hânesine mehcûr ve karındaşınının yüzünden böylece makhûr olduğu olmayıp

ale-l- evvel gece pederinin mezarından dönüp kemâl gam ve elemle gelirken esna-yı râhta Ziver Bey'in kendi hakkında ibraz ve ızhâr eylediği şefkat ve hamiyet eseri olmakla katıyyen hayal ve hatırından çıkarmayıp daima tezkâr mîr- mumâileyhin bu ahlak-ı hamiyet ve necîbesini yâd ve karar ederdi.

Beyit

"Aşk adı evvel düşer ma'şûka andan aşıka
Şem'i gör ki yanmadan yandırmadı pervaneyi"

Fehvâsınca bir taraftan Ziver Bey dahi böyle kader ve tecellisini kendininkine muvafık hüsn ü cemâli mutabık bir duhter-i pâkize hakkında evvel gece îfâya medyûn olduğu şefkat ve merhameti giderek muhabbete tahvîl olarak bari onu hiç değil ise pencerede olsun bir defa da gündüz gözüyle göreyim, diye günde birkaç kere kapıları önünden geçip dönmeyi merak ve mu'tâd eyledi ise de buna muvaffak ve müyesser olunamadıkçs aşk ve iştiyâk-ı derûnu daha ziyade artar idi. Şöyle ki Ziver Bey dahi pederinin vefatı vukuundan dolayı giriftâr olduğu yas ve gamdan başka bu yüzden dahi giriftâr olduğu aşk ve sevda-yı muhabbetten nâşî bir mahalde karar ve bu hâlini bir kimseye ikrâr edemez idi. Halbuki kaderi iktizâsınca mahbûbesi olan Kalyopi'nin dahi Akdeniz açıklarında sefîne-yi süvar ve Ziver Bey'in nâr-ı aşkına giriftâr ve dermanı güç bir derde düçâr olduğu ve sefîneleri

---

* Sunullah Gaybî

ise bir rüzgar-ı bîkarârın rûy-ı deryada hâsıl eylediği azîm fırtınanın pençe-i cebrine düşüp birkaç gün o yana bu yana vurup çarptıktan sonra nihayet Midilli Cezîresi civarlarında hâlî ve insandan ârî ufacık bir adanın sahil-i necatına gelip düştü.

Kalyopi'nin karındaşı, merkumenin güvertede gezerken münasip vakit ve mahalde denize ilkâ olunmasını kaptan-ı merkuma mahsusen rica ve sipariş eylemiş idiyse de kaptan merkumenin akvâl u adab-ı insaniyete muvafık ahval ve bir peri-peyker demeye sezâ olan hüsn-i cemâlini görerek ve böyle bî gayr-ı hak canına kast etmeye insaf ve vicdanı katıyyen cevaz vermediğinden bunun diğer surette bir çaresini düşünür idiyse de şayet karındaşı merkumenin hayatta olduğunu işitir de bir takrib-i canına kast eder havf ve hülyasıyla ne kendi hânesine ve ne diğer bir kasaba ve kariyeye getirip bırakmaya cesaret edemediğinden merkumeyi şu insiz adaya çıkarıp salıvermeyi daha münasip görüp vâkıa adayı mezkûrede birtakım yırtıcı canavar bulunacağını tefekkür ve derhatır ederdi idiyse de el-hükmü lillâh diyerek orasını cenâb-ı Hakk'ın merkume hakkında münasip gördüğü kader ve tecellisine havale ile merkumeye birkaç günlük erzak ve bir miktar teselli vererek ada-yı mezkûr kenarına ihraç eyledikten sonra sefînesine yol verip bâdban- güşâ olarak sahil-i maksûduna revan oldu.

Üçüncü Fasıl

Kalyopi'nin İnsandan Hâlî Bir Adada Vuku Bulan Ahvâli Beyandadır

Bîçare Kalyopi tekrar bir gam ve endişeye giriftâr ve yalnız teselli olduğu sefîneden dahi yâd olarak tek başına sahil-i deryadaki kumların üzerine oturup da feryat ve figan ile mezkûr sefînenin arkasından dikkatle nazar eder ise de ne çare ki sefîne-yi mezkûr dahi derdmend Kalyopi'den yüz çevirmiş olduğundan suların dalgaları arasından gâh görünür gâh görünmez iken nihayet kara gözleri önünden bütün bütün mahv u nihân oldu.

Müddet-i medîde peder ve mader agûşunda ve pak ve yumuşak yataklarda yatıp uyuyan, müzeyyen odalarda oturup canı istediği vakit sırmalı perdeleri kaldırarak pencerelerden murat eylediği mahallere seyr ü temâşâ ve akran ve emsali kızlar ile imrâr-ı evkât eden ve olur olmaz elbise ve taamı beğenmeyen Kalyopi, böylecede münferiden ve mahzûnen kendisini bir adada bulup ümit ve tesellisi külliyen münkatı' olduğu halde ilk defa olarak dört tarafı atf-ı nigâh eylediğinde ve ada-yı mezkûru tâife-i nisânın pek ziyade sevdiği mücevherat-ı mütenevvi ve akmişe-i

nefise ile memlû ve müzeyyen bile bulunmuş olsaydı onlardan hiçbirisini zerre kadar gözüne görünmeyip âlâ kendi nev'inden bir insan görebilir mi diye cezirenin etraf ve eknâfını çeşm-i zâr u hasretle ârîz u amîk süzerdi. Vâkıa bulunduğu sahilin güzelliği âb-ı havası derece-i alâda olup fakat o ana kadar ne sahil ve ne sâir mahallerinde sun'-ı beşerden bir eser ve sığınacak bir mahal görünmeyip yalnız Hüdânâbit olarak bir hayli envâr-ı eşcârı ve bir vâfir ufacık hayvanatı müşâhede eder idi. Sahilin bir miktar ilerisine doğru hareket ve temâşâ eylediğinde denizin berrak suları içinde ufak ve parlak taşlar ile müzeyyen olarak pây-ı derya müşâhede olunur ve derûnunda beher cins ufacık balıklar oynaşır idi. Bazen aralık aralık sular hiddetlenip köpürerek hiddetlerini tecavüz ederler idiyse de arası pek çok geçmeksizin yine hırsları teskin olup geri hudutlarına rücû' ederler ve bazı sular dahi bir akıntı peyda ederek bir taraftan gelip diğer tarafa cereyan eder, giderler idi.

Sahilde vâki kumsalın biraz yukarılarında bulunan vafir ufacık fidanlar rüzgardan müteharrik olarak yekdiğerine selam verip ölürcesine sallandıkça mahal-i mezbûrun sıkıntısı bir miktar tebdil olur idiyse de çe-faide zavallı Kalyopi onların hiçbirisiyle sohbet ve insaniyete muktedir olamayıp layenkati' âh u bükâ ederek derûnunda söyleyip "Hani o revş ü harekâtların ve kamet ü lehçe ü mükâlemelerini beğenmeyip tahkir ve istihzâ eylediğim kızlardan veyahut bellerinin bükülmüş ve dişlerinin dökülmüş ve gözlerinin süzülmüş ve kulaklarının işitmez olduğunu

gördüğümde mizaha alıp maskara eylediğim koca karılardan birisi şimdiki halimde yanımda olsa da onunla ülfet ve sohbet ederek ferahyâb olsaydım." diye dâğ-ı derûn olur idi.

Kalyopi bir minvâl mesrûh bahr-ı tefekkür ve yeis-i eleme müstağrık olarak bir miktar sahili dolaştığı esnada şayet bir taraftan bir sefîne zuhur eder ise ya ses veyahut diğer bir nesne ile işaret ederim de belki şuradan necat ve halâsım mümkün olabilir diye deryanın her tarafına atf-ı nigâh eder ise de öyle bir sefîne eseri müşâhede olunamadığından sinesi sûzân ve dîdeleri giryân olarak ve Şems'in dahi yavaş yavaş ziyalarını toplayıp zevâle erişeceğini fark ve gecenin dehşetli zulmetinde yalnız başına hâlinin ne olacağını derhatır ve mülâhaza eylediğinde aklı başından külliyen fırlayıp adanın biraz yukarısına çıkmakta iken rast geldiği Güneş'ten kurumuş birtakım diken ve çalılar el ve ayaklarına erişip pare pare ve al kan ederler idi. Fakat Kalyopi bunlardan daha ziyade bir tehlikeye uğrarım havf u hülyasıyla çabalayarak biraz daha ileriye vardığında âzâsının bir miktarı sığabilecek bir kaya dibi gözüne ilişip işte şimdilik burasında kendimi hıfz edeyim efkarıyla bir miktar dahi el ve ayağıyla arkasını kazıp genişlettikten sonra etrafında bulunam fidanlardan dahi bir miktar kırıp Güneş'in sıcağından ve gecenin muhtelif havasından ve bazı canavarın tehlikesinden halâs olmak niyetiyle kazdığı mahalin üzerine vaz' eyledikte güya kendisine bir mesken-i mualla tedarik eylemişçesine çend günden beri gözlerine uyku dahi girmemiş ve yorgun

olduğundan bir muktezâ-yı hilkat uyku havf u telaşı, üzerine galip olup halbuki insanın yalnız âzâlarına değil al'el-akıl ve zihnine dahi tesir eden cevf ü telaş Kalyopi'yi uykuda bile rahat bırakmadığından rüyasında dahi birtakım dehşet-âmîz vakalar müşâhede eder idi. Şöyle ki havf-ı hayalinden geçirdiği vech üzere güya adada bulunan yırtıcı bir canavar insan kokusu alarak merkumeyi yattığı mahalde gelip bulmuş ise de üzerine hücum etmeyerek kapısının önünü kesmiş ve bir miktar başını dahi içeri uzatmış ve harp aleti misilli dişlerini bileyip gıcırdatmaya başlamış olduğundan böyle bir zalim ve rica kabul etmez bir canavarın behemehâl kendisini telef edeceğine şüphesi kalmayarak bülent avaz ile "El aman!" diye çağırdığında zavallı kendi bu dehşetli sedasıyla kendisini uyandırıp vücudu râşeleterek sersem ve lâ-akıl bir defa gözlerini açıp olduğu mahali his ve bâdehu başını dışarı çıkarıp etrafına nazar ve birdenbire rûy-ı deryayı müşâhede eylediğinde âfitâbın kendisi görünmezden evvel verdiği ziyalar suların üzerini tenvîr eylemiş ve bâd-ı sabâ suların üzerinde inci taneleri misilli hubûb peyda ve birtakım şükûfelerin râhihiyaları etrafı ihâta eylemiş olduğunu ve bir vâfir kuşların nağme-sâz olarak öttüklerini görüp his ü istimâ' eylediğinde cüzzi teselli ve ferahiyeti râşe-i vücudu teskin ve istiğrâb-ı derûnu aheste aheste bir taraf ve sahile doğru revan olup denizin sularıyla ellerini ve yüzünü yıkadıktan sonra bulunduğu hâl-i hüzün iştimâli derhatır edip böyle bir insiz adada geçirdiği gecede yırtıcı canavarın pençesine düşüp helak olmadığı için

serini secde-yi ubudiyete koyarak cenâb-ı Hakk'a teşekkür ve şu mahalden bir an akdem halâs ve insan sakin olur bir yerde vâsıl olmasını niyaz ve temenni edip muahharen başını kaldırdıkta iki günden beri ağzına bir lokma nafaka almamış olmasıyla halet-i cev'a galebe eylediğinde kaptanın kendisine îtâ ve ihsan eylemiş olduğu bir torba peksimetten birkaç tanesini deniz sularıyla ıslatarak âkil ve bu cihetle dahi cenâb-ı Hakk'a teşekkür eyledi. Kalyopi zaten kendi hânelerinde bulunduğu zaman dahi bir vakit boş durmayı caiz görmediğinden bir taraftan suların kenarında bazı ufak böcek kabuklarını ve diğer taraftan sahil-i deryada bulunan ağaçların ince çubuklarını toplayıp ziynet-bahş sepet vesair şeyler imal ederek imrâr-ı vakit eder idi.

İşte Kalyopi bu vech üzere on yedi gün mezkûr adada imrâr-ı eyyâm ve mezkûr peksimet ile kendisini idare ve ekser vakit gözlerini rûy-ı deryadan çevirmeyip belki bir gemi tesadüf eder de sahil-i necâta vâsıl olurum diye ümit ve arzu ederdi ise de çe-fâide öyle bir gemi gözüne ilişemediğinden başka tedric ve ihtiyat üzere âkil eylediği kuru peksimetle işbu on yedi gün güç hal idare edebildiğinden bîçare Kalyopi dûçâr olduğu bunca gam ve kederden mâada bir de açlık illetine giriftâr olarak velhasıl bu yüzden olsun mahv ve telef olacağını fark ve yakın eyleyerek aşırı meyûs ve mükedder olmuştu.

Dördüncü Fasıl

Kalyopi'nin Hâlî Adadan Kurtulup Ziver Bey'in Hizmetine Kabul Olunması

Kalyopi bu misilli gam-nâk olduğu ve hâlet-i cev'adan helak olacağını bildiği halde dahi yine cenâb-ı Hakk'tan ümidini kat' etmeyerek bir veche mu'tâd rûy-ı deryayı nazar eder iken nâgâh gözlerine bir ağaç karartısı göründü ise de hâlet-i cev'anın gözleri dahi aldatacağına biraz şüphe eder idi. Fakat mezkûr ağaç ale-t-tedric büyümekte olduğundan kalbinde biraz meserret peyda olup gözlerini mezkûr ağaçtan katıyyen ayıramayarak bir miktar dahi dîdegiryân o tarafa nazar eylediğinden mezkûr ağacın lâşekk bir gemi sereni olduğunı anlamasıyla bir eline gözyaşlarıyla ıslanmış olan mendilini ve diğer eline mezkûr boş peksimet torbasını alıp o yana doğru sallar idi. Mezkûr ağaç sahihen bir geminin sereni olduğu cihetle arası çok geçmeksizin gemisi dahi âşikaren göründüğünde sakin olduğı adaya doğru bir meyil miktarı yaklaştığından bîçare işbu insan sakin olmaz adadan ve çektiği gün-â-gün havf ve telef olacağı hâlet-i cev'adan halâs olacağına temin ve derûnundaki bir meserret peyda oldukça müddet-i

medîdeden beri kendisini terk etmiş olan tebessüm geri rûyuna avdet etmekle zavallı Kalyopi bir taraftan güler ve diğer taraftan sefîne-i mezkûra doğru dâd-ı feryat ederek bağırmakta olup halbuki merkume evvela ellerini salladığı vakit mezkûr sefînenin kaptanı dürbün ile kendisini görmüş ve sefînesinde bulunam zevâta dahi keyfiyeti beyan eylemiş olduğundan ada-yı mezkûra doğru teveccüh eder idi. Cüz-i evvelde bahis ve beyan olunduğu üzere Ziver Bey Kalyopi'nin bir duhter-i pâkize, tâli'-i tecellisinin kendisininkine muvafık ve mutabık olduğuna mebnî, merkumeyi gündüz gözüyle dahi bir defa görmek emel ve iştiyâkıyla günde birkaç defa kapıları önünden gelip geçmekte ve onu bir hayli müddet zarfında bir defa olsun görememekte idüğünden nefiy-i keyfiyeti etrafta bulunan komşulardan bir miktar anlayıp her halde merkumeyi bir tarafta bulurum, ümidiyle İstanbul'u terk ve tesadüfen mezkûr gemiye süvar olmuş idi. Gemi-yi mezkûrun kaptanı ada-yı mezkûrun sahiline bir miktar kalarak yanaşıp tayfalarına "Sandalı indirip sahilde bulunan kimseyi alıp getirin. " diye emir eylediğinden derhal tayfalar Kalyopi'yi sandala alıp gemiye yetiştirdiler ise de bîçare Kalyopi'nin hem açlık ve hem sevincinden dolayı el ve ayakları titremekte olduğundan ayağını sandaldan geminin merdivenine doğru atacağı sırada kayıp düştüğünü Ziver Bey gemiden müşâhede eyledikte merkumenin Kalyopi olduğunu asla derk ve hatır etmediği halde zaten kalbinde merkûz olan vicdanı cûşa gelerek merkumeyi kurtarmak üzere

derakab acele ile merdivenden iner iken kendisinin dahi ayağı kayıp ve sağ kolu sakatlanarak denize düştüğünde tayfalar ikisini dahi kurtarıp derûn-ı sefîneye aldıklarında kaptan Ziver Bey'in kolunun sakatlanmasına bir çare düşünmeyi o kadar müstacel addeylemeyip mezbûrenin dahi elbisesi Yunan kadim fukaralarının giydikleri köhne erkek elbisesi olduğundam kız olduğunu asla fark etmeyerek yalnız bu husus hakkında aşırı taaccüp ve tahayyüre dûçâr olmakla merkumeye hitaben "A çocuğum sen nasıl oldu ki bu insiz adaya düştün?" diye sual eyledi. Kalyopi kaptan-ı merkumun hakkında vâki olan işbu insaniyetini katıyyen hatırdan çıkarmamayı niyet eyledi ise de kaptanın kim olup olmadığını ve sergüzeştini olduğu vech üzere nakil ve beyan edecek olsa hakkında faydalar olup olamayacağını ve belki bundan beter bir kazaya daha uğrayacağını düşünüp mülâhaza eylediği cihetle kendisinin Yunanistan'da bir tüccar hademesi olduğunu ve efendisiyle liecli'ül ticare bir Yunan sefînesine rakip olarak Mısır cânibine azimet eyledikleri esnada gemileri bir fırtınaya tutulup hayli zamam rûy-ı deryada çalkandıklarından ve bazı kayaya çarpıldıklarından sonra nihayet sefîneleri şikest ü sad pâre olup kendisi bir tahta parçasına sarıldığı halde dalgaların süre süre götürüp bu insiz adaya itmiş olduğunu ve birkaç günden beri açlıktan telef olmak derecelerine gelmiş idüğünü ve nihayet selametine kendisinin sebep olduğumu arz ve beyan ve îfâ-yı teşekkür eylediğinin üzerine kaptan merkum kendisine bir miktar sıcak çorba verilmesini

tayfalarına emir ve merkume dahi âkil eyledikten sonra kaptan tekrar cevabında kendisinin denize düştüğü esnada muteber ve meriyy'ül hatır bir yolcunun kurtarmak üzere merdivenden inerken sağ kolu sakatlanmış olduğundan gidip merkumun hizmetini eda etmesini vâcibe-i insaniyesinden bulunduğunu Kalyopi'ye teklif eylediğinde merkume dahi o adamın kim olduğunu bilmez idi ise de ayağa kayıp denize düştüğü esnada öyle bir kimsenin kemâl sürat ve telaş ile kendisini kurtarmaya koştuğunu zihninde hıfz etmiş olduğundan gidip o hastanın hizmetini îfâ eylemeyi kabul ve fariza-ı insaniyetten addeyledi.

Kalyopi cenâb-ı Hakk'ın kendisini böyle bir insan sakin olmaz adadan kurtardığını tefekkür ve böyle bir yolcunun kendi hakkında vâki olan hamiyet ve gayrete teşekkür ederek merkumun hizmetini ez-dil ü cân îfâ eder idi ise de kendisinin nisâ tâifesinden bulunduğunu ve tekrar bir varta-yı helak ve tehlikeye düşmemesini daima derhatır ve öyle bir delikanlının şayet kendisine alaka edeceğini mülâhaza ederek o nazik bedenini kirli ve köhne elbiseler ile ser-â-pâ setr ve yanağının allarını toz ve toprak ile hıfz ve hilal kaşlarının üzerine başındaki üsküfesini çekerek pinhân eder idi. İşte yekdiğerlerinin hasretle nâz-ı sûzân ve ciğerleri püryan olan iki üftade bir araya gelerek leyl ü nehâr bir kamarada bulunurlar idi ise de birbirlerinin hâl-i derûnunu derk ve kimler olduklarını fark edemediklerinden birbirleri aleyhinde âh u enîn eder giderler idi.

İşte Hüda-lem-ezeli hazretlerinin irade ve meşieti taalluk etmedikçe iki hasretkeş böyle birbirlerine bir kamarada dahi tesadüf etseler bile pîş-i meni der Yemeni fehvâsınca birbirlerinin hâl-i vuslat ve muhabbetlerine bir perde hâil olur. Merkumlar bu hal ve minvâl üzere çend gün deniz üzerinde yolculuk ettikten sonra süvar oldukları sefîne sahil-i maksûdu olan Kahire limanına vâsıl oldu.

Beşinci Fasıl*

Kalyopi'nin Ziver Bey'in Yanından Firar Etmesi

Liman-ı mezkûrdan şehr-i Kahire'ye hurûcların-da Ziver Bey bir hâne isticâr ve bir müddet ârâm-ı ikamet edeceğini Kalyopi'ye beyan eylediğinde Kalyopi'nin efkar ve endişesi bir kat daha ziyadeleşmeye başladı. Çünkü o ana kadar bir gemi derûnunda ve hayli halk içinde oldukları için o kadar korkmaz idi. Şimdi ise bir yabancı kimse öyle leyl ü nehâr bir hâne ve bir oda derûnunda bulundukça her halde şehirlilere mahsus olduğu üzere ya beraber bir hamama gitmek veyahut gecelik telebbüs etmek ve gözleri açık** elbiselerini çıkarıp diğer elbise giyinmek gibi birtakım adetler icrasına mecburiyet hâsıl olacağından mutlaka günün birisinde kız olduğum aşikâr olacaktır, havf ve endişesine dûçâr olur idi. Kalyopi bu misilli derya-yı tefekkür defaaten giriftâr ve müstağrak olup fakat ol gün ikisi dahi yolun mihnet ve

*Metinde bu kısım dördüncü kısım bir önceki bölüm olmasına rağmen dördüncü fasıl olarak yazılmıştır.

**Metinde "açık" ifadesi yer almamaktadır. Fazlasıyla matbaa hatası barındıran bu metne "açık" ifadesi eklenip metne tam olarak uygunluk sağlanmıştır.

meşakkatinden gayetle yorulmuş oldukları için elbiselerini çıkarmayıp gemide bulundukları tarzda vakit geçirdiler.

Ertesi günü sabah oldukta Ziver Bey Kalyopi'ye hitaben "Ey benim sadık refikim malumunuzdur ki şimdiye kadar deniz üzerinde yolculuk etmekte olduğumuz için elbiselerimizin temiz olup olmadığına o kadar dikkat etmemiş idik. Halbuki şimdi medeni insan karındaşlarımızın şirket ve ülfetine dahil olacağımız için bi'ttabii onlara uymaklığımız vâciben bulunduğu cihetle bugün ikimiz dahi birer kat müceddeden ve temiz elbise alıp telebbüs etmemiz behemehâl lazımdır." dedikte Kalyopi yüzden bir şey belli etmemek niyetiyle Ziver Bey'in bu teklifine her ne kadar muvaffakiyet ve biraz teşekkür eylediyse de korktuğu şeylerin yavaş yavaş başına gelmekte olduğunu görerek nihayet ileride diğer bir muhatarraya uğramamak ve sefil serini bir selamete çıkarmak kastıyla Ziver Bey'in refakatini terk ve münasip bir tarafa firar etmeye karar verdi. Ziver Bey'in ise memleket-i mezburun biraz çarşı pazarlarını dolaşmak ve iktizâ eden eşyayı iştirâ eylemek üzere hâneden dışarı çıktığında Kalyopi dahi kalbinde karar verdiği firar maddesi hakkında bir hayli müddet tefekkür edip nihayet ne tarz hareket edeceğine dair düşünerek zihni şaşırmakla bir miktar def-i gam etmek arzusuyla bulundukları hânenin bahçesine indi. Bahçe-yi mezkûr oldukça vüs'atlı ve türlü şükûfe ve fidanlar ile müzeyyen olup sabahın o seher vaktinde henüz tulû' etmiş Şems'in ziyaları hânesinin yüksekliğini tecavüz

edememiş olduğundan bâd-ı sabâ daha hikem ve mahzun dilleri ferahyâb eder idi.

Kalyopi bahçenin her tarafını gözden geçirmekte iken arası demir parmaklık ile tahdîd ve tefrîk olunmuş diğer bir bahçe daha görüp mezkûr parmaklığın aralarından öbür tarafa dahi nezaret etmekte iken ağacın birisinin altında bir delikanlının oturup divanece türlü türlü hey'etler eylediğini ve kendi kendisine "Ey benim cihanda bî-manend ve bî-nazîr sultanım! Sen dâr-ı bekâya avdet eylediktен sonra ben daha niçin durayım? Gayrı bu dünya bana dahi haram olsun." diyerek söylediğini görüp işitmekle merkumun yakında vefat eden bir sevgilisinin vukû-ı vefatı sebebine mebnî bu hâli kesb etmiş olduğunu derk ve iz'an etmekle zükûr tâifesinin dahi nisâ tâifesi hakkında hakikaten muhabbeti olduğunu hissederek merkum delikanlının dahi pençe-i aşka düşmüş bir kimse idüğünden gözüne görünmemek için olduğu mahalde bir ağacın arkasına siper oldu ise de gerek zükûr taifesinin nisâ tâifesi hakkında olan şu hâline ve gerek sevda-yı aşka giriftâr olanların yaptıkları hareketlerini* seyretmek tabii olduğu için bir miktar dahi dikkatle müşâhede etmek üzere bulunduğu mahalden ilerleyerek parmaklığın yanına gidip merkumun tarz-ı etvârına nazar eylediği esnada her nasılsa birdenbire merkumun gözüne ilişmekle bîçare delikanlı bunu görür görmez sıçrayıp ayağa kalkarak ve iki ellerini açarak Kalyopi'ye hitaben " Ey benim

*Metnin orijinalinde hareketlerine şeklinde bir ifade vardır.

nûr-ı dîdem sen nasıl oldu ki mezardan kıyâm ve böylece tebdil-i câme ve kıyafet ederek buraya geldin?" demeye başladı. Kalyopi merkumun bu misilli kelimelerine bakarak merkumun külliyen divane olmuş idüğüne şekk ü şüphesi kalmadıysa da miyânelerinde bulunan parmaklığın gayet uzun ve kavî olduğunu bildiği için korkuca fütur etmeyip merkuma hitaben "Ey divane! Ben kız mıyım ve ne zaman vefat ettim erkek olduğumu üzerimde olan elbiselerimden dahi fark etmiyor musun?" diye cevap verdiğinde zavallı delikanlının bir miktar aklı başına gelerek "Efendim affedersin. Senin şu ahu gözlerin benim henüz vefat eden mahbûbemin gözlerine mânend olmasıyla seni görünce kız ve oğlan olduğunuzu mülâhaza etmeyerek hemen onu gördüm zan ve kıyasıyla sevda-yı derûnum galebe etti. El aman efendim! Kusurumu affedersiniz. Fakat sen kimsin? Doğru söylemeni rica ederim." dedi.

Kalyopi vukuu-ı hâlden bir miktar beyan ile kendisinin henüz dışarıdan gelip o hâneyi isticâr eden bir efendinin hizmetkârı olduğunu ifade eyledikte, delikanlı derûn-ı dilden âh çekerek "Efendim, eğer kabul ise evvel senin efendinin verdiği maaştan beş kat ziyadesini ben vereyim de gel benim yanımda hizmet et hiç değil ise bari senin çeşm-i mestânene olsun nazar ederek biraz teselli olayım." dedikte Kalyopi cevap verip "Pek iyi ama efendimin gözleri karşısında, yanındaki hânede diğer bir efendiye kapılanmak olur şey midir?" demesi üzerine delikanlı "Kerem et, efendim! Onun da çaresi bulunur. Bendeniz

dâr-ı dünyada canımı uğruna feda etmek vaadinde bulunduğum bir üftâdemi kaybettikten sonra daha varu gelir ve vatan ve diyarımı terk etmek bence güç madde olmayıp bendenizin Kızıldeniz sahilinde vâki memleketin birisinde gayetle zengin ve namdar bir amcam olduğu misilli benim dahi oldukça bir miktar servet ve sâmânım olup şimdilik îrâd-ı hâli üzerine terk ile bi'l cümle nükûdumu beraber alarak o tarafa gitmek niyet-i halisesiyle gecenin birisinde seninle yola çıkarız ve ben seni asla uşak makamında kullanmayıp âle kendime birader kabul edeceğimi şimdiden vaat ile birlikte zevk ü safa ile imrâr-ı ömür ederiz ve mutlaka sen dahi bir bekar efendinin yakında layıkıyla rahat edemeyeceğin derkâr olup fakat arada amcamın hânesi halkı arasında kemâl istirahatle vakit geçirirsin." dedi.

İşte leyl ü nehâr Ziver Bey'in yanından bir takrîb-i firar etmek çaresini düşünen Kalyopi merkumun bu kelamlarını istimâ' eyledikte bir miktar kesb-i mesrûriyet edip merkum delikanlıya hitaben "Meğer böyle olursa benim dahi bir diyeceğim kalmaz" deyip tarafeyn böylece sözü kararlaştırmalarının üzerine Kalyopi'nn o gece gözüne uyku girmeyip bir taraftan böyle bir ecnebi ve tanımadığı seyyahın refakatinde zuhûru me'mûl olan fenalıktan halâs olacağı için teşekkür ve diğer taraftan hiç huyunu bilmediği ve hususen "Gözlerin, benim müteveffa mahbûbemin gözlerine müşâbihtir. " diye kendisine alaka ve bu vechile memleketini terk eden bir delikanlının maiyetinde akıbetinin ne olacağını tefekkür ve başına daha neler

geleceğini tahattur eylediği ve Ziver Bey ise tatlı uykuda bulunduğu hâlde nihayet nısf'ül leyl horozları ötmeye başladıkta kendisi dahi tevekkülliyet'ül Allah deyip Ziver Bey'in kendisine almış olduğu elbiseleri giyinip ve sedir üzerinde bulunam kendi eşyalarını acele ile toplayıp bir çanta derûnuna vaz' eyledikten sonra yavaş yavaş merdivenden aşağı inip bahçe kapısını küşâd eylediğinde ilk akşamdan beri dü çeşm ile intizarda bulunan delikanlıya hemen oracıkta rast gelerek ikisi birlikte konak kapısından dışarı çıkıp binek taşı önünde kendileri için hazırlanmış olan atlara rakip ve yola revan oldular.

O gece bir miktar karanlıkta sabaha karşı doğan ayın ışığında haylice yol alıp gündüz sıcak bastırdıkta bir gölge mahalde rahatlanarak minvâl-i mezkûr üzere birkaç gün beraber yolculuk eylediklerinden sonra Bahr-i Ahmer'in semt-i sahilinde bir kasabaya vâsıl oldular. O gece kasaba-yı mezkûrda rahat ve atlarını diğer pahasıyla fürûht edip ertesi günü bir sefîneye rakiben Arabistan Körfezi'ne doğru bâd-bân küşâd azîmet eylediler. Fakat çe-fâide ikisinin dahi baht ve talih-i siyahları misilli şu derya-yı seferi dahi müsaade eylemediğinden gâh rûy-ı deryada dalga dağlarının tepesine çıkmakta ve gâh denizin diplerine inmekte oldukları ve kaptan dahi şaşırıp belki bir fayda olur ümidiyle gemide bulunan ekseri eşyayı denize ilkâ ettirdi ise de bundan bir medar hâsıl olamayıp diğer taraftan dahi dalgaların birkaç defa gemiyi yerden yere vurmasında külliyen pâre pâre ve derûnunda bulunanların dalgalara teslim ve deryaya

gark ile telef olduklarını gördüğü esnada Kalyopi'nin gözüne bir büyücek tahta parçası ilişmekle sâir şeyden ümidini külliyen kat' edip hemen küçük çantası boynunda bağlı olduğu halde kendisini can alâmetiyle o tahta parçasının üzerine attı. Vâkıa gerek mezkûr şikest olan gemide o yana bu yana çarpılıp düştüğünde ve gerek mezkûr tahta parçasının üzerine atıldığında vücudunun ekseri âzâları zedelenip incindi ise de o sırada onlar ile beraber kâffe-i ağrı ve acılarını unutup destiyle zâhir üzerinde bulunduğu tahta parçasına ve bâtınen cenâb-ı Hakk'ın inâyet ve merhametine sarılıyor idi.

Beyit
Nâ-Hüdâ olmamış olsaydı Hüda tufanda
Keştî nevha nevha ne yelken dayanırdı ne sereni

Beyitinin mazmûn-ı münîfince Kalyopi'nin sarıldığı şu tahta parçasının dahi kaptanı cenâb-ı Rabbülalemin olmakla yelken ve serene asla ihtiyaç mes etmeyip hatta mezbûrenin kalbine dahi teselli-bahş olur idi. O arada dalgaların dahi sükûnet bulmalarına irade buyuruldu ise de bununla beraber "külli şey kaza ve kader" fehvâsınca yirmi dört saat saat miktarı bu hâliyle rûy-ı deryada keşf ü güzâr eyledikten sonra sabaha yakın, sahilinde mükemmel müzeyyen bir saray-ı dil-ârâ inşa olunmuş olan ufak bir adanın limanına gelip yetişti.

Altıncı Fasıl*

Kız Adası'nın Sultanı Çeşmiâhu'nun Kalyopi'yi Delikanlı Zan ile Alaka Eylemesi

Arabistan padişahlarından birisinin iki nefer oğlu ve Çeşmiâhu ismiyle bir tek kızı olup pederinin vukuu-ı vefatına mebnî oğullarının ikisi dahi "Ben padişah olurum." iddiasında bulunduklarından ayrı ayrı ordular teşkil ve yekdiğeri aleyhinde cenk ve cidâle müdavemet ve hayli zaman zarfında pek çok can ve mal telef eylemekte bulunduklarından merkume Çeşmiâhu biraderinin ikisinin dahi kâl u hal u hareketlerini** beğenmediğinden sarayını bir köşe-i selamette hıfz etmek üzere bir miktar teba' ve hademelerini beraber alarak gelip ada-yı mezkûru hâli ve insandan ârî bulunduğu hâlde ihya ve kendisine mahsus olmak üzere sahil-i deryada bir saray-ı mualla inşa ve cezire-yi mezkûrun ismini Kız Adası diye tesmiye eylemiş idi.

---

* Metnin orijinalinde beşinci kısım ikinci defa yazıldığından bu bölüm beşinci bölüm olarak ifade edilmiştir.

** Metnin orijinalinde bu ifade "hareketlerine" olarak ifade edilmiştir.

Ada-yı mezkûrun toprağı mahsuldâr ve havası gayet güzel ve ahâlisi refah hal üzere geçinmekte olduğu işitilerek aleyh'ül tedrîc etraftan bir hayli muhacirin dahi gelip ada-yı mezkûrda iskan ve merkume Çeşmiâhu'yu kendilerine sultan nasb eylediklerinde merkume kemâl vech üzere şâd* u ferahyâb olup karındaşlarının ileride vuku bulması ihtimalden olan tasallut ve hücumlarından emin olabilmek için bir miktar dahi asker cem' etti ve mu'tâdı üzere saray-ı mezkûrun bahçesi derûnunda kain ve sahile nazar ve zatına mahsus kasrında sabahları oturup bir miktar etraf ve eknâfına seyr ve kahve ve şerbetini arada nûş eder idi. Halbuki merkume sultan her ne kadar bu vechile huzur ve istirahat üzere imrâr-ı ömür eder idiyse de kendisi bir padişah kızı ve ale'lhusus mezkûr cezirenin hükümdarı olmuş idüğü eclden zîr-i tâbietinde bulunan ahâli delikanlılarından birisi ile akd-i izdivaç eylemeyi tecvîz görmediğinden bu husus için derûn gam ve endişe eder idi.

İşte Çeşmiâhu Sultan bu hal ile bir sabah dahi kasr-ı mezkûrda oturup bir aralık rûy-ı derya ve limana doğru nazar eylediğinde vücudunun nısfından ziyadesi su derûnunda ve başı ile kolları bir tahta parçası üzerinde olarak adaya müteveccihen gelmekte olan bir kimseyi müşâhede edip bunun her halde derûnunda bulunduğu sefînenin kazazede ve kendisinin felakette olmasıyla nihayet sahil-i necâtını kendisinin

* Matbaa hatalarının oldukça fazla olduğu bu metinde bu ifade "z" ile yazılmış, tarafımızca düzeltilmiştir.

melikesi olduğu cezirede bulmak için bir mülteci olduğunu fehmedip bir sandal indirerek merkumu der'akab kurtarmalarını ve elbiselerini değiştirip huzuruna getirmeleri için hademelerine haber gönderdi. Merkumlar derhal emri üzerine hareket ve Kalyopi'yi huzuruna ihzâr eylediklerinde Çeşmiâhu Sultan bir defa yukarıdan aşağı süzdükten sonra kelâme-i âğâz ile "Korkma kuzum korkma. Elhamdulillah sahil-i selamete vâsıl ve benim iltifatıma nâil oldun. Fakat şu genç yaşında sen nasıl oldu ki böyle derya seyahatine çıktın? Ve şu hususundan dolayı dü çeşmin rûşen olsun ve otur otur." diye aralıkta kaç defa teklif eyledi ise de zavallı Kalyopi gerek mezkûr hademelerin kendisini deryadan çıkarıp ıslak elbiselerini değiştirdikleri ve Çeşmiâhu Sultan'ın huzuruna götürdükleri esnada "Şayet kız olduğumu bilirler de burada dahi başım bir tehlikeye uğrar." havfıyla ve gerek şu kadar müddet rûy-ı deryada çekmiş olduğu zahmet-i pürdehşetten böyle bir huzura çıkarılması hakkında vâki olan hicabından dolayı dizleri titremekte olduğundan Çeşmiâhu Sultan Kalyopi'nin şu hâlini görerek cariyelerine hitaben "Götürün bu zâta mahsusen bir oda ve kendisine lazım olan bi'lcümle melbûsat ve mefruşat ve me'külat ve meşrubatı der'akab hazır ü îtâ edin de rahatlasın ve ben muahharan kendisiyle görüşürüm." diye önüne emir ve irade buyurması üzerine huzurunda hazır ve mevcut bulunan cariyeler der'akab Kalyopi'yi alıp sultanın kendi odası ittisâlinde müzeyyen bir odaya getirip bir altın sandalye üzerine oturtarak arası birkaç

dakika geçer geçmez sofra odasına davet ile Çeşmiâhu Sultan'ın kendisine mahsus ve etrafı mücevherat ile müzeyyen olan altın sofra üzerinde çini ve gümüş tabaklar ve fağfur fincanlar içlerinde gün-â-gün at'ime- nefîse ve meyve-yi latife takdim ile tefrîz ve tekrîm eylediler.

Kalyopi bir taraftan bulunduğu adanın zîb ü ziynetine ve etrafında hizmet eden cariyelerin kemâl derece sa'y u gayretine ve akîl ü şürb eylediği taam ve şarapların nefâset ve lezzetine nazar-ı diğer taraftan dahi başından geçen gün-â-gün muhatara ve tehlikeleri derhatır eyledikte talih denilen şeyin bî-kararlığına ve nev'-i insanın ân-ı vâhidde mahzûniyetinin mesrûriyet ve mesrûriyetinin mahzûniyetle tebdîl ve tahvîl olunduğuna müteaccib ve mütehayyir olur idi. Çünkü biraz evvel deniz dalgaları arasında bulunup kendisinin balıklara nafaka olacağını tehlikesinde iken şimdi hükümdara mahsus bir saray derûnunda ve zîy-i kıymet mefruşatıyla donatılmış odalarda bulunduğunu ve gün-â-gün mekûlat ve meşrubat-ı nakîseden âkil ve şürb eylediğine dair "Acaba bu gördüklerim bir rüya olmasın!" diye hülya ve defa kendine gelip deryadan nasıl halâs olduğunu tahattur ve etrafında hizmet eylemekte olan cariyelerin yekdiğerleri ile nazikâne mukâleme eyledikleri istimâ' ve üzerinde oturduğu altın sandalye ve diğer zîy-i kıymet eşyaları mes ve aralıkta ayağa kalkıp o yana bu yana seyir ve hareket ettikçe bu misilli hâlik rüya ve hayal olduğuna ıskat ve ikna olamayıp fakat şu yaşında geçen hâl-i hazin-i iştimâli defaatle derhatır eder ve gözlerinden

inci taneleri gibi yaş döker idi. Kalyopi'nin bu tarz gözyaşları döktüğünü hizmetinde bulunan cariyeler müşâhede ederek "Efendim, vâkıa şu başınızdan geçen fırtına ve felaket pek şâyân-ı teessüf ise de elhamdulillah halâsınız ile maaen şu nâil olduğunuz bahtınıza nice bin kimseler âh u hasret çekip hususen sultanımız gibi şefkatli ve kemâl derece merhametli bir zâtın hürmetli bir misafiri olduğunuz derkar ve ileride daha pek çok izzet ü ikrama nâil ve mesned-i celîlelere mazhar ve nâil olacağınız gün gibi aşikârdır." diye teselli ederlerdi. Kalyopi kendi hakkında bu derece gösterilen hürmet ve inâyetten dolayı fevkalade memnun ve müteşekkir olur idi. Ve lakin kendisinin talih-i bahtını yâd eyledikçe her halde yine bir tehlike-i azîmeye uğrayacağını katıyyen hatırdan çıkarmadığı hal ve esnada bulunduğu oda kapısından içeri diğer iki cariye gelip huzurunda temenna ederek "Efendim, sultanımız mahsusen hatırınızı sual ve bahçeye teşrifiniz ile bir miktar kendisiyle mukâleme eylemenizi arzu ederler." diye arz eylediklerı davete Kalyopi dahi icabet ile ayağa kalkıp dışarı çıkarak biraz ileri doğru varıp bahçe kapısından içeri duhûl ve etrafına nazar eyledikte tekrar derya-yı tefekküre dalarak ve nereye gideceğini hatırdan çıkararak "Acaba ben deryaya gark olarak vefat eyledim de şimdi cennet-i âlâda mıyım?" diye zan ve tekrar etrafına atf-ı nigâh eylediğinde tüy-âsâ birtakım eşcârın aralarında nağme-sâz olan bülbüllerin sedalarını gûş ve bir şâhtan diğer nihâle tayrân eylediklerini müşâhede ve rengârenk açılmış olan şükûfelerin rahiya-ı

tabiilerini his ve ayağını bastığı yerlerin envâ'-ı ziynetli taşlar ile mânend şükûfe tezyîd olunmuş idüğüne ve etrafında bulunan cariyelerin huri gılman misilli îfâ-yı hizmet eylemelerine nazar eyledikçe mezkûr zannının galebe eylediği hâlde hizmetinde bulunan cariyelerden birisi kemâl ta'zîm ile "Efendim, lütuf buyurunuz. Sultanımız teşrifinize muntazırdır." deyince bir miktar aklı başına gelip sultan hazretlerinin ne tarafta bulunduklarını sual ile o cânibe azîmet eyledi. Gerçi esna-yı râhta dahi vâcib'ül nazar pek çok şeyler müşâhede eylediyse de evvelki efkarda kalmayıp huzuruna çıkacağı sultan ile ne tarz muamele ve mukâlemede bulunacağını mülâhaza ederek ikamet eylediği kasra yaklaştılar mezkûr kasır bahçenin ortasında, zî-kıymet, envâ'-ı icmârıyla inşa ve tezyîn olunup etrafında bulunan eşcâr letafetnişâr, kavs-ı kuzah misilli rengarenk olarak kasrın etraf-ı erbaasını îhâta eylediği gibi tertip üzere rekz olunmuş birtakım fidan ve envâ'-ı şükûfelerden mâada lâ-nazîr saksılar derûnunda tenbît eden çiçeklerin herbirisinden aks u zuhûr eden rahiya-i tayyibe bahçe-yi mezkûru memlû eder idi. Mezkûr fidan ve şükûfe-i saksıların araları yekdiğerinden tefrîk ve bir suret-i layıkada tersîm olunarak araları zümrüt renginden ince çayırlar ve onların araları dahi altın tozu misilli kumlarla dakîk bezenmiş bir adam dolaşacağı kadar yollar idi. Çeşmiâhu Sultan ise bahçede kâin mezkûr köşk-ü muallanın sağ cânibinden tab' edip kâffe-i bahçeyi cevelân ve seyreden pınarın ser-i bâlâsında oturmuş ve etrafında küme

küme cariyeler herkes kendi hizmet ve mesnedine saf-be-saf dizilmiş idi. Zikrolunan pınardan neb' eden mâ-i leziz berrak olduğu misilli bir adam orada oturup kendi başına bir kuzu yedikten sonra mezkûr sudan bir kase nûş etse onu da hazmederdi.

Çeşmiâhu Sultan pınarın etrafını birtakım zîy-i kıymet sandalyeler ile vesair akmişe-i nefîseler ile donatmış idiyse de tabiatla husule gelen enva'-ı çayır ve çimenler dahi pınarın etrafını haylice İran misilli tezyîn eylemiş olduğundan insanın üzerinde oturup rahatlaması hususunda mezkûr sandalyelerden bin kat ziyade seyreden hüsn-i nazarını celb eder idi. Çeşmiâhu mezkûr çemenzârın bir tarafına sırmadan musanna bir seccade serdirmiş ve üzerine oturup canfesten mamul çend adet kuş tüyü yastıkları koltuğunun altına alarak üzerlerine yaslanmış olduğu halde saf-be-saf etrafında bulunan cariyelerin her biri elpençe divan durarak emrine muntazır idiler. Sultanın olduğu yerden tenebbüt eden yasemin ve ona memâsil sâir fidanlar kafesvari etrafını ihâtâ edip bazen rüzgâr esip fidanların yaprakları sallandıkça Şems'in ziyası aralarından sultanın üzerinde ve başındaki taçta bulunan mücevherata vurarak seyredenlerin gözüne şimşek misilli aks eder idi. Sultan-ı müşâr'ün ileyhin lehçesi değirmi ay gibi ve cemâli buğday renk olup henüz seneyi on sekiz yirmiye vâsıl olmuş ve bir muktezâ-yı mesned o ana değin zükûr tâifesiyle katıyyen ünsiyet etmemiş olduğundan üzerinde kâffe-i güzellerin tesirâtından hariç bir hal müşâhede olunur idi. Sultanın etrafında dizilmiş

olan cariyelerin her takımı birer tarz elbise-i nefîse telebbüs edip boyları yekdiğerine musâvi ve saçları ise gün-â-gün hünerler ile örülmüş ve bazılarınınki dahi deste-be-deste omuzlarının üzerine atılmış idi. Kâffesi taze ve ellerinde yelpaze olup bazen hicap ettikçe hûb-ı cemâllerine perde makamında isti'mâl ederler ve kemâl dikkatle şu hâlin neticesini anlamak zımnında yekdiğerine imâ ederek kaş atarlar idi. Bunlardan mâada birkaç takım sâzende cariyeler dahi mezkûr pınarın etrafından cüzzice uzak ve çiçekler ile müzeyyen mahallerde herkesin notaları önlerinde ve çalgıları ellerinde olarak işarete muntazır idiler. Fakat bulutvari ağaçların yaprakları aralarında mahfûz olan bülbüller işaret ve kumanda kabul edemediklerinden lâ-yenkati' terennümsâz oldukça vücud-ı insana, hayat-ı taze bahşederler idi. İşte tabiatla suni-i beşerin beyan-ı hüneri zımnında yekdiğerine gösterdikleri bu hâl, hayret-efzâ mut'âd üzere bulunan bir kimseyi dahi mest ü sergerdan etmeye kâdir olduğu takdirde Kalyopi gibi pençe-yi ecelden henüz tahlîs -i giribân etmiş olan bir zâta daha ne derecelerde tesir ve hayranî lâ-akl edeceği müstağni-i ayn'ül beyandır. Kalyopi bahçe-yi mezkûrda bulunan bütün bu manzaralara kemâl dikkatle nazar ederek sultanın huzuruna beş altı adım kala yaklaştıkta yer öpüp emrini temenna ettiği halde sultan-ı müşâr'ünileyh yaslandığı yastıktan bir miktar doğrulup karşısında hazırlanmış olan altın sandalye üzerine oturmasını eli ile işaret eyledi. Kalyopi böyle bir azametli melikenin kendi hakkında ibraz eylediği fevkalade taltîfine taaccüp ve

huzurunda oturmaya hicap eylediğinden evvel emirde imtina eyleyip muahharen olunan ibrâm ve işaret üzerine el emru fevkal edep kaidesince mezkûr sandalyeler üzerine oturmaya mecbur oldu. Bîçare kız hakkında vuku bulması ihtimalden olan tehlikelerden halâs olmak üzere telebbüs eylemiş olduğu erkek elbisesinin bu defa dahi kendisini diğer yüzden bir tehlike-i azîmeye uğratacağını katıyyen hayal ve hatırından geçirmezdi.

Kalyopi mezkûr sandalye üzerine oturması ile beraber hafiyyen olunan işaret üzerine bâlâda tarif olunan muzikalar birdenbire nağme-sâz olmaya başladılar ise Kalyopi'nin şu bulunduğu vakte değin bütün başından geçen hâlleri hatırına getirmiş olmasıyla gayrı kendisini zaptetmeye kâdir olamadığından bir âh-ı derûn ederek gözlerinden inci tanesi gibi yaşlar akmaya başladı. Çeşmiâhu Sultan Kalyopi'nin birdenbire böyle âh-ı sert çekip ağlamaya başladığını gördükte mezkûr muzikanın kesilmesine emredip defa Kalyopi'ye hitaben "Acayip sizin başınızdan bu misilli azîm tehlikeler geçip şimdi ise rahat ve âsude bir halde ve cennet-âsâ bir mahalde bulunduğunuz hâlde def-i gam endişe ederek her halde şâd u handan olmanız layık ve lazım iken bu misilli âh ederek ağlamanıza ne mana verelim? Hususen ki ben bu cezirenin sultanı bulunduğum hâlde daha bu ana değin tâife-i zükûrden hiçbir kimse bu bahçeye ayak basmamış ve huzuruma bu derece taltîf ile kabul olunmaklık şerefine nâil olamamıştır. Ve bu fevkalade keremin hakkınızda ihsan buyurulması ise mahzan henüz

nicesinden kurtulduğunuz dalgalardan neşet etmiş olduğu için her halde şâd u ferah-yâb olmalısınız. Şimdi bir miktar başınızdan geçen sergüzeştinizi ve ne memleketten ve hangi hanedandan bulunduğunuzu nakil ve beyan etmenizi isterim ve bundan muradım ise hem sizin hâlinize vâkıf olmak ve hem de iktizâ eden muaveneti dirîğ etmekten ibarettir." dedi.

Kalyopi cevabında "Kulunuz İstanbul hanedanlarından ve oldukça muteberân bir zâtın evladı olup pederim kulunuzun vefatına mebnî familyamıza perişanlık düşerek kederzede ve zarardîde bulunduğumuzdan gayrı orada kalmaya ar ve hicap edip diğer diyarda bir kısmet aramak ve bu vechile bîçare validemi dahi muavenet etmek emeliyle gurbeti ihtiyar edip bir sefîneye rakiben dışarı çıktığımda mezkûr sefînemiz fırtınaya uğrayarak nihayet kâr-ı gark u telef olduğu esnada kulunuz elime geçen bir tahta parçasına sarılarak ve cenâb-ı Hakk'a sığınarak şu mübarek gözleriniz ile görmüş olduğunuz vakit ve zamanda hükümdarı bulunduğunuz cezirenin dar'ül liman olan limanına gelip düştüm." dedi.

Sultan tekrar kelime-i ağaz edip "Azizim, benim birkaç günlerce dinlemesini me'mûl ve merak ettiğim sergüzeştinizi pek çabuk bitirdiniz. Bunun için her halde tafsil-i hikaye eylemenizi sizden beklerim ve peşin olarak şurasını dahi sizlere arz ve ihtar ederim ki mademki siz öyle bir muteber familyanın evladı iken hasbelkader böyle rızık almak üzere diyar-ı aheri ihtiyar etmişsiniz o husus için asla kayd ve telaş etmeyiniz. Validenizin idare edeceğinden ziyade arada

kendisine bir maaş tahsis olunması bence pek kolaydır ve siz burada benim temin edeceğim memuriyete devam ve o vechile imrâr-ı eyyâm eylemeniz matlubumdur. Ve eğer temin buyurulacağınız memuriyetin icrasına da bazı gün güçlükler hissederseniz külliyen işten güçten el çekip gâh sahil-i deryada inşa olunmuş olan sarayımın altın yaldızlı odalarında denize nazar u nigâh, mevsim-i şitânın bile çiçeklerini soldurmaya kâdir olmadığı işbu bahçeye inip ileride nâil olacağınız nice lütuf ve inâyetlerim için bülbüller ile hem-âvâz olup âh u zâr ederek gönlünüzü eğlendirebilirsiniz." dedi.

Kalyopi melikenin işbu merak ve teklifini ve al'el husus sergüzeştinin tafsil-i beyan olunmasını teklif eylediğini ve kendisine memuriyet ve validesine maaş verileceğini gûş-ı hûş ile istimâ' eyledikte mutlaka merkumenin işbu ibraz eylediği ihtirâm yalnız bir mihmânnüvâlikten neşet edebileceğine iskât olamayıp illa kendisini bir delikanlı zan ve kıyas ederek bir alaka-yı derûn eylemesinden husule gelmiş idüğüne şüphe etmeye başlamasıyla işte bu defa evvelki tehlike ve muhataralardan ziyade bir derde giriftâr olacağını der-hatır ve bundan dahi kurtulmanın bir çare ve tarîkini tefekkür ederek lehçesi kızarmaya ve kaşlarının arası terlemeye başladı. Çeşmiâhu Sultan Kalyopi'nin böylece renginin tebdîl olduğunu ve cebîninin inci gibi terlemeye başladığını görünce derhal cebinden bir mücevherli mendil çıkarıp "Efendim, niçin böyle sıkılıyorsunuz? Siz benim bu derece hürmet ve iltifatıma mazhar olduğunuz halde daha

sıkılıp hüzün ve esef etmenize ne sebep kalır?" dediğinde Kalyopi cevaben "Sultanım, kulunuz oldukça bir tüccar evladından idim ise de sultan ve hükümdar zâtların yalnız isimlerini ve şöhretlerini işitip hiç birisi ile katıyyen ülfet ve münasebetim olmadığından ve saraylarına girip çıkmadığımızdan her hâlde zât-ı seniyyeniz misilli böyle sahib-i dârân ve saltanat bir melikenin birdenbire huzuruna çıkıp iltifatına nâil olmaklığım bi'ttabii kulunuzu terletip bukalemun misilli renkten renge tebdîl edeceğine taaccüp buyurmayınız." dedi.

Sultan Kalyopi'nin şu kelamına kalpten hak verdi ise de zahiren bir şey demeyip çeşm-i muhabbetle âh ve Kalyopi'nin cemâline nazar ederek kalbinde akdem-i aşk ve alakanın rüzgarları öyle şedîd ve keskindir ki yüksek dağları aniden hedm ve yer ile yeksan eder. "Âh efendim, korkma mütecasir ol elyevm ikimizin mevkii mesnedi bir ve belki benimki seninkinden dündar ve ben şimdi sana kul ve köleyim." dedikten sonra zahiren Kalyopi'ye hitaben "Bu verdiğiniz cevaplar pek boş ve bî-meal lakırdılardan ibarettir. Sizin bu kelamlarınızdan anlaşıldığına göre dünyada himmet ve inâyet denilen şey mûcib-i ızdırap ve bais-i endişe ise âlemde ne lazımdır ki küçükler büyüklere inâyet ve merhamet için müracaat etsin veyahut kabul olunmadığı takdirde mahzun ve mükedder olarak geri dönsün bu her halde muhalif kanun ve kaidedir. Hayır, efendim hayır! Sizin şu huzuruma kabul olunduğunuzdan beri her bir hal ü kâlınızda öyle bir şey müşâhede ediyorum ki bunun diğer

bir sebeb-i müstakilesi olmalıdır." diyerek bu kelamları ile Kalyopi'nin ızdırab-ı kalbini def ü ref' etmeye çalışır idi ise de hâlbuki kendisi Kalyopi'den ziyade bir ızdırab-ı derûna dûçâr olmuştu. Çünkü bâlâda zikir ve beyan olunduğu üzere kendisi bir padişah kızı olmasıyla ada-yı mezkûrda bulunan vüzera vükelâsından birisinin evladı ile akd-i izdivaç eylemeyi kendisine bir noksaniyet addeylediğinden ya hariçten bir padişahın oğlu veyahut mülk ve vatanı belirsiz mücâzine muvafık bir delikanlı bulur ise onunla te'hil ve imrâr-ı ömür etmek arzu ve iştiyâkında bulunur idi. İşte bu cihetle garib-i diyar ve ezher cihet kendisine yarar bir delikanlıyı güç hâl ile ele getirebilmiş olduğu için her hâlde bunu kaçırmamak ister idi. Halbuki mülke şu tasavvur eylediği madde hakkında kendisince dahi pek çok güçlükler vuku bulacağını reâya bilir idi. Çünkü Kalyopi denizden halâs olup sultanın huzuruna gelir gelmez hakkında olunan ihtirâm ve mihmân-ı nevâzi diğer bir ferde vuku bulmamış idüğünden ve Kalyopi'nin ise kadd-i kâmet ve hüsn-i cemâl yerinde bir delikanlı idüğünden ale'l husus birbirlerinin bu yolda esrarlarına pek çabuk vâkıf olmak tâife-i nisâya mahsus bir hüner olduğundan cariyelerin bi'l cümlesi mutlaka bu ihtirâmın sultanlarınca bir alakadan ileri geldiğini derk ve teyakkun ederek bu bâbda yekdiğeri ile gizli gizli ima ve işarette bulunduklarını Çeşmiâhu Sultan îkan ve iz'ân eylemişti. İşte bu cihetle Kalyopi ile zahiren görüşmek kendisine gayetle müşkül olduğu misilli hafiyyen dahi görüşmek bir vechile kâbil ve imkan

değil idi. Çünkü o halde merkum ile olan münasebet-i müşfikânesi hakkında cariyelerin kalbinde asla şekk ü şüpheleri kalmayarak merkumelerin bu sırrı harice dahi çıkarıp ifşa edecekleri me'mûl olmakla bîçare Sultan Kalyopi'den ziyade renkten renge girer ve aralık aralık terler idi. Çeşmiâhu Sultan bu misilli tefekkür-i azîmeye daldığı hâlde bile kendi can u gönülden sevdiği bir zâtın kalbine zahmet vermemek arzusu ve bir miktar gezinmek bahanesi ile birdenbire olduğu yerinden kalkıp bahçenin bir tarafından diğer tarafına cin misilli sıçrar ve aralıkta gelip çeşmenin aslan resminde yapılmış olan şadırvanından ellerini ve yüzünü yıkar ve bazen derûn-ı bahçeyi tezyîn ve rahiyasıyla memlû eden gülleri koklar ve arkasından gelen cariyelerin etvâr u harekâtına dahi göz ucuyla nazar eder idi. Ve bu hâl ile bahçenin etraf-ı erbaasını birkaç defalar döndü ise de o mahal-i dil güşânın hiçbir tarafında rahat edip gönlünü eğlendiremez idi. Mezkûr cariyelerin dahi oldukça başlarından rüzgar- âlem esmiş olmasıyla aralıkta fırsat buldukça birbirine el ve göz ile imâ ve işaret ederler idiyse de asıl madde hakkında lisana bir harf söylemeye mütecâsiret edemezler idi. Sultan o hâl-i pür melâl ile gezip döndüğü esnada çok bir şeyler kurup hatırına getirdi ise de onlardan hiçbirisine ehemmiyet göstermeyip yalnız şu fikrine takviyet verdi. Şöyle ki eğer bu delikanlıda dahi ateş-i aşk kendisininki gibi birdenbire dolaşacak olur ise her hâlde yangın bacayı ve saçağı saracağından o vakit önünü dahi almak mümkünsüz olacağı için aslanı küçük iken telef

etmek kâr-ı akıl olduğunu derk ü fehim ile merkum delikanlı ile diğergûn bir muamelede bulunmasını münasip görüp tekrar olduğu yere gelip oturdu ve Kalyopi'ye hitaben "Ey azizim! Mademki siz bir kısmet aramak niyetiyle terk-i diyar eylemişsiniz sizi burada bir hizmete temin etmemi istemez iseniz murat ettiğiniz diğer bir memlekete irsâl edeyim." dedikte Kalyopi cevaben "Teşekkür ederim Sultanım. Kulunuzun her hususta iyiliğince sa'y u gayret buyurduğunuz derkâr ve gayr-ı inkâr olup eğer kerem ve inâyet buyurur iseniz kulunuzu diğer bir cânibe gönderiniz." dedikte melike Kalyopi'nin bu tarz kelamını gûş ederek hala kendi aşk ve alakasına mukabil merkumda bir muhabbet eseri zuhur ve husûle gelmemiş olduğunı müşâhede ile icap eylediği takdirde bunu başından sessizce bir tarafa göndererek dahi mümkün olduğunu fehim ü yakîn edip "Pek iyi olur hele birkaç gün daha rahat ediniz muahharen sizi arzu eylediğiniz cânibe yolcu ederim." dedi. Fakat şu teklifi birdenbire Kalyopi'nin kabul eylediğini melike görünce, derûnunda hâsıl olan alaka-yı aşk daha ziyade alevlenir olmakla merkumu şu fikirden beri etmek üzere tedbirler kurarak defa bahçenin dört tarafını dolaşır ve arada gelip Kalyopi ile lafa bulaşır idi. İşte o günü böylece akşam ve taamı birlikte akil eylediler ise de saray halkı arasında bir şüphe peyda olmamak ve olan dahi teskîn olmak niyetiyle Kalyopi'nin gece hademeleri dairesinde münasip bir odada yatıp rahat eylemesi için emir buyurdu. Kalyopi şu vukuat-ı acîbe-i encâmının dahi ne olacağına dair

ziyade tefekküre daldığından o gece katiyen gözlerine uyku girmediği ve bulunduğu odada kendisinden gayrı diğer bir kimse bulunmadığı halde belki yarın şayet bir yolculuğumuz daha vuku bulur, diyerek kendisinin çile arkadaşı olan mezkûr çantasının içinde ne olup olmadığını anlamak üzere açtığında derûnunda bulunan eşya ve evrakı karıştırdığı sırada eline Türkî'ül ibare olarak şarkı varakası geçip kendisinin dahi okumaya iktidarı olduğundan âti'ül zikir beyitleri okudu:

Nısf'ül leylde gördüm bir peri-peyker
Onun da gözleri yaşlı ben gibi
Pederi fevt olup yeise gark olmuş
Sordum nedir ismin dedi: Kalyopi

Tab'a muvafıktı her bir etvârı
Mâha manend idi ol gül cemâlı
Bîçare der'akab erdi zavallı
Ânın içün gâib ettim rahat hâbı

Sorunca komşudan ben ol duhteri
Verdiler cevaben menfi haberi
Terk-i diyar ettim ol andan beri
Belki bulam deyü ol mâhitâbı

Kalyopi şu beyitleri okur okumaz birdenbire aklını başına cem' eyleyip şu varakapârenin kendi çantasında ne vechile bulunduğunu mülâhaza eyledikte her hâlde kasaba-yı Kahire'den nısf'ülleylde firar

eyleyeceği esnada sedir üzerinde telâşe ile topladığı eşyalarıyla muâvaza olunmuş idüğünü ve elinden firar eylediği efendisinin ise o gece pederinin mezarından avdetinde görüşmüş olduğu Ziver Bey olup nefiy olduğunu haberini dahi komşulardan işitmiş olmasıyla terk-i diyarı ihtiyar ile kendisini aramaya çıkmış olduğunu iyice ikân ve izan eyledikte iki ellerini o an birbirine ve saniyen dizlerine çarpıp "Âh zalim felek bunca tehlikelerden sonra bana bu hile ve desiseyi ettiğin acaba o benim canımdan aziz sevgilim şimdi nerelerde kaldı? Bu dünya gözüyle görüşmek tekrar müyesser olabilir mi?" diye derûnen mahzûnen tefekkür eyledikten* sonra lisanen dahi âh âh ederek "Ey benim sevgili ve sadık dostum! İşte şimdi ben senin uğruna can ve başımı feda etmeye hazırım. Ay a ben seni nerelerde bulurum?" diye esef ve matem etmeye başladı.

Halbuki Çeşmiâhu'nun bir yabancı delikanlıya meyleylemesinin havadisi hademeler dairesinde dahi şüyû' bulmuş olmakla merkumlardan bazıları merak edip "Bakalım ve anlayalım. Şu delikanlıda dahi melikemiz hakkında sevda-yı aşktan bir eser görebilir miyiz?" diye gizli gizli odasının etrafını dolaşıp aralıkta kapısının önüne gelip kulak verdiklerinde o aralık Kalyopi'nin Ziver Bey'in hakkında ettiği bu misilli kelamlarını işittiklerinde muhsi muhsi birbirlerine söyleşip "İşte sultanımızın kendisine olan bu derece

* Orijinal metindeki matbaa hatalarından dolayı bu ifade "eylediğimden" şeklindedir.

hüsn-i teveccühünün ne sebeb mebnî idüğünü bildiği için bir muktezâ-yı hilm-i tabiat, ateş-i aşk-ı muhabbet misafirin dahi kalbinde alevgîr olduğu bizzat kendi lisanının şehadetiyle tasdik olundu." dediler. Halbuki kendileri kadiminden beri ada-yı mezkûrun ahâlisinden ve sarayın hademelerinden birleşip her biri birer malik oldukları dirayet ve liyakat ile mülk ve millete ettikleri bunca hizmet ve sadakat ve dahi nev-civanlık ve güzellikleri sayesinde dahi sultanın kat'a bu yolda lütuf ve nazarına mazhar olamamış iken denizin dalgalarının, cezirenin kenarına attığı bir yabancı ve serseri yolcunun böyle ikbale nâil olması bi'ttabii haset ve garezlerini mûcib olup her ne kadar melikenin merkuma gösterdiği hürmet ve eltâfına imtisâlen kendileri dahi zahiren hürmet ve riayet ibraz ederler idiyse de kalben merkumu sultanın nazarından sâkıt edip ahz u intikam etmek üzere daim'ül evkât bir tertip tefekkür ü mütalaa ederler idi. İşte bu cihetle Kalyopi'nin şu sarayı dil-ârâya kadem-i nehâd eylediği günden bed'an derhatır ve tasavvur eylemekte olduğu tehlike ve muhataralar yavaş yavaş baş göstermeye mübâşeret ettiler.

Ertesi gün'ül sabah Çeşmiâhu mu'tâd üzere sarayın deryaya nazar kasrında kahvesini nûş etmekte iken Kalyopi'yi huzuruna celb etmeleri için cariyelere vuku bulan emir üzerine Kalyopi pürendişe olarak melikenin huzuruna çıktıkta müşâr'ün ileyhe orada kendi karşısında bulunan bir sandalye üzerine oturmasını eliyle işaret edip Kalyopi'nin hâl ve hatırını ve "Nasıl efendim, bu gece rahat edebildiniz mi?" diye

sual ettiğinde Kalyopi cevabında "Sultanım böyle bir sarayda rahat etmeyen kimsenin hiçbir diğer mahalde rahat etmeyeceği derkar olmakla o bâbda teşekkürden acizim. Halbuki kulunuz bir müddet daha böyle bir huzur-ı istirahate alıştığı halde sonunda imrâr edeceği ömrün kendisine gayetle meşakkatli olacağı için semt-i vatanıma doğru irsa etmekliğiniz bâbında irade buyurduğunuz vaadinizin icrasını sultanımdan tazarru' ve niyaz ile temenni ederim."dedi. Melike merkum nev-civanın henüz kendi hakkında bir sevda peyda etmemiş olduğunu derk ve fark ile bu defa ona kalbini biraz daha açık surette küşâd etmek emeliyle Kalyopi'ye eliyle deryayı göstererek "Efendim, şu dalgalardan çektiğiniz zahmet ve meşakkati ne çabuk ferâmûş u hamûş ettiniz de kendinizi defa bir müddet olsun ârâm-ı rahat etmeksizin onların pençe-yi zalimanelerine teslim etmeye kıyâm ediyorsunuz. Yoksa benim sizin hakkınızda vuku bulan izzet ve ikramımın kesretine nev-civan çağınızın iktizâsınca diğer türlü manalar verip o hususu ise bulunduğum memuriyetin bâlâlığı sebebine bana beyan edemeyeceğiniz için kalben ızdırap ve endişenizi mûcib mi oluyor? Hâlbuki öyle dahi olmuş olsa benim sizin her vechile rahat ve nâil-i sürûr-ı saadet olmanız hususunda derkar olan bunca sa'y u gayretim kalbinizde cevelân eden her bir esrarlarınızı benden ketm-i ihfâ etmemeniz hakkında size cesaret vermeli idi."dedi. Kalyopi cevabe-i ağaz ile "Evet sultanım o söylediğiniz gibi hâller dahi vukû'yafte ihtimalden ise de sultanım ile benim gibi, birisi ikbal ve

memuriyetin bâlâsında ve diğeri itibar ve perişaniyetin son derecelerinde olanlar hakkında değildir. O hayal bulutları ikisi yek diğerine musâvi kûh-ı bâlâları ihâta eyleyip derelere inemezler. Kulunuzun bir an evvel yolculuğum için ruhsat istediğimin diğer bir sebebi dahi şudur ki itibardan ikbale vâsıl olanların hasûd ve düşmanları dahi aniden peyda olageldiğinden kulunuz garb-ı sultan, ateş-i sûzân fehvâsınca bu misilli ikbalden vazgeçerek böyle saray-ı muallâdan ise bir kulübeye başımı sığdırıp köşe-yi halvet ve inzivada vakit geçirmesini daha ziyade tercih ederim." dedi. Melike Kalyopi'nin bu kelamları üzerine merkumun kalbinde meyil ve muhabbet denilen şeyin eseri bile bulunmadığını kâmilen eskât olduysa da bir nev-civanın kendisine bu derece aşikar surette beyan-ı alaka eden bir mahbûbeye bi'l mukabele meyletmediğini taaccüb ve bunun sebebini ise kendisini beğenmediğine hamledip ve bu husus tâife-i nisânın en ziyade adem-i hoşnudiyet ve hırs ve adâvetini muzî olmakla pürgazap olarak Kalyopi'ye hitaben "Ey bîçare yabancı! Hayf ki sen hakkında izhâr be ibraz eylediğim lütuf ve inayetten katiyen lezzetyâb olamıyorsun bütün bu kelamların nankörlükten neşet eden bürhânlardır. Def ol öyle ise karşımdan gözüm görmesin." dedi. O anda hemen cariyeler Kalyopi'yi tutup sultanın odasından dışarı çıkarak sarayın avlusuna indirdiklerinde hademeler dahi yetişip kalplerinde mezkûr olan gazap ve adavetlerini zahire ihraç ile Kalyopi'nin yakasından ve kollarından çekerek ve yumruk tokat vurarak saray kapısından tard u te'bîd eylediler.

Kalyopi bu vechile saray kapısından dışarı çıkıp bir vakit insiz adada kaldığı hengamede cezire-i mezbûreden kurtulup nevi beşerden yalnız bir adamın refakatine nâil olabildiği takdirde kendini mesut ve bahtiyar addetmek me'mûl ve arzusunda iken hikmet-i nevden olarak hem mezkûr adadan kurtulup hem öyle bir saraya duhûl ve kendi cinsinden olan merkume sultanın ve bunca cariyelerin refakat ve bezm-i ünsiyetine nâil olmuş iken dahi yine bir sürûr ve saadete müyesser olamadığı ve kendi baht-ı siyahının altın yaldızlı sarayda bile kendisini bulup bir suret-i aher ile bîhuzur idüğünü mutâlaa ederek ve neticesinin pek fenaya varacağını me'mûl ile azab-ı derûnunu mûcib olan şu saraydan böylece çıkıp halâs olduğu hakkına gayetle memnun olur idi ise de ondan sonra nerede ikamet edeceği ve eğer bir han veyahut bir kahvehane köşesinde kalacak dahi olsa herkesin kendisine birdenbire sultanın sarayını terk ile öyle bir mahali ihtiyar etmesinin sebebini sual ettiklerinde ne cevap vereceği bâbında dûçâr-ı endişe olarak ve hiçbir kimsenin gözüne görünmeyi istemeyerek adanın tenha sokaklarında dolaşır durur idi.

Öte yanda melike bu vechile Kalyopi'yi huzurundan def etti ise de arası birkaç dakika geçer geçmez derûnunda bina etmiş olan sevda ve muhabbet rüzgârı tekrar vezân etmeye başlayarak kendi kendine hayıf "Ben şu nev-civanı huzurumdan men ettirdim. Çünkü ikisi dahi dûn-ı mevki-i pâyede olan kimselerin bile yekdiğerine bu yolda beyan-ı ahval ve ifade-i meram eylemeleri hayli zahmet ve vakte muhtaç

iken denizin dalgalarından henüz tahlîs-i giribân edip ceziremin kenarına kendisini atan öyle bir fakir ve garip kimse benim gibi bir sultana birdenbire kalbini küşâd ve beyan edemeyeceği aşikardır." diyip hemen ayağa kıyâm ederek bahçeye indi. Ve bir miktar gülistanda dolaştıysa da katiyen rahat edemeyip aniden emrine binaen hazır olan kayığına rakiben deniz üzerine gezmeye çıktı ve def-i gam etmek emeliyle bir eyyâm dahi denizde o yana bu yana keşf ü güzâr ettiyse de hiçbir vechile maksûduna nâil ve dil-i mahzûnu ferahyâb olamayıp defa saraya avdet ederek odasına girdi ve cariyelerin hiçbirisini huzurunda kabul etmeyip kendi kendine bir miktar müstağrak olup tefekküre mübaşeret eyledi. Ve ba'dehû yine kendisine hitaben "Ey Çeşmiâhu nedir senin bu ettiklerin? Şu garip ve yabancı çocuğu henüz pençe-i ecelden kurtulmuş olduğu ve hiçbir kabahati olmadığı halde evvela izzet ü ikram ve ertesi gün kovup rüsva-yı cihan etmek reva mıdır? Ve hususen merkum nev-civanın her halde bir muteber hanedan evladı olduğu ve ehl-i iffet ve istikametten bulunduğu Şems gibi aşikâr olup ben kendisine şu kadar izhâr-ı meyl ve muhabbet eylediğim hâlde ve kendisi ise kemâline erişmiş bir nev-civan olduğu takdirde kendisini zapta muktedir olup rişte-i alakayı boynuna zincir ve kendisini aşka yesîr eyleyemedi. Velhâsıl şu benim kadar devlet ve saltanat ile maan talihsiz başım ve tâife-i nisâya galebe eden hırs ve hararetten ne çok hissim var imiş. Şöyle ki saltanat ve etrafımdan hiçbirisi zerre kadar gözüme görünmüyor.

Fakat bu hâlden kimlere taşekkî edeyim! Kendi gönlümün semere-i seniyyesidir bu bîkarar gönül bende iken ihtimaldir ki ileride başım daha ziyade bir bela-yı azîmeye dûçâr olacaktır. Her ne hâl ise mezkûr misafiri yine sarayıma alıp vâcib olan ihtirâmâtı îfâ ve istediği mahale irsâl edeyim. "dedi. Hâlbuki kendisinin bîkarar muamelesi merkuma olan* alaka-yı derûniyesi hakkında hademe ve cariyelerin bi'ttabii daha ziyade şüphe ve vesvesesini tezyîd edeceği derkar olmakla o husus için şöyle bir tedbir-i tefekkür edip cariyelere hitaben hiddet ile merkum misafirin masasının üzerinde bulunan bir adet pırlantayı beraber alıp götürmüş idüğünü beyan ile der'akab onu her nerede ise bulup huzuruna celb etmelerini emreyledikte cariyeler mûcibince sultanın emrini tebliğ ve onlar dahi şehrin her tarafını dolaşıp bîçare Kalyopi'yi bir köşede başını bir taş üzerine koymuş, tefekkür ve endişe etmekte olduğu hâlde bulup beraber alarak melikenin huzuruna celb eylediler. Kalyopi melikeyi bîhuzur'ül hâl u bîkarar'ül ahvâl eden hususu ra'nâ fark ve tefehhüm ederek bu hâlin neticesi nerede karar vereceği hakkında kalben telaş ve endişeye müstağrak olduğu hâlde sultanın huzuruna çıktıkta müşâr'ün ileyh Kalyopi'ye hitaben "Henüz benim ahlak ve meşrebime vâkıf olabildiniz mi? İşte ben istediğim anda bir adama hem ihsan ve hem gazap etmeye kâdir bir melikeyim. He ne hâl ise bundan böyle emrime muvafık hareket eylediğiniz

* "Olan" ifadesi orijinal metinde iki defa yazılmıştır.

hâlde yine nâil-i lütuf ü inâyet olursunuz. Şimdi şu geçen görüştüğümüzde benden siper etmeye çalıştığınız kalbinizin esrarlarını bana şimdi beyan ediniz. Ve eğer bu defa dahi benim pek âlâ keşif ve bizzat sizin kendi lisanınızdan istemeye arzu ve heves ettiğim maddeyi illa benden mestûr tutmaklık küstahlığına cüret edecek olursanız bu defaki cezanız yalnız kovulmak olmayıp daha beter olacaktır. "diyerek gâh taltîf ve gâh tehdit ile Kalyopi'nin dehânından kendi alakasına dair bir kelam hurûc ettirmeye sa'y u gayret eder idi. Kalyopi'nin bu defa hiddetle ve hususen sirkat töhmetiyle çağrıldığını hademe ve cariyelerin kâffesi bildikleri ve onu da ya katline veyahut mahbusiyetine hüküm olunacaktır, me'mûlunda bulundukları hâlde bilakis melikenin tekrar ta'zîm ve tekrîm ile huzurunda oturduğunu ve arîz ve amîk müsahabete giriştiğini gördüklerinde sultanın merkum yabancıya olan aşk ve iştiyâkının son dereceye vâsıl olmuş idüğüne asla şekk ü şüpheleri kalmadı ve o günden bed'an kendileri dahi kalplerinde merkûz olup icra edemedikleri münasebet-i maşukânede bulunmaya başladılar. Çünkü melikenin sarayında cariyelerin ve hademelerin kendilerine mahsus ayrı ayrı daireleri olup yekdiğerinin dairelerine gelip gitmek katiyen memnû' ve sarayın kanununa mugayyir idi ise de melikenin bu yabancı nev-civana meyletmesinden beri kanun-ı mezkûr bozulup istedikleri vakit hademeler cariyelerin ve cariyeler hademelerin odalarına gidip gelmeye başladılar ve melikelerinin de bu hususta kullandığı hareket ve muamelesini

birbirlerine hafiyyen bi'l mukabele nakil ve beyan ederek sultanın aşk ve alakasının hikâyesini kendilerinin yekdiğerine olan alakalarının beyanına bir alet-i ittihâz ederler idi.

Bu hâl tûl müddet sarayın duvarları içinde mahfûz olamayıp yavaş yavaş ahâliye dahi sirayet etmeye, hayli kıl u kâli mûcib olup nihayet muteberân-ı ahâli ittifak ve ittihâz ederek pek çok istişareden sonra melikelerinin şu hâl ve hareketten vazgeçmesini ve olmadığı hâlde ya cezireyi cümleten terk edeceklerini veyahut işin neticesinin vahim olacağını ihtar ve ihbar zımnında çend nefer ihtiyar intihâb edip saraya gönderdiler. Merkumlar melikenin huzuruna çıkarak yeri öptükten ve sultan kendilerine ne sebebe mebnî gelmiş olduklarını sual ettikten sonra merkumân-ı ihtiyarlar, kendilerinin umum ahâli tarafından ba's olunduklarını arz ve o günlerde saraya gelmiş olan yabancı misafirin sabıkalı gürûhundan birisi olmuş idüğünü haber almış olduklarından bahisle merkumun bir an evvel bir tarafa tard u te'bîd olunmasını ve olmadığı takdirde ahâlinin şikest hatır olacaklarını ihtar ve istirham eylediler. Çeşmiâhu Sultan bir miktar düşündükten sonra mebusana hitaben "Ben o misafirin kimlerden olduğunu ve hanedan evladı olduğunu tahkik edip anladım ve benim kendisine ibraz ettiğim izzet ü hürmet ise mahzen merkumun fırtınadan halâs olup sarayıma iltica eylediği için insaniyetimden nâşidir. Ve bu husus için ahâlinin ricasına hacet olmayıp merkumu yakın vakitte semt-i vatanına irsâl edeceğim." diye cevap

verdi. Müntehablar arz-ı teşekkür ederek sultanın huzurundan çıkıp ve gelip ahâliye müşâr'ün ileyhin işbu kelamlarını tebliğ eylediler ve birkaç gün sabır ve işin neticesine nazar eylediler ise de hâlâ misafirin sarayda ve evvelkinden ziyade melikenin hüsn-i nazarında olduğunu istimâ' eylediklerinde şüpheleri evvelkinden ziyade hırs ve efkârları tezâyüd etmekle tekrar tecemmu' olup merkumân-ı mebusları bir defa daha huzura irsâl etmeye ve eğer bu defasında bi'ttehîr ricaları kabul olunmaz ise sonunun fenaya varacağını suret-i katiyede beyan etmeye karar verdiler. İşte bu defa dahi müntehablar gidip vuku-ı hâli ve ahâli beyninde olan kıl u kâli melikeye tafsilen beyan eylediklerinde melike alaka kılıcının kendi tepesinde asılmış durduğu hâlde düşüp kendisini telef etmek için müntehab-ı merkumâna bir red cevabı vermesine muntazır idüğünü ra'nâ keşif ve müşâhede ederek onlara hitaben "Ben dahi siz buraya gelmezden merkum misafirin yarın erken adadan yolcu olmasını kendisine ihtar ediyor idim." dedi.

Çeşmiâhu bir taraftan Kalyopi hakkında derkar olan meyil ve muhabbetini ve diğer taraftan beyn'ül ahâli vukû ve şuyû bulan şu hadîf endişeyi tefekkür ve kendisinin maliki olduğu bütün kudret ve azametle sevgilisiyle kendisinin mâbeynine perde çeken şu ayrılık dağından bir parça taş bile şikest edemeyeceğini derhatır ederek o gece tâ-be-sabah gözlerine uyku gitmeyip nihayet sabah oldukta Kalyopi'yi bir gemiye rakiben adadan nefiy etmesi için liman riyâsetine emir gönderdi. Sultanın işbu emrine imtisâlen

Kalyopi'yi iskele başına tecemmu' etmiş olan izdiham müvacehesinde bir sefîneye rakiben ale'l sabah yola koyduklarında ahâlinin heyecanı teskin olduysa da Çeşmiâhu teessüf-i derûnunda nâşî odasında oturup gözlerinden akıttığı inci tanesi gibi yaşları mahfîce siler idi ve sevgilisini alıp götüren sefîneye olsun bir son defa daha nazar etmek üzere pencerenin önüne gelip baktığında sefîne-i mezkûrun bir hayli mesafe yol almış ve yelken küşâd olarak kanatlı kuş misilli rûy-ı deryada uçup gittiğini gördükte aşk ve iştiyâkının kesretinden ve sevgilisinin kendi emriyle cüdâ düşmeye kendisini mecbur eden bedbahtlığın hakkına kalbinde birdenbire çûşagelen keder ve teessüfünden nâşî mecnun heyetini kesb edip sefîne-i mezkûr suların yüzünden kayarak gittiği hâlde zannedersin ki Çeşmiâhu'nun dahi aklı fikri beraber giderek kalbi mükedder ve dîde-giryân kendi kendine "Ey bîçare sultan! İşte bu senin kendisine olan derûn aşk ve iştiyâkına herkes vâkıf olduğu hâlde el-ân kendine beyan ve nümayân etmeye kâdir olamadığın üftadeni şu sefîne elinden kapıp götürüyor ve birazdan şu şimdiki nâil olduğun onu uzaktan görebilmek ikbalinin önüne dahi sular perde çekip dîdelerinden külliyen nihân edecektir. Eyvah herkesin eşedd iştiyâk ile arzu ve haset çektiği şu benim melike olduğum mesned-i celîl ve tac u taht muradıma ermeye mani oluyor ise ondan vazgeçip fakir'ül hal bir kulübe derûnunda sevdiğim ile imrâr-ı ömür eylemek daha evlâ değil mi? Her çe bâd-âbâd diyerek Kalyopi'nin süvar olduğu geminin geriye çevrilip getirilmesini kendi

sandalcılarına emir ve süratle kürek çekerek gemiye yetişmeye muvaffak olabilip kendi emrini kaptana ifade ettiklerinde kendilerine hayli atıyye ve ihsan edeceğini vaat eylemesi üzerine sandalcılar der'akab sandallarına rakip olup Kalyopi'nin sefînesinin arkasından yetiştiler ve sultanın emrini kaptana beyan ettiklerinde kaptan her hâlde sonradan muteberân-ı ahâli ile bi'ittifak kendisine böyle bir emir gelmiştir itikadına sahip olarak hemen geminin başını adaya doğru çevirdi.

Kalyopi orada makdemce başından geçen insiz adadaki ikametinden ve denizde çektiği fırtınadan ziyade mühlik ve muhataralı olan şu adadan ve ahâlinin hakkında derkar olan hışım ve azabından azade, saraydan böyle çıktığına aşırı memnun olarak çend gün makdem kendi canını kurtaran şu adaya şimdi elinden kaçıp halâs olduğu bir cellat nazarıyla bakarak gittiği yerde merkumân sandalcıların götürdükleri emir mûcibince geminin geriye çevrildiğini gördüğünde kalbinde henüz tulû' etmiş olan meserret güneşinin önüne yeniden kara bulutlar kaplayıp bu defa adaya döndüklerinde ahâlinin hırs ve hiddeti son dereceye vâsıl olmuş olarak ve melikelerini misil-mecnun eden şu alakadan ve cezireyi ihtilâlden kurtarmak üzere kendi vücudunu ortadan kaldırmalarından başka bir çare ve tedbirleri kalmamış idüğü bedîhî olarak adaya vâsıl olduklarında daha iskeleye ayak basmadan bütün ahâlinin gemiye dolup kendisini helak edeceklerini bi'l mütâlaa kalbi perişan ve dîdesi giryân kaptanın ayaklarına kapanarak ya gemiyi geri çevirip yoluna

müdavim olmasını veyahut o açık denizde kendi başına uğraşmak için kendisine bir sandal i'tâ olunmasını hayli rica ve niyaz eyledi ise de kaptan sultanın emrine muhalefet edemeyeceğini ifade ve düziye adaya doğru müterâhî olur idi. O arada Çeşmiâhu pencerenin önünde dürbün elinde oturup geminin avdet etmesini çeşm-i meserretle seyreder ve pençesine düşmüş olduğu aşk ve alaka korkusunu def eder ve gözlerini kapayan ateş-i aşkın devamını şu muvakkat sevincinden sonra başına gelecek belaları gözüne göstermez idi. Öte yanda Kalyopi geminin içinde kaptana ricası kâr etmeyip mahzûn ve mükedder ne yapacağını şaşırmış olduğu hâlde gemi ise hemen cezirenin önüne demir atmak raddelerinde yaklaştığını gördükte her ne yana dönse artık ecelin elinden kurtulamayacağını derk ederek güvertenin kenarına gelip iki ellerini açarak "Ey zalim dalgalar! Kaptan rica ve niyazımı kabul etmedi. Bari siz kabul edin de beni bu misilli bir ömürden halâs ediniz." diye feryat ve figan ederek kendisini denize ilkâ eyledi. Hâlbuki Kalyopi'nin aradığı ecele dahi nâil ve müyessir olmasına müsaade olunmadığından sandalcılar der'akab yetişip denizden kurtardılar ve sefîneye götürerek bir defa daha böyle bir harekete kalkmaması için ellerini bağlayıp kamaraya mahbus eylediler.

O arada gemi cezirenin önüne demir attığında ahâli sefîne-i mezkûrenin* de geriye avdet ettiğinin haberini iskele başına tecemmu' edip hırs ve hiddetle

* Orijinal metinde "mezkûrede" ifadesi kullanılmıştır.

Kalyopi'nin karaya* çıkmasına muntazır idiler. Bâlâda muharrer olduğu üzere Çeşmiâhu penceresinden dürbün ile gemiye baktığında Kalyopi'nin kendisini denize ilkâ ettiğini dahi görmesiyle bu hareketinden her hâlde kendisine gelmekten ictinâb ettiğini ve kendisi ona vâsıl olabilmek için tac u tahtını ve hatta ömrünü tehlikeye ilkâ edecek mertebede çare ve tedbirlere teşebbüs etmiş iken merkum bilakis kendisine kavuşmamak üzere canına kıyıp kendini denize atarak elinden kurtulmak emelinde gezdiğini derk ve fehim eyledikte o ana kadar kendisini iğfal eden aşk ve alaka serinden sıyrılıp hakikat hâle vâkıf olarak merkum yabancı delikanlıya verdiği gönlünü geriye aldıysa da çe-faide ki gemi cezirenin önüne demir atmış ve beyn'ül halk sefînenin tekrar avdet edip geriye gelmesi havadisi vukû bulmuş olmakla halkın hırs ve hiddeti evvelkinden daha ziyade tahrik olmuş ve herkes işini gücünü bırakıp iskele başına tecemmu' etmişler idi. O arada Kalyopi'yi sandal ile iskeleye çıkardıklarında kudurmuş olan halk Kalyopi'yi hemen tuttuklarında ellerini arkasından bent edip ve sonra umum muvacehesinde katletmek için muvaffakaten bir mahbushaneye attılar ve oradan muteberân-ı ahâliden beş on kişiyi beraberlerince alarak saraya gidip serbestçe Çeşmiâhu'nun odasına girdiler ve "Bu geminin defaatle geriye avdet edip gelmesi sizin emriniz ve malumatınız ile midir?" diye sual ettiler. Çeşmiâhu hakikat hâli ikrâr ettiği

* Orijinal metinde "kara" ifadesi kullanılmıştır.

hâlde başına gelecek belayı derhatır ederek ve odasına tecemmu' eden halkın kesret-i hırs ve hiddetinden aşırı korkup ve bir sahte hırs ve gazap ibraz ederek "Hayır, benim aela malumatım yoktur." dedi ve fakat orada hazır bulunan kaptan doğrusunu ikrâr etmediği hâlde halk Çeşmiâhu'nun yerine kendisini helak edeceklerini tefehhüm ve tefekkür ederek sandalcıların dahi şehadetiyle hakikat hâli tahkik etmelerini ve kendisinin kendi başına gemiyi geri döndürmekte asla bir güna efkâr-ı mahsusa ve menfaat-ı zâtiyesi olamayacağını halka ifade etmesi üzerine ahâli öyle bir sultana katli caiz olamayacağı için Çeşmiâhu tahtından nüzûl edip cezirenin öbür tarafında bir insiz mahalde inşa olunmuş olan binaya mahbus ve hiçbir kimse ile muhabere edememesi için hassaten bekçiler temin ettiler. İşte o vakit gelip Kalyopi'yi mahbusundan çıkararak şehrin meydanlığında bir mahale getirdiler ve "Bizim sultanımızı türlü nâbecâ hal ve alaka ve cezimizi* ihtilâle dûçâr etmeye sebep bu adam olduğu için yaşaması caiz değildir." diye katline karar verdiler.

* Orijinal metinde "cezamızı" ifadesi kullanılmıştır.

Yedinci Fasıl*

Kalyopi'nin Kızlar Adası'na Sultan Olduğu

Kalyopi o anda şaşırıp ve bunca defa kendisini muhafaza etmeye sa'y u gayret ettiği ecel kılıcının nihayet ale'l emir cellâdın elinde sallandığını gördükte nutku tutulup bayılmak derecelerine geldi ve gül yüzü sararıp solarak şöyle ki ecelin benî adamın lehçesinde husule getirdiği heyet daha celladın satırı boynuna inmezden yüzünü kaplamış idi. Halbuki kendisinin katlinin hükmü haksız olduğu dahi derkar olmakla orada bir son cesareti ele alarak kendisinin kabahati olmadığını beyan zımnında bir iki kelam söylemek murat edip etrafında tecemmu' etmiş olan ahâliye zayıf ve titreyen dudakları ile "Şimdi beni katletmekliğe cezm ü niyet ettiğiniz me'mûlum oldu. Fakat bir sorum vardır söylemeye müsaade ediniz de sonra katledin dediyse de ricasına sem'-i itibar olmayıp cemiyet bir ağızdan "Hayır, biz söz möz istemeyiz katlini isteriz." diye bağrıştılar. Orada sonradan cemiyetin içinden saçı sakalı ağarmış mesen muhterem cellâdın yanına varıp kolunu girift

* Metnin orijinalinde bu bölüm "Altıncı Fasıl" olarak ifade edilmiştir.

ederek cemiyete hitaben "Durun, şu bîçare yabancıyı katletmezden evvel size bir sualim vardır. Seneme merhameten şu sualimin cevabını verinceye kadar şu adamın katlini tehîr etmenizi rica ederim." dedikte cemiyet razı olup söylemesini talep ettiler. İhtiyar o anda kelama bed'an ile "Bir adam uyku arasında bir hatada bulunsa mücâzâta şayeste olur mu?" diye sual edip cemiyet dahi cümlesi bir ağızdan "Hayır." diye cevap verdiklerinde ihtiyar bu hususun sebebini dahi sual ettiğinde uykuda insanın aklı başında olmadığını beyan u inbâ eylediler. İhtiyar tekrar kelama mübaşeret ile "Öyle ise her ne kadar bu yabancı sultanımızın bais-i alakası olarak asayiş-i cezîremizi teşvîş eylediği için bir mücâzâta şayeste ise de katli müstehak değildir. Çünkü meyil ve muhabbet denilen şey bâhusûs bir adamın kendi mevki ve memuriyetinden yüksek bir maşukanın tarafından zuhur yafta olduğu halde insanın aklını başından alması tabii olup böyle bir hâle dûçâr olmuş olan bir delikanlı aynı uykuda gibi ne yaptığından haberdar olamaz ve şayet icra etse doğrudan doğruya başkasına fenalık etmek maksûduna mebnî olmayıp alakanın kendisine vaat ettiği zevk ve sefaya vâsıl olmak üzere icra eder. Onun için eğer beni gûş eder iseniz bu adamı katletmeyip yine menfâ edelim dedi. Kalyopi mesen merkumun kelamları üzerine kesb-i can u hayat ederek başından der'akab üsküfyesini çıkardığı hâlde uzun sırma saçları yanaklarına dökülüp cüz-i lehçesi dilberlendiği hâlde cemiyete hitaben "Her ne kadar muhterem ihtiyarın sözleri zaten doğru ise de

hâlbuki asıl madde öyle olmayıp ben bir kızım." demesi üzerine kâffe-i ahâli aşırı taaccüp ve tahayyüre dûçâr olup birbirlerinin üzerine çıkarak ziyade dikkat ile Kalyopi'ye nazar etmeye başladılar.

Kalyopi her ne kadar o ana değin hayli mihnet ve serencamlar çekmiş ve kendisini gâh pençe-i ecele teslim ve gâh sahil-i selamet-i ikbale nâil eden feleğin eğlencesi olmuş idi ise de ezcümle bi'ttabii maliği bulunduğu hûb-ı cemâli ve melek- veşy hüsn-i dilberliği havf ve muhataraların kara bulutlarının arasından parlak yıldız gibi müşâhede olunur idi ve kendisine nazar edenleri vefatlardan evvel mezara koyan ela gözleri cellâdın kılıcının yanında durduğu vakit bile tabii hüküm ve tesirini asla kaybetmemiş idi. İşte o anda kendisine evvelce çeşm-i intikam ile nazar eden cemiyet o vakit çeşm-i merhamet ü rikkat ile nazar etmeye başladılar ve bâlâda zikri sebkat eden ihtiyar tekraren "kelime-i ağaz ile ahâliye hitaben "Gördünüz mü bir maddeyi tahkik ve tecessüs etmeksizin yalnız hırs ve hiddetten tahrik olunarak bir şeye hüküm ü icra etmek ne fenalıkları müntic olur." dedikte ahâli-i belde yek dil ve yek avaz ihtiyarın kelamlarını pesend edip ibraz-ı teşekkür ettikten sonra Kalyopi'nin ellerini kollarını çözüp o mahalde bir sandalyenin üzerine oturmasını ve ne sebebe mebnî erkek elbisesini mülebbes olmaklığı ihtiyar ettiğinin sebebini nakil ve beyan etmesini talep ettiler. Kalyopi kelama bed'an ile "Benim bu adaya düşmekliğimin sebebi malumunuz üzere bir azîm fırtına zuhur edip feleğin bir acayip cilvesine mebnî gâh

karadan ve gâh deryadan yolculuk etmeye mecbur olup hâlbuki hasene bir kız idüğüm cihetle denizde tâife-i nisâ yüzüne hasret kalmış nice tayfaları ve şehristanda bizi seyr ü temaşa edip yalnız tenha dağ başlarında bize tesadüf etmek arzu ve iştiyakında bulunan nice haydut ve eşkiya ile insiz dağlarda ve derelerde arkadaşlık etmeye mecbur olduğum için kız olduğumu işbu elbisem ile siper etmiş idim ve bu adaya dahi vâsıl olduğumda her vakitki âdetime imtisâlen hareket etmiş isem de meğer bu cezirenin sultanı bir kız olup bendenizi delikanlı zannederek kalben hakkımda alaka eylemiş. Bendeniz evvel emirde müşâr'ünileyhin hakkımda ibraz eylediği taltîf ve ihtirâmâtı pek muttasıf bulunduğu mihman nevâzîliğe hamleder idim ise de sonradan ihtirâmât-ı mezkûrenin daire-i insaniyeti tecavüz ettiğinden sâir bazı kevn nişanelerinden sultanın asıl efkâr ve maksûduna vâkıf oldum ama o vakit dahi kız olduğumu beyan etmek merkumeyi aldatmak demek olacağından sükûtu ihtiyar ile kendimi merkumenin elinden bi'ltakrîb halâs edip gitmeye çalıştım ise de Çeşmiâhu'nun aşk ve alakası ve nüfuz-ı kudreti benim sa'y u gayretime galebe edip beni bu hâle giriftâr eyledi." dedi. Kalyopi'nin bu kelamları üzerine ahâlinin rikkat-i kalbi daha ziyade tezâyüd bularak ve gerek kendisinin akdemce başından geçen felaketlere ve gerek kendilerinin bizzat merkumeye cezirede bulunduğu takdirde îtâ eyledikleri korku üzerine gelen belalara mükâfat olmak üzere sâbık sultanın dahi tahta cülûs-ı mükafat olmak üzere bir varisi olmadığı

eclinden herkes bir ağızdan "Bundan böyle sultanımız budur!" diye avaz-ı bülend ile çağırdıklarından sonra saltanat ile çend gün akdem tahkir ile kovulduğu saraya götürüp tahta cülûs ettiler.

Kalyopi şu me'mûlun gayrı sultaniyete dahi vâsıl olup, talih murat ettiği takdirde ne acayip vukuat meydana getirdiği hakkına derûn tefekkürlere müstağrak olur idi. İşte böylece şu taht-ı sultaniyet bundan böyle huzur ve istirahat ve sürûr-ı saadet üzere imrâr-ı ömür eylemesi me'mûl iken kendi selefinin tac u tahtı ile beraber mihnete dahi varis oldu. Çünkü o ana değin kaza ve belaların fikir ve hayaline duhûl etmeye müsaade etmedikleri Ziver Bey'in zikri* her dem hatırından çıkmayıp merkumun nerede olduğu hakkına bir haber alabilmek ve onu kendi nezdine celb etmek üzere bir çare ve tedbir aramaya başladı. Ziver Bey'den cüdâ ve ba'id olarak sultan olmak kendisi için bir hâl-i saadet değil idi. Ve her ne kadar şimdiki maliki bulunduğu nüfuz-ı kudret sayesinde merkumu her nerede ise bulup getirtmek müşkil değil idi ise de Çeşmiâhu'nun hâli gözünün önünde idi ve böyle bir hususa teşebbüs ettiği takdirde şu henüz nâil olduğu devlet ü ikbalin aniden mahbusiyetine ve belki de katline tahvîl olunacağı derkar idi. İşte nev'-i beşerin kaderi iktizâsınca Kalyopi dahi bir dertten halâs olur olmaz diğer bir derde dûçâr olmuş idi.

Halbuki diğer taraftan Kalyopi'nin haberi olmayarak şu henüz nâil olduğu saadetin binası yavaş

---

* Metnin orijinalinde bu ifade "denizi" şeklinde hatalı yazılmıştır.

yavaş hedm olmakla başlamış idi. Çünkü Çeşmiâhu mahbus olduğu mahalde Kalyopi'nin kız idüğünün haberini alarak onun kendisini o kadar vakit aldatıp bunca mezellete dûçâr ettiği için onun hakkına kalbinde bir adâvet husule gelmiş idi ve kendi tahtına cülûs etmesi ise mezkûr adâvetini daha ziyade artırmış idi. Bundan dahi kat-i nazar Kalyopi'nin bî-manend hüsn-i dilberliğinin methini gûş ederek tâife-i nisânın ahlakınca tac u tahtına varis olduğundan ziyade güzelliğinin methine varis olduğu daha ziyade keder ve teessüfünü mûcib olur idi. Çünkü kendisinin zaman-ı sultaniyetinde cezire-i mezkûrda pâyesine akran olmadığı misilli güzelliğine dahi emsâl yok idi. Kalyopi'nin ise cemâlinim beyazlığı ada-yı mezkûre ahâlilerine daha ziyade acayip görünür taaccüp ve tahayyürlerini ba'is olur ve mülebbes olduğu sultaniyet elbiseleri dahi merkumeyi heyet-i asiliyesinden yüz kat daha ziyade güzel gösterir idi. Fakat Kalyopi bu son derece dilberliği için dahi asla fahr u iftiharlar edemez idi. Ekser defa cariyeler endam aynalarının karşısında ziyade hürmet ve ihtirâzla Kalyopi'nin saçları tarayıp siyah zülüfleri* mah cemâline dökülür ve başına mücevherattan musanna tacı vaz' ettikleri halde bizzat cariyeler kız oldukları takdirde bile onun güzelliğine vurulurlar idi ise de Kalyopi aynaya nazar ettikte o bî-manend dilberliğinin zevk ü sefasına nâil olacak Ziver Bey'in yanında olmadığı için o güzelliğinin kendi gözünde

* Önceki bölümde Kalyopi'nin "sırma" olan saçları burada "siyah"tır.

nev'-i beşerden hiçbir ferdin seyr ü temaşasına tesadüf edemeyen bir ulu dağın başındaki güzel çiçeğin makamında görünür idi. Öbür tarafta Çeşmiâhu gizlice muteberân-ı ahâliden ve hademelerin bazılarından kendine tarafgir peyda edip yine evvelki memuriyetine cülûs etmek için leyl ü nehâr sarf-ı efkara ve sa'y u gayret eder idi. Bu vechile cezire-i mezkûre ahâlisinin hemen nısfı yine makden sultanlarını arzu etmeye başlamış idiler. Çünkü Kalyopi her ne kadar olsa cezire-i mezkûrenin usul ve adetlerine kâmilen aşina ve kadiminden beri hükümet sürmeye alışık olmadığı eclden zaman-ı hükümeti layık vecih üzere kullanamadığından kendi radde-i malumatına rağmen imrâr-ı idarece bazı güna uygunsuzluklar vuku bulmaya başlamıştı. Bâhusûs ki Kalyopi leyl ü nehâr Ziver Bey'in aşkıyla sûzân ve yalnız kaldıkça felek kendisini her türlü sürûr-ı saadete nâil edip sevgilisinden cüdâ düşürdüğü için dîdesi giryân olarak âh u figan eder idi. Ve hiçbir vechile def-i gam u merak edemeyip ekser defa kendisine mahsus sandalyesine rakiben derya yüzünde öteberi geşt ü güzâr veyahut bahçeye inip altından musanna aslan ağızlarından sular cereyan eden havuzların başlarında dolaşıp salınmakta idüğünün havadisi dahi Çeşmiâhu'nun gizli tarafgirlerine vasıta-yı hız-ı fesat olup merkumenin bu hareketlerine gün a gün manalar vererek bâkî kalan ahâliyi dahi kendi taraflarına kaldırarak celb ederler idi. İşte böylece Kalyopi'nin hareketleri onun hükümetini dürmek amelinde gezen Çeşmiâhu'nun eline bir münasebet-i alet ve fırsat olup

ekseri mahpus olduğu mahalde akd olunan hafiyy meclislerde kendisinin Kalyopi hakkına bir adâvet-i şahsıyyesi olmayıp hâlbuki bir yabancının öyle bir memuriyete temin olunduğu hâlde idareye muktedir olamayacağı tabii olduğunu ve bu vechile kendisinin ahdâs ettiği şu ufacık hükümetin günbegün inkırâz bulup nihayet ale'l emir bir bir günde dahi külliyen lağvolunacağını tebliğ etmesi üzerine akd olunan son mecliste muteberân-ı ahâliden bazıları her halde yine Çeşmiâhu'yu tahta cülûs ettirmeye katiyen karar verdiler. Hâlbuki bu hususu serien Kalyopi'ye tebliğ ve beyan ettiklerinde merkumenin karşı durup kabul etmeyeceğini ve kendisi dahi bazı tarafgîr peyda edip açıktan husumete kalkıştığı takdirde cezirede bir dâhili muharebe vukû bulacağını dahi bi'l mütâlaa öyle bir ihtilâlin önünü almak için bu husus akdemce Kalyopi'ye asla beyan etmeksizin bir gece nâ-gâh sarayı basıp Çeşmiâhu'yu tekraren hükümetinde ibkâ ve cezirenin selameti ve ahâlinin şefkat ve intifâktan halâsı için Kalyopi'yi öldürmeye karar verdiler ve Çeşmiâhu'nun taraftarları olan ahâliye dahi bu husus gizlice haber verip kendilerine bir işaret verildiği anda derhal tecemmu' edip hücuma hazır olmalarını ihtar eylediler.

Sekizinci Cüz*

Bir gün akşam Kalyopi akil-i taam ettikten sonra bir miktar Ziver Bey'in hakkına bahr-ı tefekküre dalıp ve merkumun kendi hakkına kaleme aldığı makdemce tarif olunan beyitleri kendi kendine yavaşça mütâlaa ile okuyup imrâr-ı vakit ettikten sonra yatağına girip tatlı uykuya varmış idi. Birden nâgehan aşırı şamata ve patırtı seslerinden uykudan uyanarak yatağından sıçrayıp sırtında yalnız pembe zar gömlek olduğu hâlde kendi odasının ittisâlindeki odada yatan cariyelere işbu şamatanın sebebini sual ettiğinde merkumlar dahi mezkûr şamatadan uyanmış olup ve sebebini bilemediklerinden der'akab sarayın her tarafını dolaşıp vukû-ı hâle vâkıf olarak gelip Kalyopi'ye Çeşmiâhu'nun tarafgîrlerini alıp hayli kalabalık ile içeri girebilmek için sarayın arka kapısını kırmaya ve duvarlarından aşmaya çalıştıklarını haber verdiler. İşte o vakit Kalyopi hakkına artık cây-ı selamete ermek için her ümit kat' olup asla me'mûl etmediği bu vukuat hakkına mütehayyir ve ne edeceğini şaşırıp

* Diğer bölümlerde başlıklar "fasıl" şeklinde ifade edilirken burada "cüz" ifadesi kullanılmıştır.

havf-ı ihtilâl kalbinden nâşî benzi atmış gözleri kararmış ve birkaç dakikada ellerinde tabanca ve kabalar ile üzerine hücum edecek olan izdihamın elinden nûş edeceği şarab-ı ecel gözünün önüne gelip nereye kaçacağını ve ne tarafa saklanacağını bilmeyerek odanın içinde divane misilli koşmakta idi. Ve orada sarayın kapısına vuran* her bir kazmalar bi'l nefes Kalyopi'nin sinesine vurulmuş gibi olup ve artık hayatından ümidini kat' edip dîdelerinden yaşlar dökerek odanın içinde kendisinin bu hâl-i pürmelâline mahzûn ve mükedder nazar eden cariyelerine sarılarak onlara hitaben "Allahaısmarladık artık helâl edin işte ben gayrı dâr-ı bekâya avdet ediyorum." dedikte cariyeler şu muvakkat sultanlarının bu hâline tâb u takat getiremeyip "Korkma sultanımız! Biz senin uğruna canımızı feda edip seni ele vermeyiz." deyip ve bâ'dehû bir son cesareti ele alarak sarayın içerisine girmek kastedenlerin gâh hırs ve hiddet ve gâh sevinç ve meserretten neşet eden sedaları âsumana çıktığı hâlde cariyeler henüz Çeşmiâhu'nun taraftarları derûn-ı saraya duhûl etmezden evvel Kalyopi'yi kaçırmak üzere acele ettiklerinin sebebine elleri titreyerek bir ip alıp ve Kalyopi'nin belinden bağlayıp kasr-ı mezkûrun deryaya nazır penceresinden aşağı sarkıttılar ve oracıkta hazır olan sandallar Kalyopi'yi hemen aldıklarında denize açılmaya başladılar ve bâdehû cariyelerin kâffesi güya bu vukuattan hiç haberleri yok gibi odalarına çekilip yerlerine yattılar.

---

* Metnin orijinalinde "olan" şeklinde yazılmıştır.

Orada Çeşmiâhu'nun tarafgîrleri sarayın kapısını kırmaya muvaffak olup içeri dolduklarında evvel emirde sultanın dairesine koşup Kalyopi'yi orada bulamadılar ise taaccüpte kaldılar ve belki korkusundan nâşî, sarayın bir köşesine saklanmıştır itikadına sahip olarak sarayın içinde ne kadar köşe bucak mahaller var ise cümlesini yoklaştırıp hiçbir yerde bulamadıklarında ihtimaldir başına gelecek belayı keşif ile kendisini denize ilkâ veyahut adanın bir hâlî tarafına kaçıp saklanmıştır zannettiler ve böylece bu hususta dolayı cariyelere dahi hiçbir şeyi sual olunmayıp haklarında bir vesveseye sahip olunmayarak ve hiçbir kan dökülmeyerek Çeşmiâhu defaatle tahta cülûs eyledi.

Kalyopi bu vechile azade-i saray edebildi. Çünkü her ne kadar cezirenin işbu derkâr olan ihtilali sebebine herkes sokaklarda ve iskelelerde çokça dolmuş idi ise de gecenin karanlığı herkesin gözüne perde çekmiş olduğundan ve bâhusûs merkumenin bu derece sürat ile sandala rakiben firar edeceğini derhatır edemediklerinden hiçbir kimse görmeyerek böyle bir eyyâm denizde gittikten sonra Şems-i tâbân gündoğu tarafından şavkıyla kubbe-i âsumânı tenvîr etmeye bed'an eyledikte Kalyopi çâr-ı etrafına nazar edip hiçbir kara ve ada gözüne ilişmeyerek öyle bir açık denizde ufacık bir sandal derûnunda yolculuk etmeye mecbur olmuş idüğü için ızdırab-ı şedîdeye dûçâr olup bu defa hiçbir tesadüfün kendisini denizin dalgalarının elinden kurtarabileceğine ümidvar olamaz idi. Fakat sandalcılar Kalyopi hakkına derkâr

olan insaniyet ma'dûdelerinden nâşî gözlerine hiç-bir korku ve azalarına yorgunluk galebe edemeyerek cansiperâne kürek çekerler idi. Kalyopi o hengâmede cariyeler kendisini pencereden sarkıttıkları vakitte aşağı attığı bir adet bohçayı sandalda gördükte açıp içinde sultan olmazdan makdem mülebbes olduğu erkek elbisesini ve üsküfesini bularak ve bu husus dahi cariyelerin bir tedbirleri olduğuna vâkıf olduğu eclden, mezkûr elbiselerini giyinip bir son defa daha vücut ve cemâlinin güzelliğini pinhân eyledi. Orada uzaktan ufak bir gemi göründükte sandalcısı bu hususu Kalyopi'ye müjde itâ eyleyip geminin olduğu tarafa doğru daha ziyade süratle sandalı koşarak nihayet ale'l emir sandalcıların yüzlerinden akan ter elbiselerine varana kadar ıslatmış olduğu hâlde gemiye vâsıl oldular ve gemiden dahi bir sandal vaz' olunarak Kalyopi izhâr-ı teşekkür-i azîme ile sandalcılar ile vedalaştıktan sonra geminin güvertesine çıktığında geminin kaptanı Kalyopi'yi bir erkek çocuğu zannıyla bu hususun sebebini sual eyledi. Kalyopi bu defa dahi mezkûr kaptana hakikat hâlin doğrusunu söylemeyi tecvîz görmez idi ise de her ne söylese yalandan ibaret olacağı ve yalanın ise her hâlde bir taraftan baş göstereceği bedîhî olmakla âdet-i kadimesi üzere doğruluktan ileri gelen perhiz ile hem kabil olabildiği kadar yalanı hakikat hâle tâb' etmek ve hem bazı ihtirâzları sebebine beyan etmek istemediği doğruluğu setr ü siper etmek emeliyle bir lakırdı uydurup söylemek murat eder idiyse de o ana değin birbirine müteakiben dûçâr olduğu serencâmlar ve havf ve ihlal-i kalbinin

sebebine öyle bir cevap itâsına dahi der'akab muktedir olamadığından kaptana hitaben "Efendim, sergüzeştimi nakletmem için cüz-i yorgunluk olmaklığıma müsaade buyurmanızı rica ederim." dedi ise de kaptan hiddet ile cevaben "Hayır, senin kim olduğunu çabucak anlamalıyım ben her be kadar uzaktan açık denizde bir sandal görüp memuriyetim iktizâsınca derûnunda bulunanı kurtarmak için yanına yanaşıp seni sefîneme aldım ise de hiçbir tesadüfe mebnî senin nev-civan çağında bu açık deryada bulunmayacağın için bu husus her hâlde senin ya bir mahalde bir sirkat veyahut diğer bir cinayete mebnî firar ettiğinden neşet etmiş olacağı için mutlaka bir an evvel sebebini anlamak borcumdur." dedikte Kalyopi kelam-ı ağaz ile "Efendim vâkıa hakkınız vardır. Ancak şu âlemde bedbahtlık dahi ekseri insanı öyle bir hâle giriftâr eder ki bir hırsız veyahut bir katil hakkına olan vesveseyi üzerine davet eder. Hâlbuki bu çark döndüğünde * dahi her türlü şeyin vukû ihtimalden olduğu için ifade-i hâlimi hâlisâne gûş ile itimat etmenizi niyaz ederim. Bendeniz kadimden beri bir fakir evladı olup kısmet aramak zımnında diyar-ı âhere çıkmakla şu civarda bulunan bir adaya düştüm. Ve evvel emirde talih benim yüzüme gülerek nazar edip lütuf ve himmetine muntazır ederek beni bir sahib-i servet ve nüfuz efendinin hizmetine temin eyledi. Meğer ise o gaddar, zalim bana makdemce ihsan ettiği bu kadarcık bir himmet ve inâyeti

* Orijinal metinde "dünde" şeklinde yazılmıştır.

ileride garip başımı nice musibet ve belalara uğratmak için elinde bir alet edecek imiş. Ben merkum efendimin yanında hizmetim ile meşgul olmakta iken malik bulunduğum şu güzellik ve nev-civanlık hakkımda hanımın hüsn-i iştiyakı ve muhabbetini celb edip merkume bana alaka etmeye başlamış. Bendeniz dahi merkumenin hakkımda ibraz ettiği taltîf ve hürmetin bir hizmetkâra olabilecek hudut ve dairesini tecavüz ettiğini bi'l müşâhede delikanlı çağımın iktizâsınca kendisi bana gönül veren bir mahbûbenin aşk ve iştiyakına nâil olduğumu evvelki ikbalimden daha ziyade büyük bir ikbal-i add ile fahr u iftihar etmekliğim caiz idi ise de sonra vukû bulacak neticelerin yani alakanın beniâdemi dûçâr ettiği bîkarar hal ve ahvali ve günün birinde ya benim veyahut hânımın tarafından işbu münasebet-i hafiyyeyi meydana çıkaracak bir hal ve hareket her hâlde zuhur edeceğini ra'nâ keşif ile böyle bir nâ-be-câ ve muhataralı ikbal ve zevk ve sefadan ictinâb birle* hanımın bana olan muhabbetine mukabil ona meyil etmeyip soğukça davrandım ise de bu husus dahi hânımın aleyh-i hoşnudiyet ve hatta hırs ve adavetini mûcib olup neticesinin vahim olacağını dahi derk ü tefhîm ederek ne hânımın alaka ve hırs ve hiddetini ve ne dahi efendimin mûcib-i vesvese-i gazabını mûcib olmak üzere dâim'ül evkât bir tedbir-i tefekkür edip ve buna ise cezire-i mezkûrdan hafiyyen başımı alıp firar etmekten başka bir tarîk ile muvaffak

* Eski Türkçede "ile" demektir.

olamayacağımı bi'l mütâlaa bu gece nısf'ül leylde elbette yolun üzerinde bir sefîneye tesadüf ederim, ümidiyle bir sandala rakiben yola çıktım işte sizin kaptanı bulunduğunuz sefîneye rast gelip lütuf-ı himmetiniz sayesinde hem ileride vukuundan havf u imtina ettiğim fenalıklardan ve hem rakib olduğum o ufacık sandal* üzerinde saman çöpü gibi çalkıyan ve her saniye beni balıklara nafaka etmekliğini tecdîd eden kudurmuş dalgaların pençe-i zalimânesinden tahlîs-giribân edebildim." dedi. Kaptan Kalyopi'nin bu kelamlarını gûş-ı hûş ile istimâ' ederek onun kendi sergüzeştini nakletmesinde müşâhede olunan tarz ve tavrından sözlerinin sahte ve ahlak-ı hamîde ile mevsûf bir adam olduğuna vâkıf olarak ve ona hürmet ve ikram ibraz ederek ikameti için ayrıca bir kamara tahsis ile her gün erken akşam dahi nafakasını itâ eder idi. Böylece sefîne-i mezkûr çend gün yoluna devam ettikten sonra Kızıldeniz sahilinde bir karaya vâsıl oldu.

Kara-yı mezkûr iki adet tepeler arasında inşa olunmuş olup sahil-i deryada dahi birkaç ufacık hâneler var idi. Mezkûr hânelerin ocaklarından çıkan dumanlar havayı kaplamış olduğu hâlde gemi limana demir atar atmaz öyle yağmur başladı ki iskeleye çıkan adamlar güç hâl ile hânelerine vâsıl olabildiler. O sırada dahi Şems gurûb edip bir tarafından dahi zulmet-i leyl âlemi istiyâba başladı ve hava soğuk olmak münasebetiyle köylüler odalarının içindeki

* Orijinal metinde "sandalı" olarak yazılmıştır.

ocaklarına ağaç kütüklerini yanaştırarak yakıp hem onun aydınlığıyla birbirlerini görebiliyor idi ve hem çoluk çocuklarını başlarına toplayıp yağmurdan ve soğuğun şiddetinden masûn oldukları ve her biri gemiden çıkan ya peder maderine veyahut karındaşlarına kavuştukları cihetle dilşâd u handan konuşurlardı. O esnada bîçare Kalyopi o yağmurlu havada karanlıkta hiçbir tanıdığı olmayan kariyeye çıktıkta nereye gideceğini bilemeyerek sokağın ortasında şaşırmış kalmış idi. Yağmur dahi kesb-i şiddet ettiği için nihayet etrafa bakınırken oracıkta bir tarafı yakılmış ve bir tarafı rüzgâr şiddetinden hemen yıkılmak üzere bulunmuş olan bir köy odası gözüne ilişmekle gidip onun altına sığındı. Merkume zaten yağmurdan ıslanmış olmasıyla soğuk rüzgar dahi estikçe titretir idi. Oracıktan geçen bir köylü merkumeyi gördükte yanına gelip "Sen kimsin?" diye sual ederek bir yabancı yolcu olduğunu anladıkta rikkate gelerek Kalyopi'yi alıp bir kahvehaneye götürdü ve o gece orada beytûtet etmesi için kahveciye tembih eyledi. Mezkûr kahvehanenin tavanı gayet alçak olup derûnu zindan gibi karanlık olmasıyla göz gözü görmemekte ve yalnız ocakta yanan ağaçların şavkıyla cüzzi aydınlık olmakta ve kalabalıktan ayak üzerinde durabilecek yer bulunmamakta idi. Kalyopi yağmur ve soğuktan kurtuldu ise de bu defa dahi kendi cinsine mahsus olan korku bîçareyi ihâtâ etmeye başladı. Çünkü kahvehane-i mezkûra tecemmu' etmiş olan kimseler her biri ipten, kazıktan kurtulmuş eşhâs olmakla havanın yağmurlu ve soğuk olmasından

istifade ile mest-i lâ-akıl olarak eğlendikleri için Kalyopi korkulacak bir hâlde idi. Her ne hal ise merkume bi'ltakrîb kahvecinin yakmak için kahvehanenin bir köşesine biriktirmiş olduğu ağaç arasına büzülüp ellerini yüzüne kapayarak parmaklarının arasından derûn-ı kahvehanedeki eşhâsın hal ve hareketlerini seyreder ve ettikleri lakırdıları gûş eder idi. Bu çapkınların ise ettikleri lakırdılar birkaç gün evvel ikisi üçü bir olarak silahlanıp kariye-i mezkûrenin arkasındaki dağın öbür tarafındaki ormanlık arsaya bir fahişe götürmelerinden ve diğer refikleri basmaya üste gelmekle beyinlerinde kanlı münazaa vukua geldiğinden sonra o tarz adamlara mahsus olan bir nev' ahbaplık ve insaniyetten muhrik olunarak bir karı için o kadar adam ölmeden ise karının ölmesi daha evla diyerek içlerinden birisinin göğsüne bir kama saplayıp karıyı öldürmesinden ibaret idi. Artık öyle mahalde insan canavarlarının arasında kalarak sinmiş yatan bir melek bakire-i duhterin ne hal ve ne heyet kesb edeceğini okuyanlar derk edecekleri için* tafsilâtından kat'-ı nazar olundu. Merkumlar her birisi ayakta canavar gibi öğürerek sefîhâne bin türlü tarz ve tavır ile birbirlerinin elbiselerini yırtacak mertebede çekip çekiştirerek güya oynaşıp şakalaşırlardı. Bu sırada merkumlardan birisi arkadaşlarından birinin kendisini itmesiyle Kalyopi'nin

* Tanzimat romanlarında sık sık karşımıza çıkan yazarın olaya müdahil olması ve okuyucuyla sohbet eder gibi bir üslup takınması burada da görülmektedir.

yatmakta olduğu tarafa düşüp başını Kalyopi'nin ayaklarına çarptıkta kanlanmış gözlerini açıp orada bir adam yattığını görerek hiddetli tarz ile kahveciye hitaben "Yahu burada yatan kimdir?" diye sual eyledi. Kahveci çapkının birisi olmakla merkuma cevaben "Ne bileyim bir garip yolcu imiş. Bir güzel kız ya karı olmuş olsa buraya gelmez ya! Gidecek olan köpekler gelip benim kahvede yatarlar." dedikte merkum kahveciye "Ah şöyle kız olmuş olsa idi iyi olurdu. Şimdi alıp da şu dağın arkasına götürür idik. Fakat her ne hâl ise öyle şey olmaz. Biz bu kadar adam çalışıp çağıralım, oynayıp yorulalım da o orada rahat rahat oturup bizimle eğlensin. Bu olamaz her kim ise kaldır o dahi bizimle oynasın." dedi. İşte o anda Kalyopi'nin dûçâr olduğu hâlin tarifi mümkün değildir. Zira o çapkınlar birbirlerine yaptıkları misilli onu dahi çekip çekindirecekleri aşikâr ve o hâlde her tarafı açılıp esrarı meydana çıkacağı derkâr idi. Binâberîn heyecan-ı kalbinden nâşî, nefesi tutulup kendi kendine "İşte şimdi elden gittim. dağ başında bir küme kurdun eline düşmüş bir zayıf kuzu misilli şimdi by edepsizler beni parça parça edecekleri bi'liştibâhtır." diye kahvecinin ne cevap vereceğine muntazır olur idi. Birdenbire kahveci merkume hitaben "Bırak adam sen de! Herifin yağmurdan soğuktan atası ağlamış oynayacak hâli mi kalmış. Oynayayım derken bir yanı kırılır ise başımız belaya uğrar." dediği sırada merkumu öbür taraftan diğer arkadaşları kolundan çekerek lafa tuttukları ve kendisi ise işret ile gayet sarhoş idüğü cihetle kahveciye

ettiği lakırdıları bîferâmûş edip refikleri ile beraber yine bağrışıp oynamaya devam etti. Kalyopi o dem büyük bir kazadan kurtulanlara mahsus olduğu üzere büyücek bir nefes alıp şu azîm beladan dahi halâs olduğuna gayetle sevinip şâd oldu ve merkumân-ı vahşilerin o hâl-i sefîhânelerini görmek bedbahtlığına düşmüş olmasına sebep olmuş olan Ziver Bey'in letafet ve nezaketini derhatır ederek derûn-ı dilden bir âh-ı sert çektikten sonra kendi kendine "Ey bedbaht Kalyopi şu insiz adalar ve dağlarına dört ayaklı ve köylerdeki iki ayaklı canavarlardan nihayet ale'l emir Ziver Bey'e kavuşmak acaba müyesser olacak mıdır diye tefekkür ve mütâlaa eder idi. Hülâset'ül kelam merkumlar bir hayli müddet daha böylece patırtı ve şamata ettikten sonra kahvehaneden dışarı çıkıp rüzgârdan sallanan ağaç fidanları gibi iki tarafa devrilerek herkes yerlerine dağıldı. Kahveci dahi o vakit kapıyı kapayıp evine gitti. Kalyopi'nin dahi başı dinlenip çend gün makdem sahilhânede vâki Çeşmiâhu'nun odasında kuş tüyünden musanna' sırma saçaklı yüz yastıklarına dayadığı başını bir sert kütüğe dayatıp uykuya daldı.

Biraz vakit geçtikten sonra Âfitâb'ın tulûuyla kahvehanenin ufacık pencerelerinden içeri sabâ duhûl etmeye başladıkta kahveci gelip ocağı yaktığını müteakip "Bakayım şu yolcu kim ise beline bir tekme vurup uyandırayım da nereden geldi ise oraya gitsin." diye Kalyopi'nin yanına yaklaştı ve merkumenin ise uyku arasında üsküfyesi başını dayadığı kütüğün budaklarına takılarak başından çıkmış ve kendisi daha

uykuda bulunmuş olduğundan kahveci ne baksın odunların arasında başı açık uzun sırma saçları gerdana dökülmüş mahbûbe-i dil-ârâm yatıyor. Bunu görünce herifin aklı başından gidip reddetmek efkarını tebdîl eyledi ve merkumeyi usuletle uyandırdı. Kalyopi uykudan uyanıp başının açılmış ve kâffe-i esrarının meydana çıkmış idüğünü görünce artık keyfiyeti setretmek mümkün olamayacağını derk ile kahveciye hitaben "Efendim, bendeniz memleketimde bir adama akd olunmuş idim ise de kocamın bed ahlakından nefret ederek tebdîl-i câme ile hânemden firar ve bir gemiye rakiben diyar-ı âhere gitmek emeliyle dün akşam buraya çıkıp kahvenizde misafir oldum ise de kahvehanede o vakit pek çok izdiham olduğundan bu hususu korkumdan nâşî size beyan ve ifade edemedim dedi. Kahveci merkumenin bîmisal bir dilber olduğuna ve nezaket ve letafetle söyleyişine mütehayyir olup her ne kadar kendisi gibi vahşi ve çapkın kimseler nezaket denilen hâletten bîhaber iseler de kibar ve nazik olanı sevdikleri için Kalyopi'ye kalbinde aşırı meyil ve muhabbet hisseyledi ve etvâr-ı sefîhânesini külliyen tebdîl edip aşırı taltîf ile Kalyopi'ye hitaben "Sultanım bu maddeyi niçin bana dün akşam söylemediniz? Ben sizi eve götürüp kuş tüyü yastıklarda rahat ettirir idim." diye heyecanla birtakım nevâzişlere ve taltîf ü hürmet etmeye başladı ve birazdan akşamki müşterileri yine kahvehaneye dolacaklarından merkumeyi onlardan kıskandığı ve bu hususun hiçbir kimseye işitildiğini istemediği için hemen yine üsküfyesini başına giydirerek

Kalyopi'yi beraber alıp hânesine getirdi ve evde iki gözleri alîl validesine ve kulakları sağır olan karısına onu takdim edip "Şu adam bir fakir ve garip yolcudur. Birkaç gün bizde misafir olsun." dedi. Ve kendisi o akşam dükkanı mu'taddan evvelce kapayıp hânesine gelmeye karar vererek dükkanına gitti.

O gün akşam olduğunda kahvehaneye yine o akşamki çapkınlar cem' olup hayli 'ayş u işret ettikleri sırada beyinlerinde bir büyük münazaa zuhur ederek içlerinden birkaç genç yaralanmakla hükümet kahvehaneyi kapattı ve kahveciyi dahi onlar ile beraber hapse ilkâ eyledi. Kahvecinin bîçare karısı ise kocasının her gece geç vakit ve sarhoş geldiği için aşırı nefret getirmiş idi. O gece misafir delikanlının yatağını, kayınvalidesinim yatağı yanına serip kendisi odanın öbür köşesinde yatmış idi. Yarı gece geçip o vakte kadar kocası gelmemiş olduğundan bîçare kadının gözüne uyku girmeyip gelen giden olmadığı için aşırı ızdıraba düştü. Kalyopi ise öbür yanda kahveci eve geldiğinde başına gelecek belayı derhatır ederek telaş ve endişesinden nâşi uyuyamadığıçün yatağının içinde gâh yatar ve gâh kalkıp oturur idi. Kahvecinin karısı odanın içinde yanmakta olan ağaç kütüğünün şavkıyla misafirin dahi uyumadığını görerek "Kalkayım şu adam kim ise biraz yanına gidip konuşarak def-i gam edeyim." diye Kalyopi'nin yanına geldi. Ve ona hitaben "Ey misafir! Fena kocaların elinden karıların ne çektiğini görüyor musun? Eğer sen dahi evlenecek olur isen sakın benim kocam gibi hareket etmeyesin." dedi. Merkume karı hem bu

kelamları söyler ve hem havf u telaş ve dikkat-i azîme ile sokak kapısına nazar eder idi. Layenkatı' Kalyopi'ye hitaben "İşte böyle benim kocam misilli fena adamlar her türlü fenalıklarından mâada bir de aşırı kıskanç olur bu dahi kendilerinin ahlaklarının bedliği sebebiyle karılarını hoşnut edemediklerini bildiklerinden neşet eder."der idi.

Kalyopi merkumenin kocasının ne adam idüğüne vâkıf olmuş ise de merkum birazdan eve geldiğinde muamelât-ı nâ-be-câda bulunmaya kalkışacağı derkar olmakla kendisinin gece mezkûr hânede misafir kalması kocasıyla bi'l ittifak vukua gelmiştir gibi bir şüphe ve vesveseye sahip olunmasın efkârıyla sergüzeştini min'el evvel ile-l âhir merkumeye beyan ve kız olduğunu dahi ifade ve karıya daha ziyade teminat vermek için başından üsküfyesini çıkarıp sebebini açıp irâd-ı bürhân eyledi. Sağır karı Kalyopi'nin ettiği lakırdıları işitemeyerek merkumenin bu hareketi üzerine delikanlı zannettiği misafirin kız idüğünü görünce aşırı taaccüp ve tahayyüre dûçâr olarak bu hususu dahi kendisine daha ziyade bir hakaret etmek emeliyle kocasının mahsusen bir tedbiridir zannederek hemen bülend avaz ile "Yetişin komşular! Bakın kocam erkek kıyafetine sokarak eve karı getirmiş." diye bağırınca komşular derhal yetişip karının sözünün sahih olduğunu gördüklerinde Kalyopi'nin yüzüne tükürmeye başladılar ve keyfiyeti hükümete ihbar ile Kalyopi'yi yaka paça karılar mahbushanesine indirdiler. İşte bu vechile Kalyopi bir fahişe karı misilli herkes kapılardan ve

pencerelerden kendisine azar ederek ve yüzüne tükürülerek kemâl-i mezellet ve bed-nâmlık ile hapishaneye atıldığından bu oyuna dahi rast geldiğini teessüf-i azîm ile tefekkür eder idi. Ancak bir tarafından da kahvecinin eve geldiğinde ırzına kast olunacağı için havf-ı endişe ettiği o ma'hûd geceyi bela keder geçirdiği sebebiyle son derecede memnun ve mesrûr olur idi. Ve orada Ziver Bey'i dahi yâd edip kendi kendine "Âh gözümün nuru efendim! Senin ile pederlerimizin mezarından avdet eder iken birbirimize tesadüf edip gecenin karanlığı sebebiyle birbirimizin ne lehçe ve simâda olduğunu tanımayacak ve yalnız isimlerimizi öğrenebilecek mertebede vukû bulan ülfet ve ünsiyetimizi felek bize ne ağır paha ile sattı.

Bence kimseler birbirlerini tanıyıp bir hayli müddet nâil-i vuslat olduktan sonra kıskanç feleğin cilvesine mebnî birbirlerinden cüdâ düşerler ise de bir zaman vukû bulan ülfet ve muhabbetlerini yâd ederek oldukça teselliyâb olurlar. Fakat senin ile benim kabristandaki dökmüş olduğumuz gözyaşlarından mâada derhatır edecek bir şeyimiz yoktur. Felek seni bir yana attı beni bir yana. Nâil-i vuslat olmak için meydanda hiç bir alamet-i ümit yok iken şimdi dahi ölümden beter olan şu iftiraya uğradım. Fakat kime ne diyeyim? Talih bir adamdan yüz çevirdiği takdirde her türlü kabahat o adama azv olunması tabiidir." diyerek ve dîdelerinden baran-âsâ yaş döküp âh u enîn eder idi.

Artık Kalyopi'yi mahpusta bırakıp biraz da Çeşmiâhu'nun sarayına gidelim*

Kalyopi mezkûr adadan kaçırarak ölmekten halâs eden sandalcılar adaya avdet ettikleri gibi tevkif olunup hapsedildiler. Ve beş on günden sonra çıkarılıp meclise celb olunarak Kalyopi'nin saraydan firar eylediği kendilerinin meydanda olmadıkları bir vakte tesadüf ettiğinden haklarında şüpheye düşüldüğü cihetle o hususta kendilerinden izahat talep olundu. Sandalcılar maddeyi olduğu gibi beyan ederek "Efendiler, evet inkâr etmeyiz. Sâbık sultanı biz kaçırdık. Ancak muhakemesine nazar olunarak katline ilan edilmiş bir kabahatliyi veyahut hükümete karşı isyan edip cebr ile saltanatı ele geçiren bir karıyı kaçırmadık. Belki umum ahâlinin hüsn-i rızasıyla hükümdar intihâb olunan ve kendisinin sultan olacağından haberi bile olmayan bir kimseyi kaçırdık. Eğer bunun için bize bir ceza lazım gelir ise siz bilirsiniz." dediklerinde meclistekilerin kâffesi merkumların bu kelamlarına hak verip bu hususu Çeşmiâhu'ya tebliğ ettiklerinde müşâr'ün ileyh sandalcıları af buyurulup mahpustan ihraç ve yine evvelki hizmetlerinde istihdam olunmalarını emreyledi.

Hâlbuki Çeşmiâhu'nun kâffe-i mücevheratını vaz' ettiği bir altın çekmecesi olup Kalyopi saraydan firar ettiği esnada mezkûr çekmecenin anahtarı kürkünün cebinde kalmış idi ve o çekmeceye ise diğer

* Tanzimat romanlarında görülen okuyucuyla konuşur gibi bir üslup takınma durumu burada da devam etmektedir.

hiçbir anahtar uymaz ve müceddiden bir anahtar yapılmak dahi mümkün olamaz idi. Bu husus ise süsü ve düzeni gayet son Çeşmiâhu'nun aşırı teessüfünü mûcib olduğundan ve civarda bulunan kasaba ve kariyelere o günlerde havali-i mezkûreye erkek kıyafetinde bir kız gelmiş mi diye sual etmek ve eğer bulurlar ise izzet ü hürmet ve hatta birtakım atıyyeler ve ihsanlar ile taltîf ü riayet eyleyerek mezkûr anahtarı merkumdan alıp tarafına irsâl eylemeleri için memleket valilerine mektuplar yazarak hassaten memurlar çıkarttırdı. Bu memurlardan birisi Kalyopi'nin mahpusunun on birinci günü mezkûr kariyeye vâsıl olup köyün kaymakamına Çeşmiâhu'nun nâmesini takdim eyledi. Kaymakam mektubu okuyup mealine vâkıf olunca derhal köyün her tarafına zaptiyeler sevk ederek öyle bir adam geldi mi diye araştırmalarını emreyledi. Bu hususu kahveci mahpusta işitir işitmez kaymakamın huzuruna çıkarak maddeyi beyan etmesi üzerine Kalyopi'yi mahpustan çıkarıp huzura getirdiklerinde gelen memur merkumeyi tanıyıp ziyade tekrîm ve ta'zîm ile ayağa kalktı ve "Bir vakit bizim sultanımız bulundu" dedikte kaymakam dahi ayağa kalkıp bir sandalyeye oturmasını teklif ve Çeşmiâhu'nun nâmesini kendisine tebliğ eyledi. Kalyopi o anda bu hususu derhatır ederek cebini, koynunu yoklaştırdığında anahtarı bulup memura teslim eyledi. Memur bu hususdan dolayı aşırı memnun olarak Çeşmiâhu'nun Kalyopi'ye olan hediyelerini teslim eyledikten sonra adaya avdet etmek üzere yine gemisine rakiben yola çıktı. Kaymakam ondan

sonra Kalyopi'ye aşırı hürmet ederek "Sultanım, mademki siz vaktiyle böyle bir mansıb-ı bâlâya terfi kılınmışsınız bu hususu akdemce ifade etmediğiniz için malum olmadığından sizi mahpusa ilkâ ettirdim. Af buyurun." diye niyaz ve rica eyledikte Kalyopi "Efendim, bendeniz o vakit bu hususu size ifade etmiş olsam dahi katiyen mesmû'nuz olmayacak idi. Çünkü sergüzeştime benden mâada bir şehadet eden kimse bulunmadığı için benim sözüm mahpusiyet ve bed-nâmiyetimden, halâsıma bahis olmaktan başka belki hakkımda divanelik azv olunacağı bîşekk ü şüphe idi. Bu âlemde bedbaht bir adamın doğru kelamlarına bile yanlış mana verilmek emr-i tabiidir." dedi. Kaymakam Kalyopi'nin şu akîlâne kelamları üzerine daha ziyade hüsn-i teveccüh ve hürmet göstererek defa kelama bed'an ile "Ey sultanım sizin dahi ra'nâ malumunuzdur. Kabahatsiz ve hakşinâslık ile münhali bir adamın sonunda hâiz olacağı şan ve şerefin daha ziyade fevt bulması için evvel emirde kaldırılıp yere vurmak ekseri talihin bir cilvesidir ve bizler her ne kadar taraf-ı devletten hakkaniyeti iltizâm etmek üzere memur temin olunmuş isek de hakkaniyeti görebildiğimiz kadar vikâye edebiliyoruz. Her ne hâl ise şimdi sultanımız nasıl murat ederseniz eğer kariyemizin âb-ı havasından hoşnut olur iseniz ikametiniz için bir hâne tahsis edeyim. Yok vatanınıza gitmek murat eder iseniz yalnız memurlar temin ederek o tarafa irsâl eyleyeyim." dediğinde Kalyopi İstanbullu olduğunu ve her halde vatanına gitmek arzusunda bulunduğunu beyan etmesi üzerine kaymakam Kalyopi'nin

rükûbune kendi atını temin ederek ve yanına beş altı atlı verip her nev' yol levazımâtını itâ eyleyerek Kalyopi'yi semt-i vatanına doğru yolcu etmek üzere kendisi dahi ittibâ'sı ile beraber atına binip azîm dârât-ı saltanat ile kariye-i mezbûrdan dışarı çıktı. Oracıkta defa atlardan inip kariye-i mezkûrenin civarındaki bostanların önünden cereyan eden ufacık bir pınarın kıyısında oturup bir miktar daha ârâm u istirahatten sonra kaymakam ile biraz kahvaltı ettiler ve akîl-i taamdan sonra bir müddet daha birbirleriyle konuştuklarında Kalyopi kaymakama ne vechile kariyeye gelmiş olduğunu ve gemiden çıktığı akşam o kariyede hiç tanıdığı olmadığı için hapsolan kahvecinin kahvehanesinde o gece kalmaya mecbur olduğunu ve ondan sonra vukû bulan kâffe-i hususları yekân yekân tarif eylediğinde kaymakam vukuattan o vakit haberi olmadığı için teessüfünü ve meydana çıktıktan sonra pek çabuk ayrılık yetişip ve icap olan izzet ü ikramda bulunacak vakit kalmamış idüğünü beyan ettikten sonra defa atlara binilip bir son defa daha birbirleri ile vedalaşarak kaymakam köye ve Kalyopi semt-i vatanına doğru müterâhi oldu.

Dokuzuncu Fasıl*

Kalyopi'nin Sâir Serencâmları

Kalyopi maiyetinde bulunan zaptiyeler ile beraber pürbehçet ve meserret ile Akdeniz sahiline doğru müterâhi ve bu defa artık yolunu semt-i vatanına çevirmiş olmakla gayrı beliyyelerin serrinden def ü ref olmalarına dair ümitvar olur idi. Fevk'ülvâki günbegün vatanının o sevgili toprağına yaklaşmakta olup yanındaki pürsilah ve cesur refiklerinin arkadaşlığı ile artık bir fütûr ve felaket zuhura gelmeyeceği hakkına kendisini temin ettiği yerde zalim felek bir son defa daha merkumeyi sağ ve salim vatanına kavuşmaktan kat'-i ümit etmek tecrübesine düşürdü.

Şöyle ki yola çıktıklarının ertesi gününün öğle vaktine yakın iki tarafı yüksek ve sık ağaçlar ile ihâta olmuş bir dereden geçtikleri hâlde önlerine nâgehan beş altı nefer haydut çıktı. Mahal-i mezkûr türlü karmalardan ibaret daracık bir yol olup dağların tepelerinde vâki olan** ağaçların fidanları ise rûy-ı

* Metnin orijinalinde "Sekizinci Fasıl" şeklinde ifade edilmiştir.

** Orijinal metinde matbaa hatalarından dolayı bu ifade iki defa yazılmıştır.

âsumâna ser çekmiş ve tüfek bile atılacak olsa sedası dağlara aks edip şiddetli bir vâfir gürültü husûle getirdiğinden mâada bir faideyi mûcib olmayıp kimsenin işitip imdada gelmesi dahi mümkünsüz olduğu misilli mezkûr dere zaten dehşetli bir mahal iken hayâdîd-i merkumenin bacaklarına kadar sıvanmış elbiseleri ve her taraflarından sallanan tüfek ve uzun bıçaklar ve sivri külahlar ve arkalarından bağlanılacak mertebede bıyıkları ve eğili kaşları ve iri gözleri olup bunlar hususen bir kedere uğramış bir adama imdat ve muavenet etmek için gelmiş olsalar bile yine onu dehşet ve telaşa dûçâr ederler idi. Merkumân-ı haydutlar Kalyopi'nin refiklerinin yanına gelip gayet ve gaddarca bir tarz ile soyunmalarını emr ü icbâr eylediler. Burada da Kalyopi'nin dûçâr olduğu havf u hiras ale-l-seviye adamlarınkine kıyas olunamaz idi. Çünkü böyle bir vukuata tesadüf eden diğer kimseler yalnız üzerlerinde bulunan akçe ve mücevherat için soyunmaktan havf ı ictinâb ederler. Hâlbuki Kalyopi hiçbir mücevherata mümâsil ve hiçbir hazine ile istirâsı mümkün olmayan ırz ve namusunun pây-mâl olacağı için giriftâr-ı pürazap ve endişe olur idi ve kendine kalacak olsa bütün malik olduğu akçe ve eşyasını der'akab merkumâna bi'l memnuniye teslim ile şu en ziyade korkusunu mucîb olan ve o ana değin her ne türlü tehlike ve felaketler arasında bile setr ü siper etmeye muvaffak olabildiği kız olduğu hususun tehlikesinden arî ve berî olmaklığı arzu eder idiyse de refikleri bulunan zaptiyeler sayıda kendilerinden pek ziyade çok olmayan düşmana derhal teslimiyeti

yeğlediklerinin şanına mugayyir görmekle mukavemet ettiklerinden mabeynlerinde bir kanlı mudârebe zuhur edip silahların boşanmasına ve heybetli şamatalarına o insiz dağlar dahi hem de oldukça kulaklar sağır ve vücud-ı insan havf ve hirâsı ile olur mahv idi.

Biraz makdem sultan sarayında dilber ve nazik cariyelerin hürmet ü taltîfine alışmış olan bir nevcivan ve korkak kızın işbu hâle tâb u takat getirmeyip korkusundan ya ödü patlayıp veyahut bayılarak atılan kurşunlardan birisine tesadüf etmezden evvel vefat edeceği me'mûl idi ise de Kalyopi o ana değin görmüş olduğu nice kaza ve belaları ile beraber cinsine mahsus olabildiği kadar cesareti dahi kendisine mu'tâd etmiş olmasıyla ve kendisinin mezkûr kavgaya dâhil olamayacağını ra'nâ keşfedip canını kurtarmaya sa'y u ikdâm ederek hemen attan aşağı indiğinde oracıkta yolun kıyısında sık yapraklı ve dikenli bir çalının içine girip saklandı ve merkumenin bu hareketini gerek haydutlar ve gerek zaptiyeler birbirleriyle kanlı kavgaya tutuşmuş oldukları için göremediler. Orada birkaç kişi haydutlardan ve bir o kadar da zaptiyelerden telef olup ve bâkî kalanlar dahi mecrûh olarak kavga etmekte oldukları hâlde haydutlar uzaktan bir kervan gelmesinin sesini işittiklerinde toplayabildikleri kadar eşya cem' edip firar ettiler ve Kalyopi attan aşağı indikten atın dahi kaçmış olduğu için zaptiyeler Kalyopi'yi göremediklerinde kendileri kavga ettikleri hengâmede bir tarafa kaçıp kurtulmuştur zu'muna sahip olduklarından geri memleketlerine avdet ettiler.

Kalyopi her ne kadar çalının içinde silah boşanması sedalarının ve diğer şamatalarının kesildiğini anladı ise de korkusundan dışarı çıkmaya cesaret edemeyip oracıkta* bütün vücudu titreyerek durur idi. Ancak çalı gayet dikenli olup yüzlerine ve ellerine battıkça her tarafından kanlar akmakta olduğu ve kımıldandıkça daha ziyade dikenlerin hışmına uğrayacağı için kalbini ihâta etmiş olan harici korkudan ziyade vücudunu kaplayan iğne gibi sivri dikenlerin korkusundan kımıldanmaya cüret edemeyerek netice-i hâle muntazır olur idi. Hâlbuki aradan hayli vakit geçip hiçbir ses ve seda işitilmediğini ve orada da yoldan geçen bir kervanın sesini dahi aldığından kavganın men' olmuş idüğü hakkına şekk ü şüphesi kalmayarak ve mürûr eden kervanın yanına gitmeye murat ederek çalının içinden dışarı çıktı. Ancak çe-fâide ki mezkûr kervanın kendi geldikleri tarafa doğru gittiğini gördükte o ümidinin dahi kat' olduğundan "Her çi bâd-abâd" diyerek râh-ı vatanı bırakmadı ise de akşam dahi yaklaşmakta olduğundan gündüz bile birkaç adamın havf u dehşete dûçâr olduğu o insiz dağların arasında gece yalnız başına kalmaya mecbur olmuştu. Her ne hâl ise öyle bir mahalde yolun ortasında dahi durmaklığı reva görmeyip hayatından ümidini kat' etmekliğinden teessüf eden bir cesaret ile o hisar gibi dağın bir tarafında tırmanarak biraz yukarı çıktı ve haydutların adam soymak için pek ziyade münasebetle gördükleri öyle

* Metnin orijinalinde "ovacıkta" ifadesi yer almaktadır.

bir öyle bir mahali vahşi hayvanların dahi insan telef etmek için münasib-i adet edecekleri bedîhî olmakla o bâbda hayli havf u telaşı çekerek o geceyi dahi selamet geçirebilmek için yalnız Hüda'ya ümit ve kendini ona teslim ederek oracıkta gayetle fâlik gönlü ve biraz yukarısına suhûletle çıkılır bir ağacın üzerine çıktı ve talihin kendisini o ana değin gâh garip edip insiz adada ve gâh tevkif edip aç ve susuz zindanda yatırmış iken şimdi dahi kuşlar misilli ağaç dallarında yattığını tefekkür ederek artık baht-ı siyahının kendi hakkına merhamete geleceğinden kat'-i ümit etmiş idiyse de zulmet-i leylin arkasından zuhur eden tulû'-ı Şems gibi nice defa vukua gelen bir felaketten sonra nâgehân bir sürûrun dahi vücuda geldiğini bi-t-tezekkür akıbetkâr kendisini şu müstağrak olduğu derya-yı muhabbet ve meşakkate gâh indirip ve gâh çıkarak merâm ve eğlencesine alet eden feleğin elinden bir gün kurtulacağına dahi ümitvar olur idi ve bulunduğu hâlde ağacın üzerinde bir miktar canavar havfından berî olarak uykuya dalmış idi.

Ertesi gün alel-l-sabah uyandıkta Şems'in ziyaları ağacın bâlâsında bulunan fidanlara varmış olduğunu görerek işbu ziya-ı merkumenin derûnunda dahi müceddiden bir ümit ve ferahiyet şevki husûle getirmeye sebeb-i müstakil olmakla hemen olduğu ağaçtan yere indi ve her ne kadar o yollara aşina değil idi ise de dîdelerini dâim'ül evkât pusula misilli semt-i vatanından ayırmayarak bir hayli zaman o sabahın serin çağlarında uzaktan her biri bir cesîm-i âdem heyetinde görünen ağaç kütüklerini gördüğünde yüreği

titreyerek bu hâl-i pürmelâl ile gâh inip ve gâh çıkarak ve nihayet tepeye vâsıl olduğunda nâgehan karşısına suhûletle inilip yollar tesadüf edip ve biraz daha ilerideki görünen meydanlıkta dahi bir azîm nehir cereyan ve cevelân etmekte olduğunu ve mezkûr nehrin kenarında dahi bir derbent inşa olunmuş idüğünü ve derbent memurunun çocuklarının çay-ı mezkûrun kenarında oynaştıklarını ve çayın öbür tarafında bir miktar davarlar otladıklarını müşâhede eyledi. Kalyopi mahal-i mezkûru seyr ü temâşâ ile ova üzerinde nafakalarını aramak için her biri bir yana dağılıp yürüdükçe boyunlarındaki asılı olan çanları çalınarak dolaşan o insan-ı mûnis ve maskara hayvanatlara ve bâhusus çayın kenarında gezen çocuklara nazar ettiğinde gözüne her birisi bir melek gibi görünüp insan sakin olan bir mahale yetiştiği ve insan sesini aldığı için kalbinde bir azîm sürûr ve ferahiyet husûle gelip şâd u handan olarak mezkûr tepeden indi ve derbendin içerisine girip vukû'-ı hâli memuruna arz ve beyan eyledi.

Derbendin memuru o günkü vukû bulan işbu hırsızların maddesini kendisi dahi işitmiş ve arkadaşlarından bazılarını mezkûr şâkîleri taharri için göndermiş olmakla, Kalyopi'nin sözüne itimat ederek korkusunu def etmek zımnında bir miktar teselli ve karnını doyurmak için biraz dahi taam verdi. Ve Akdeniz kenarına giden bir kervan ile kendisini her hâlde yolcu edeceğini o ana kadar kemâl hürmet ve riâyet ile kendisini misafir kabul edeceğini vaat eyledi. Kalyopi'nin o vakit bütün korkusu def olup yüreği

rahatlandı. Çünkü sahil-i mezkûreye gitmek için yedi saat kadar yol kalmış idi ve derbent memurunun ifadesi üzere yolun bâkî kalan tarafı selamet idi. Kalyopi bu vechile şu karadaki tesadüf ettiği tehlikeyi dahi geçirdikten sonra artık sahil-i selamete erişeceğine ümit ve itikat edip ancak def-i gam etmek için derbendin önünde vâki çayın kenarındanki bahçeye indi. Bahçe-yi mezkûrda derbent memurunun kendi eliyle gerek kendilerinin ve gerek gelip giden yolcuların iktizâsına kifayet edebilecek mertebede meyveli ağaçlar dikmiş olup her ne kadar pek vüs'atli değil idiyse de sık sık dikilmiş fidanlar çayın nemlâklığı ve Güneş'in hararet ile derhal büyüyüp kâffesi nev'ine mahsus meyveler ile mâl-âmâl idi. Ova-yı mezkûrun her tarafından kıvrılarak cereyan eden çay, derbendin önünden süratle hareket eylediği ve orada derûn-ı çayda külliyetli büyük taşlar bulunduğundan sular onların arasından dolaşarak akıp gittiği için iki tarafa dahi akıyor zannolunur idi. Mezkûr tertipsiz surette duran kayalar ise suların serbestçe cereyan etmesine mani olup onları gayet dar yollardan akıp gitmeye mecbur ettikleri için bir hûb avaz çağıltı husûle getirirler idi. Bahçenin çaydan tarafa olan kapısında şiddet-i Şems'ten muhafazaya kâfi beş on adet meyvesiz ağaçlar dahi olup Kalyopi gölgesinde bulunan yeşil çimenler üzerinde oturup bir yandan çayın tatlı seda ile aktığını gûş ve diğer taraftan suların yüzünde kendi cinslerine mahsus ses ile çağrışarak yüzen derbent memurunun birtakım kaz ve ördeklerini seyrettikçe kendisinin Kız Adası'ndaki

meşhur bahçesinden ziyade tesir ve ferahiyet hisseder idi. Çünkü buracıkta asla el hüneri olmayıp her şey tabii idi. Kalyopi mahal-i mezkûrda ikamet eden kimsenin birçokluk şeye ihtiyacı olmadığını ve bazı ihtiyacını dahi akan çay ile bahçenin mezkûr kazlar ve tavuklar gibi hayvanatların itâ eylediğini seyr ü mütâlaa ettikte sürûr u saadet denilen şeyin kendisine malik olabilmek için şehristanda olagelen hayli cehd ü ikdamata ve hırs ve hevese nazaran oralarda çokluk durmayıp gelip bu gibi mahallerde ikamet ettiğine ve bir adam öyle azîm ü cesîm şehirlerde ârâm ve ikamet etmekten ise böyle menbet ve mahsuldâr, âb u havası güzel, ekseri nebatât ve meyveleri Hüdâ nâbit ve sekinesi tabii dilber ve misafirperver olan mahal-i dil-ârâda ikamet etmesi kâr-ı akıl idüğüne vâkıf olur idi. Mahal-i mezkûrda bulunan kesân arasında öyle yekdiğerini zahiren türlü gösterişler ile aldatmaya kat'an hırs ve heves ve hatta birtakım vücuda zahmet verecek ne elbise ve ne de sâir süs ve düzen olmadığından eğer mümkün olsa merkume Kalyopi müddet-i ömrünü oracıkta geçirmeye arzu eder idi. Hususen benîâdem'in maderi makamında olan turâb-ı derbent, memuruna bazı mahsuller itâ ve derûnunda sakin olacağı ve sürü vesair hayvanatının barınacağı için muktezi olan bi'l cümle kereste ve lüzumu miktarı ve hatt-ı yakınında olan dağların ormanların hâsıl ve ihsam eylediği gibi birtakım kalfa ve ressamın ve boyacı hacet mess etmeksizin muhtaç oldukları ebniyeyi derbent memuru ve komşusu olan birkaç hâne halkı kendileri elleri ile bina ve inşa

eylemişler idi.

Bu mahalde bulunanların iksâ eyledikleri elbise vesair mefruşatlarını koyunlardan alınan yapağılardan ve tarlalarında husule gelen pamuktan olarak kendi karı ve kızları güzel güzel eğirip ve dokurlar idi. Yağ ve peynir ve daha bunlar memâsil levâzımatlarını sürüleri dağlardan devşirip getirirler ve onların dahi muhtaç oldukları nafakalarını mezrûattan hâlî olan dağ ve bayırlar bitirirler idi. Herkesin muhtaç olduğu meyve vesair sebzevât kendi bahçelerinde husule gelip kendi elleri ile serbestçe koparıp akîl ederler idi. Buranın saati bile tabiattan hulk olunmuş olmakla sabah ve akşamın olduğunu horozlar haber verirler idi. Burada para kazanmak ve hakkını ibtâl etmek veya ettirmemek için kavga ve muârıza olmaz ve şan, şeref ve câh-ı mesend için hırs ve hevese düşüp bir kimse yorulmaz idi. Hele sevda ve alaka denilen ma'hûd şey bu mahal-ı halkın kapısından içeri ayak basamaz ve o misilli beliyyeyi davet eden birtakım sahte süs ve ziynet zükûr ve inâsları üzerinde kat'an görülmez idi. İşte Kalyopi bu misilli halet-i haseneyi müşâhede ettikçe dünyada sürûr u saadet u bahtiyarlığın ne misilli mahalde bulunacağı hakkına kesb-i malumât edinmiş olduğundan derbent memurunun vaat ve ifadesi üzerine kendisini murat ettiği sahile götürmek için yoluna muntazır olduğu kervanın bir hayli vakit dahi gelmemesini arzu eder idi. Çünkü kendi memleketinin şehr-i kapısından içeri kadem bastığı anda şehrîlere mahsus olan bir vâfir ihtiyacâtın kaygı ve elemlerinin dahi basacağını

ra'nâ bildiğinden o hususa dair telaş ve tefekkür eder idi. Kalyopi birkaç gün daha böylece tabiatın husule getirdiği zevk ü safaya nâil, renc u umumdan berî olarak mahal-i mezkûrda misafir olduğu hâlde Akdeniz kıyılarında kâin kasabalardan birisine gitmek üzere bir kervan zuhur ve derbent-i mezkûre gelip nüzûl ettikte derbent memuru bulunan zât vaat üzere Kalyopi'yi onlara takdim ve terfîk ile "Şu kimse garib'ül diyar birisidir. Kerem edip gideceğiniz şehre değin esna-yı râhta hizmetinizde bulunup sahil-i maksûduna vâsıl olsun." diye rica ve niyaz eyledi. Merkumân yolcular bi'l memnuniye Kalyopi'yi refakatlerine kabul ve nazik bend bir kimse olduğunu müşâhede ederek rükûbune mahsus olmak üzere bir hayvan dahi itâ eylediler.

Onuncu Fasıl*

Kalyopi'nin İstanbul'a Avdeti ve Ziver Bey'e Muvâsılı

Kalyopi merkumân refikleri ile beraber yedi sekiz saat kadar yol gittikten sonra Akdeniz kıyısında bir kasabaya vâsıl oldu. Ve ertesi gün İstanbul'a gidecek olan bir sefîneye rakiben eyyam-ı hava ile iki haftadan mütecâviz bahire misafiriyetten sonra bir gün erken Âfitâb o Üsküdar dağlarının arkasından baş göstermeye başladığı sırada İstanbul'un dağ ve hâneleri dahi nümâyan oldu. Manzara-yı mezkûre o ana değin feleğin bin türlü musıbet ve belalarına uğramış olan Kalyopi'nin kalbinde tarifi gayr-ı mümkün bir şâdı ve ferahı husûle getirmekle güya İstanbul ile mükâleme ederek kendiyle şı vechile söyleşmeye başladı "A benim çar-aktâr-ı cihanın sultanı olan vatanım! Sen Karadeniz sularının birbirine kavuşmasına vasıta olduğun misilli benim dahi sevgilime kavuşmaya himmet edecek misin? Sen beni bir vakit taşraya atarak garip başımdan bin türlü bela ve felaketler geçmesine sebep oldun ise de hamd olsun

* Metnin orijinalinde "Dokuzuncu Fasıl" olarak yazılmıştır.

yine hûb-ı cemâlini göstermeye akıbet müsaade buyurdun. Ve beni kabul etmek için bir kolunu Rumeli ve diğerini Anadolu kıyısına açmış duruyorsun." diyerek dîdelerinden meserretle husûle gelen gözyaşlarını akıtır idi. Orada gemi Kumkapı açığından geçip lodos rüzgârının yardımıyla Sarayburnu'nun kale duvarlarının önünden önünden geçer iken çend sene makdem kendisinin o mahalde haberi olmayarak gemiye getirilmiş olmasını tahattur ve bir daha vatanının dağ ve ebniyesini görebileceğine katiyen ümidi yok iken bunca bela ve tehlikelere galebe ederek yine görmek nasip olduğu için cenâb-ı Hakk'a hudutsuz teşekkür eder idi. Ve dîdelerine dolan yaşlar İstanbul'u iyice seyretmesine mani olmakla hasret ve iştiyakının kesretinden nâşî gözlerinin önüne perde çeken o inci tanesi gibi yaşları sık sık siler ve vatanına kemâl sûz u güdâz ile atf-ı nigâh eder idi. O esnada gemi Sarayburnu pîşgâhında demir atıp birtakım sandalcı ve kayıkçılar yolcuları nakletmek için geminin etrafını kuşattılar. Hâlbuki güle karın olan diken gibi Kalyopi'nin sevgili vatanına kavuştuğundan hâsıl olan sevincin arasında kalbini incitir bir diken var idi. O dahi iskeleye ayak basmakta nereye gideceğinin mütâlaası idi. Çünkü oradan mürûr eden seneler karındaşının kalbindeki nefreti ve bâhusus o vakit ve hengâmda bir Osmanlı delikanlısına meyil ve alaka ettiği cihetle hakkında zuhura gelen şiddetli kin ve adâveti mahvetmeye kâdir olunamayacağı derkâr idi. Hatta kendisinin defaatle salimen İstanbul'a avdet etmesi karındaşının hırs ve

hiddetini daha ziyade tahrik ile bu defa merkumun kendisini kendi eliyle helâk etmeye kalkacağı şüphesiz bulunduğuna mebnî pederi hânesine gitmesi mahal kabilinden değil idi*. Hısım ve akrabalarından birisinin hânesine dahi gitmek olmaz idi. Zira akdemce beyan olunduğu üzere kendisinin İstanbul'dan tard u nefiyine her birisinin re's ü istişaresiyle karar verilmiş idi. Saniyyen diğer memleket ve kasabalardaki gibi han veyahut kahvehaneye dahi gitmeyi tecvîz edemez idi. Zira öyle bir mahalde ikamet ettiği takdirde günün birisinde herhalde birisi kendisini görüp karındaşına haber vermesi ihtimalden idi. İşte bu endişe ve tefekkürler Kalyopi'nin çeşm-i meserretle işbu pâyitahtı müşâhede edememesi zımnında fikir ve hayaline kara bulutlar misilli perde çekmişti.

Ne hal ise kemâl telaş ve heyecan-ı kalp ile dizleri lerzân olduğu hâlde geminin merdiveninden aşağı inip bir kayığa rakiben Yalıköşkü tabir olunan mahalde iskeleye çıktı. Ve sürüden ayrılan kuzu gibi ne tarafa gideceğini şaşırarak dört tarafa bakar durur idi. Birden iskele başında bir kahve önünde kara kaşlı, burma bıyıklı bir Osmanlı delikanlısı gördü ki o yiğitceğiz bir şey kaybetmiş gibi o yana bu yana dolaşmakta ve tarz ve tavrından anlaşıldığı üzere aşırı merak ile çıkan yolcuların yanlarına gidip bir şey sual etmekte idi. Merkum delikanlı Kalyopi'nin

* "İdi" ifadesi metnin orijinalinde yoktur. Metnin daha anlamlı duruma gelmesi için eklenmiştir.

olduğu tarafa dahi gelmeye başladıkta Kalyopi onun Ziver Bey olduğunu fehmetti ise de Ziver Bey merkumeyi tanımadı. Çünkü Kalyopi'nin bu defaki mülebbes olduğu elbise Ziver Bey'in kendine Kahire'de bir hânede ikamet ettikleri esnada iştirâ etmiş olduğu elbise olmayıp Çeşmiâhu'nun sarayda yaptırdığı elbise idi. Ve başına İstanbul'a yaklaştığı hengâmede yolcuların âdeti üzere üsküfesini çıkarıp ufak bir sarık sarmış idi. Ziver Bey ise makdemce tarif ve beyan olduğu üzere Kalyopi'yi aramak üzere İstanbul'dan çıkıp hayli diyarlar dolaşmış ve merkumeye insiz adadan kurtulup gemiye girerken tesadüf etmiş ve muahharan merkume ile şehr-i Kahire'de bir hânede ikamet etmiş ise de cilve-i felek bunları birbirlerine fark ettirmemiş ve orada sadık zannettiği uşak, nısf'ül leylde firar etmesi üzerine bu hususu Ziver Bey'in mütâlaa güzârı olup kendi kendine "Ey bîçare Ziver! Canavardan ve açlıktan telef olmak raddelerinde olup halâsına sebep olduğun ve denizden kurtardığın bir adam sana bu kadar ibraz-ı sadakat ve teşekkür ettiği hâlde nısf'ül leylde sokaktan geçer iken yalnız bir defa tesadüf ettiğin ve yüzünü bile iyice görmediğin* bir Rum kızı sana ne kadar sadakat ve muhabbet edecektir? Sen onun aşkıyla vatan ve istirahatını terk edip serseri cihanı dolaşırsın." diyerek sevdasından vazgeçmek ve teskîn-i alaka etmek emelinde gezer idi ise de o peri-peyker pek hüsn-i cemalini hayalinden ve aşk-ı iştiyak-ı ateşini sinesinden defe

* Metnin orijinalinde hatalı olarak "görmediğim" yazılmıştır.

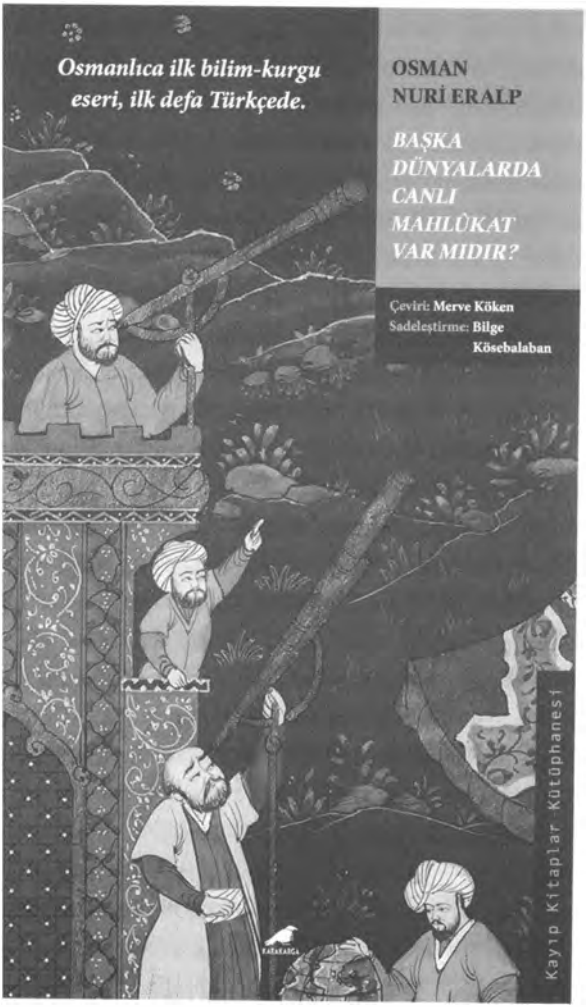
muktedir olamamış idi. Ondan sonra ise bir miktar daha şehir kasabaları dolaşıp hiçbir yerde merkumeye tesadüf edemediği için artık onu bulacağından ümidini kat' ile İstanbul'a avdet etmiş ve bu kadar cehd ü ikdâmâtın bilâ-semere kalmasıyla beraber Kalyopi'ye olan meyil ve muhabbeti teskîn olmayıp daha ziyade izdiyâd bulmuş olmakla merkumeden belki bir haber alabilsin diyerek Akdeniz tarafından bir gemi geldiğinin haberini alır almaz yanaşacağı iskeleye gelip işte böyle bir aşağı bir yukarı dolaşıp şiddet-i hasretinden gemiden çıkan yolcuların her birinden "Keşf ü güzâr ettiğiniz taraflarda Kalyopi isminde İstanbullu bir kıza tesadüf ettiniz mi?" diye sual eder idi. İşte Kalyopi'nin dahi yanına yaklaştığı bu sebebe mebnî idi. Ziver Bey bu vecih üzere Kalyopi'ye sual ettiğinde Kalyopi güya merkumun bu suali hakkında taaccüp izhâr ederek merkuma hitaben "Efendim, bu isimde bir kız araştırdığınızın sebebi nedir?" dedi. Ziver Bey daha o ana değin bu hususu sual ettiği yolculardan "Görmedik, bilmeyiz"den başka bir cevap alamamış olduğu için Kalyopi'nin işbu suali üzerine kalbinde cüzzi bir ümit tulû' edip rûyunda meserret gülleri açılarak kendi kendine "Şu adamın mutlaka bir bildiği vardır ki sebebini araştırıyor." diye memnun olarak ona daha ziyade hürmet ve taltîf ile "Ah efendim, eğer bendenizi bir aşka kul olmuş idüğüm için istihza etmeyeceğiniz malumum olsa size o bâbda biraz tafsillice malumat verirdim." dedi. Kalyopi dahi kelime-i ağaz ile "Efendim, bu ihtarınız külliyen tehî ve bîesastır. Çünkü bendeniz

dahi bir delikanlı olduğum için aşk ve alakaya müptela olacağım cihetle birbirimizi istihza etmeye hak ve salahiyetimiz olmayacağını ra'nâ malumdur. Hatta aşk ve alaka denilen şey namusa muvafık olduğu hâlde bir delikanlının kalbine gözünün üzerindeki kaşı makamındadır. Muhabbet zevk ve lezzetinden mahrum olan bir delikanlının her nev' şefkat-i insaniyetten dûr u bî-behre kalacağı şekk ü şüpheden azadedir." dedi. Kalyopi'nin bu kelamlarının üzerine Ziver Bey derdini ona beyan zımnında kelâm-i ağaz ederek "Efendim bundan çend sene makdem müteveffi pederimin mezarından avdet eder iken benim gibi pederinin mezarından avdet eden bir Rum kızına tesadüf eyledim. O hengâmda rûy-ı zemini kaplayan zulmet-i leyl merkumenin cemâlini dîde-i giryânımdan gizledi ise de ahlak-ı hamîde ve etvâr-ı pesendîdesini saklamaya muktedir olamayarak bir görüşte beğendim ama..." Kalyopi Ziver Bey'in kelamlarını buracıkta kat' edip "Acayip efendim. Osmanlı'da bulunan bunca meşhur güzelleri ve nice mükemmel saraylar derûnunda nezaketle perverde olmuş cariyelerle muhât olsn dilberleri bırakıp da gözleri yaşlı bir Rum kızına nasıl gönül verdiniz?" dedikte Ziver Bey "Gördünüz mü efendim vaat ve kelamınızın hilafında olarak daha tamamıyla ifade-i hal etmezden evvel bendenizi takbîh etmeye başladınız. Aşk ve alaka denilen şeyin güzele zengine bakmayıp gönül düşmesine merbût idüğünü galiba bilmiyorsunuz." dedi.

Kalyopi merkumun bed'an eylediği sergüzeştini bir miktar daha nakil ve beyan ettirip kendi hakkın-

da ne derecelerde yanıp kül olduğunu daha ziyade anlamak isterdi ise de ketm-i sırra takat getiremeyerek defaatle merkume hitaben "Efendim, size o bâbda bazı ifadelerim var. Lakin böyle sokak ortasında söylemekliği caiz göremem." dediğinde Ziver Bey'in merakı ziyadeleşip o akşam her hâlde kendi hânesinde misafir kalmaklığı ibrâm u rica ile alıp hânesine getirdi. İşte bu veche üzere Kalyopi hem o gece ve bundan böyle nerede kalacağının telaş ve endişesinden dûr ve hem sevgilisi Ziver Bey'i nerede bulacağının tefekkür ve mütâlaasından birdenbire halâs olarak her vechile şâd u handan ve memnun u mesrûr oldu.

Kalyopi Ziver Bey ile bir odada oturup bir eyyâm daha kendisini beyan etmeden ünsiyet ve mükâleme ettikten sonra akşam yaklaştıkta o gece her hâlde bir erkek misafir gibi Ziver Bey'in odasında yatmaklığı icap edeceği cihetle artık kendisini beyan edecek vakit gelmiş olduğundan Kalyopi hemen başına sarmış olduğu sarığı bir tarafa atarak kahküllerini yanaklarına saçmış olduğu hâlde Ziver Bey'e sarılıp "A benim nur-ı dîdem! Efendim işte senin aradığın Kalyopi benim!" dedikte Ziver Bey'in aklı başından gidip kendisi dahi merkumeyi bi'l mukabele ile der-âgûş ve bir müddet musabehet ettikten sonra bu hususu validesine beyan etmesi üzerine validesi Kalyopi'yi alıp o gece harem dairesine götürdü. Ve ertesi gün Kalyopi'yi din-i İslam'ı kabul ile Nedime tesmiye olunarak akd-i nikâh edilip mükemmel düğün ile o iki firkat çeşmi de birbirine kavuştular.

Osmanlıca ilk bilim-kurgu eseri, ilk defa Türkçede.
OSMAN NURİ ERALP
BAŞKA DÜNYALARDA CANLI MAHLÛKAT VAR MIDIR?
Çeviri: Merve Köken
Sadeleştirme: Bilge Kösebalaban
KARAKARGA
Kayıp Kitaplar Kütüphanesi

EDITH NESBIT

EJDERHA KİTABI

Çeviri: Servin Sarıyer

Kayıp Kitaplar Kütüphanesi

Bir Osmanlı Polisiyesi
- ilk defa latin harfleriyle -

İSKENDER FAHRETTİN SERTELLİ

MAKİNELİ KAFANIN HİKÂYESİ

Çeviri: **Merve Köken**
Sadeleştirme: **Bilge Kösebalaban**

Kayıp Kitaplar Kütüphanesi

İlk Türkçe macera romanı,
ilk kez Latin harfli Türkçede!

Bu kitapçık daha önce duyulmamış olaylar ve aklı hayrete düşüren manzaralar ile dolu olup sıralı on bir fasikülden oluşmakta ve ertelenmeksizin her hafta birer fasikülü basılıp yayımlanmaktadır. ***-T. Abdi, 1873***

Sergüzeşt-i Kalyopi (Kalyopi'nin Macerası) ilk yerli roman olarak kabul edilen *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*'tan iki yıl önce, ilk macera romanı olarak kabul edilen *Hasan Mellah*'tan ise bir yıl önce basılmış bir macera romanı olma özelliği taşıyor.

Bir Rum kızı olan Kalyopi'nin 1400'ler İstanbul'unda başlayan ve ülkelere, denizlere, adalara yayılan macerası sadeleştirilmiş ve orijinal metnin tenkitli basımıyla bir arada bu kitapta.

ISBN: 978-625-7217-02-6

25 TL

KDV'den muaftır.